45334/B

Opera [G]

FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Profeſſoris, Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM

DECAS PRIMA.

In quâ varia notatu digna recenſentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS,

CUI ADJUNCTA EST

MICHAELIS ERNESTI ETMULLERI

EPISTOLA PROBLEMATICA

Ad V. C. FRED. RUYSCHIUM

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

MDCCXXIX.

ADVERSARIA ANATOMICA.

Vitam mihi, ſanitatem, animum, atque vires benigniſſimè largitus eſt Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio abſolverim jam pridem Theſauri mei Anatomici decimum. Conſtitueram opus illud continuatâ porrò ſerie producere; ſed re penitiſſimè expenſâ mutavi ſententiam: quia longè magis me prodeſſe poſſe Lectoribus credidi, ſi omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit, impendero conſcribendis iis, quæ puto à me vel primo fuiſſe inventa, aut ſi forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protracta, jure quodam mihi fas ſit aſſerere.

Quum verò ſuper hoc negotio cum animo meo ſeriò, & diu deliberarem, auſpicatò in memoriam venit propoſitum egregii Johannis Baptiſtæ Morgagni, quod in Medicinæ eximia commoda proſecutus fuit, dum titulo Adverſariorum Anatomicorum evulgavit ea, quæ eleganti induſtria repererat, aut revocaverat ab interitu, olim tamen cognita. Quoniam enim ita inſtituenti animum opus haud eſt, ut de concinnando rerum ordine multum ſit ſollicitus, parcit tempori, rerum obſervata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiæ, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipſum, ut oportunitatem nanciſcar, quâ emendem errata mea Anatomica, quæ ipſe fortè in aliis meis olim ſcriptis commiſi: Quis enim mortalium omnibus ſe horis ſapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, abſit! Satis ſuperque vidi, atque dolui, hinc inde excidiſſe feſtinè, quæ matureſcentis ſenii prudentia aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quædam, an verò ab Octogenario multos preſſa in annos prodeant. Sed & ſimul utar lege, quæ cunctis præſcripta eſt naturæ

Cultoribus: ſcilicet, ſi erroris quid perſpexero in operibus alienis, monebo audacter; neque tamen hac ego gratiâ Eoſdem aſpernabor: quia homini impoſſibile puto, ita benè ſubductâ ad ſcripturam ratione eſſe, ut nihil poſtea vel ipſe corrigendum æſtimet.

Ipſe gaudebo ſane, ſi quis in meis deprehenſa vitia in melius commutet: *Damus hanc veniam, petimusque viciſſim.*

I.

De Conceptu foecundo, Seminiſque recepti hoſpitio & viâ.

AD conſcribendam naturæ ipſius pulchrè intellectæ hiſtoriam obſervata per ſenſus prius requiri, id ſatis ſuperque conſtat; atqui in illa nihil cognitu difficilius, uſuve prætantius, legitur, quam enarratio ſincera eorum, quæ in animalibus, maximè autem in homine ipſo, ſpectari queunt; cujus interim deſcriptio nuſquam minus certa vel clara habetur, quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipſius: quare Alexander, ut præclari quid in hiſce addiſceret, immenſos adeò Theſauros effudit, quibus utens Ariſtoteles indagavit hanc Phyſices particulam, quæ circa generationem animalium verſatur. Et profecto maximus inter veros Philoſophos habendus Guilielmus Harvæus, qui ut orbis eruditi lux, ita Brittanniæ intaminatus honor, plus promovit hanc hiſtoriam ſolus, quam cæteri unitis laboribus; huic quippe Sereniſſimus Magnæ Brittanniæ Rex, Carolus primus, animo verè Regio, quam generoſiſſimè largitus eſt, quæ vota Harvæana tantum opus molientis petebant.

Mihi ergò ſenſa hujus conſulenti mirum ſemper viſum fuit, quod velit, ſtatim à coitu atque foecundo conceptu inciſis foemellis nihil Seminis Maſculini in Utero, ac in cavis Tubarum Fallopii, apparere. Aſſerti quidem hujus veritatem auctoritas Viri aſſeruit quam plurimis, mihi reliquit ſemper dubium. Circumſpexi ideò à multis abhinc annis ad omnia, quorum indicio ſcire poſſem, quid in hac re doceret ipſa rei ſpeculatio. Rarum eſt, quærenti eventum reſpondere in hiſ-

ce:

ce: rariſſimum omnium, in ipſo corpore humano cernere, quid hujus rei contingat: quare mihi, bis jam hac contemplatione fruenti, viſum eſt vobis, Viri Nobiliſſimi, explicare rem utut reperi.

Juvenis ætate atque vigore corporis, utpotè trigeſimo vitæ anno nondum perfunctus, formoſâ meretricis pulcherrimæ facie pellectus, eò rem deduxit denique, ut complexu venereo illius, ſuis ex votis frueretur. Simul ac verò ſuam voluptatem expleverat, deteſtabili facinore ſcorti jugulum ita diſcidit, ut extemplò moreretur: ſtatim nos duo poliatri, ſimul cum chirurgis, juſſu Magiſtratus eò miſſi, ut cognoſceremus conditionem vulneris, atque de eâ Judicibus renunciaremus ſcripto.

Deprehenduntur à nobis Vaſa ſanguifera Colli ita abſciſſa, ut illicò inevitabilis mors ſubſequuta fuerit: cum verò ſcirem, quæ contigerant, incidi abdomen cupidiſſimus videndi ea, quæ in Utero atque partibus conceptui propriis forte occurſura eſſent.

Quam prudentiſſime ergò Uterum, Ovariorum ductus, & annexa, Cadaveri exemi: vidi Os Uteri clauſum, leniſſimè digito preſſum ſe aperire, atque ſeminis guttulam dimittere, ſtatim ſuſpicatus, quid rei futurum eſſet, coram Viris Eruditiſſimis atque faciundo Medicinam claris, Henrico à Bronckhorſt, Hermanno Schyn, & Juſto Freder. Ritmeyero, Medicinæ Doctoribus, Uterum ſecundum longitudinem ſuſpenſâ manu, ne quid turbaretur, aperui, vidimuſque cavum Uteri albo, naturali, atque bono ſemine maſculino repletum, utramque etiam Tubam Fallopianam eodem ſemine plenam: quare miro hoc phænomeno bene ab omnibus perſpecto, ilicò cuncta hæc immiſi liquori meobalſamico, ubi ſicuti illis Clar viris prædixeram, induruit ſemen locis iiſdem atque adhæſit, ut vel jam adhuc luculentiſſimè videri queat, nullâ omninò re mutatâ, niſi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero deprehenſæ in adulterio, ſtatimque à marito deprehenſore interfectæ, ut deſcripſi in Theſauro Anatomico, quem ordine vto. evulgavi. Hinc ſuſpicor ad foecundum conceptum, ipſum craſſum ſemen in interiora Uteri, & Tubarum Fallopianarum recipi, non tantum id, quod ſpirituum exhalantium ſpecie eò per-

 vadere

vadere quacunque demùm vià Harvæani autumant. Teſtatur Fallopius ſæpenumero ſe in Tubis hiſce verum Semen deprehenſum plurimis Spectatoribus obſervandum præbuiſſe. In Obſerv. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generat. mulier. Cap. XIV.

II.

De Ovario, ut habetur, novo, & de Hydatidibus plura.

QUum verò Genitales in foeminâ partes adeò compoſitæ ſint, mirìſque intricatæ involucris, ſimul rara adeò ipſis oculis ſpectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occaſio, quis miretur varias hinc exoriri ſcrutantibus ſententias ſuper iiſdem rebus! Ideo poſt binas, quas modo deſcripſi, obſervationes, commode dabo reſponſum Epiſtolæ, quâ me decoravit publicis excuſâ typis Vir Clariſſ. Mich. Erneſtus Etmullerus, anno jam elapſo; ſatius quidem fuiſſet reſpondendo obſequio citius defunctum me fuiſſe, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis ſæpe meis obſtant, occupato autem homini, longè magis ſeni, familiaris nimium agendorum procraſtinatio atque tarditas quædam ſingularis.

Scripſerat quidem in illa Vir præclarus, Dexterrimum artis Anatomicæ cultorem Martinum Naboth exiſtimare, inventum ſibi novum, fortè unicum, Tertium ſaltem Ovarium, rejicere ideò illa pervulgata duo, quæ omnes hactenus pro veris àdmiſere poſt Harvæum Ovariis muliebribus, neque agnoſcere niſi unicum hocce novum pro vero. Quum verò Celeberrimus & præclarus Profeſſor Etmullerus meam ſuper novo hoc dogmate ſententiam pariter requirat, tamen reſponſum haud feſtinavi, quia innumeris occupabar ſcrutationibus ſtructuræ Viſcerum aliorum, tum etiam, quia prius neceſſe habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique, quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum eſſe vix ſperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variæ valde ætatis, incidiſſe, atque intento perluſtraviſſe animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidiſſe

aliquid.

aliquid, quod ullà omninò ſpècie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Utero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditiſſimus, atque Elegantiſſimus Morgagni deſcripſit operis ſui Pag. 11. §. 14. Depinxit verò quàm exactiſſimè Tab. 3. ſupra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens ſic ſatis eſt cernere Hydatides vario ut numero & ſitu, ita & magnitudine. Videtur autem harum quaſdam tum forte occurrentes Laudatiſſimus modò Auctor citato eodem depingendas curaviſſe loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipſas vel Ovarium, vel aliquam illius partem, conſtituere. Neque certè Perſpicaciſſimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite ſeptimo, poſtquam deſcripſerat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. IX. ſub literis D. C. E. & Tab. X. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam ſomniavit de ſtatuenda hic Ovarii ſede. Videtur tamen Clariſſimus Naboth contemplatione eorum, quæ jam deſcripta dedi, in ſententiam hanc nimis profectò præceps incidiſſe. Quæ autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum ſuum firmet, diluit Inſignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille aſſerit, *Conceptum fieri potuiſſe abſque ſubſidio ullius Veſiculæ ex Teſticulis Foemineis oriundæ, & mulieres concepiſſe, imo peperiſſe, quæ tamen omnibus Teſticulorum Veſiculis caruerant.* Undenam, quæſo, id perſpectum fuit? quibuſnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuiſſe Veſiculas? an quia poſt geſtationem, partum, mortemque, nullæ inventæ fuerunt? nemo certè facilè patietur debili adeò ratiocinio eripi ſententiam, quæ Accuratiſſimorum Virorum ſagaciſſimâ indagine tanto annorum ſucceſſu pluſquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad aſſerendam opinioni ſuæ fidem citat ex auctoritate Clariſſimi Profeſſoris Chriſtiani Schambergii, quum ait: *In incidendo cadavere puerperæ ilicò poſt partum difficilem mortuæ inveniſſe molem Teſtium ſolitâ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Veſiculas, nec Glandulas; ſed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam ſubitò immutant, ſæpeque conſtitit novem menſium geſtationis

 tem-

tempore ipſa Ovaria omnium minimè Veſiculas ſuas offerre, ſed toto hocce decurſu in officio ſuo, quaſi otiando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini ſtructura. Ipſe ego ſæpenumero Steatomata ejuſmodi reperi in Teſtibus; quin & à longo tempore inter Muſæi mei rariora aſſervavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceâ plena materiâ, neque id modò, verum Dentes veros, atque ex amuſſim factos, diſpoſitos autem racematim ibidem repertos figurâ dudum expreſſi in Theſaur. Anatom. 10. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii ſtabulantem reperi, qui nunc à capillo pendens, tenetur pede anteriore ſceleti nitidiſſimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, eſt enunciatio Nabothii, qui ſtatuit Tubas Fallopii, neque virile ſemen ex Utero ad Teſtes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderaſſet Vir Egregius paulò majori cum curâ, quæ Viri Clariſſimi, Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigius, tota in Brittanniis & Galliis eruditiſſima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monſtrorum, in hominibus brutisque obſervarunt, atque conſcripſerunt! utinam trutinaſſet ſollicitus quæ in recentioribus Academiæ Regiæ Pariſienſis monumentis habentur de Foetibus in ipſo Ovario, in omni parte Tubæ Fallopianæ, æquè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve levem ſatis ratiunculam deſerturum fuiſſe ſyſtema, cui ſtatuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haudquaquam porrò dubito, quin optimus opinionis hujus Auctor, prælectâ Obſervationum præmiſſarum utrâque, ceſſurus ſit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubæ Fallopianæ ſæpe circa Fimbrias ſuas laceras ita conſtrictæ fuerint, ut coaluerint omninò. Vera quidem hæc agnoſco expertus. Sed quid inde infertur! profectò id unum, per morbos hæc contingere ſcilicet. Nunquam tamen exemplo vero conſtitit mulieres, diù poſtquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepiſſe,

ſciant hâc occaſione Anatomes ſtudioſi veriſſima eſſe, quæ dudum evulgavi ſcribendo: aliquoties me obſervaſſe Fimbrias Fallopianarum Tubarum in unum coaluiſſe cum Ovariis ipſis. Ut enim Anatomicorum decus, amicusque mihi, dum fata ſinebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipſum haud tantum obſervavit Lib. de Genital. mulier. Cap. 1. ſed & icone vivâ expreſſit Tab. XIX. fig. 5. & fig. 1. literis C. F. atque Fallopius id toties viderat, ut in Inſtitut. Anatom. id fere ſemper putaret, ſed errorem correxit in Obſerv. Anatom. ita ego ipſe ſpecimina talia in Muſæo meo adſervo. Quia tamen Inſignis inter Anatomicos Morgagni, poſteaquam id in Obſervationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an ſæpe fieret, nec videtur Ipſe illud unquam oculis ſpectaſſe ſuis, promptus ſum profectò, qui Eximio atque Meritiſſimo Profeſſori, ſi id modò velle reſcivero, tranſmittam ipſe ſpecimen ritè paratum, ut conſervari queat, in quo rem ipſam contemplabitur; quum plura exempla præſto mihi ſint. Neque diffitebar interim, quum res ipſa ita ſe habeat, longè frequentius me illud fuiſſe expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quæ quidem omnia, ut ad propoſitum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certuſque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuiſſe modò Hydatidum, inter rugas Valvuloſas Os Uteri internum obſidentes natarum, congeriem. Hydatides autem hujuſmodi, ut in omni morbo lento partes quaſcumque occupant, ita viſcera præprimis infeſtare interiora obſervantur frequentiſſimè. Ego verò cenſeo Hydatidas eſſe extremitates Vaſorum ſanguiferorum, quæ priorem ſuam mutaverunt naturam, atque in vitioſam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eo, quod Placentas, in quibus nulli Lymphæ ductus inveniuntur, aliquoties ſpectaverim Uterinas, imò & inter mea aſſervem hucuſque quæ unam partem omninò in Hydatides converſæ ſunt, aliam verò partem ſanæ, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas haſce permutata cernitur, quæ alii habuerunt pro falſa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quæ etiam penes me recondita ſervo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonſtrare quoque poſſum in Muſæo meo Peritonæum Hydropicæ foeminæ

foeminæ integrè converſum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipſo plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen uſquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdominali regione; ita tamen ut longè plus, & acerbius foeminas infeſtet, quam viros. In ipſo autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile eſt, licet ſit adeò frequens, videre ampullulas aquâ turgentes ab ipſo pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quæ Uniones ſanè referunt hærentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diverſis? huc autem advertas, quæſo, animum: naſcuntur aliquando ex Hydatide parvâ utres ingentes profectò, dum exiguo ab inchoamento creſcit aſſiduo novi humoris appulſu in terribilem molis immanitatem, quâ totum abdominis cavum ad crepaturam uſque repletum viſum quandoque fuit. Malum ſanè frequentius multò, quàm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clauſum vulgus appellat. Qui abſque undulatione eſt, uniformi, duriſſiméque tenſo tumore manifeſtatur, neque patitur prementi cedere partes, nec ſonum edit ullum oſcillante corpore. Memor equidem pulchrè ſum caſus, dum in cadavere muliebri, aperto abdomine inveni ſaccum aquâ turgidum, adeò certè magnum, ut ſeroſi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnæ (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrà membranaceum huncce ſaccum nihil in Abdomine prætereа inveniebatur laticis.

Ipſe autem capax hicce ſaccus ex Hydatide expanſâ, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quo increſcebat, pellis ejus incraſſeſcebat ſimul. Quod etiam in omni ferè ſimili tumore fieri ſolet. Quid enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliiſque id genus Tumoribus, quæ in principio tenues erant pelliculæ, ubi multum increvit Tumor, inſtar craſſioris, lentique corii ſpiſſantur. Ipſa quoque Veſica urinaria diu à magno extenſa calculo ſe ipſâ multis vicibus craſſior reddi toties conſpicitur; quod qui ignorant, infeliciſſimè ſæpe hâc de cauſâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc hæc obſervata nos docent, haudquaquam abſonum eſſe, ſi dixero, ut jam ante, Hydatides haſce circa

Uteri

Uteri internum Os in cavo ejuſdem ſæpe natas mirabilia quam plurima efficere.

Manum ergò ſubducerem de tabulâ; niſi unum alterumve adhuc Viro Celebri memoratum vellem: diſſecuiſſe me ſcilicet ante quadraginta & ſex abhinc annos in demonſtratione publica Cadaver mulieris, atque inveniſſe in cavitate Uteri ejuſdem Embryonem, qui corpore ſuo toto æquabat Hordei mundati granum, ſimulque quam clariſſimè deprehendiſſe in ipſo Ovario cavitatem quandam hærere, quæ manifeſtò habebat Ciceris magnitudinem, cujus concava facies ſanguinolenta ſpectabatur atque rugoſa, planè eodem apparatu, quo concava Uteri ſuperficies ilicò à partu ſemper videtur. Forte quoque fidem receptæ aſſerit ſententiæ pulchri exempli ſpeculatio; etenim Uterum muliebrem conditum habeo, cujus Ovarium multa continebat Ova, ex quibus crepantibus, ſectisve, exſiliit lymphaticus humor, verum inter plurima horum unum ſpectatur Ovario adhuc adhæreſcens, interim tamen imprægnatum fœcundatione genitali, ut Tibi cernere datur contemplanti annexam hic figuram. Ad Te ſe convertit mea ſcriptura Clariſſime Etmullere, qui occaſionem feciſti huic diſſertationi, quam locupletiſſimo augmentō amplificare datum eſſet, niſi actum non agendum ſcirem.

III.

De Glandulis Cutis humanæ, atque de Papillis nervoſis.

AGite jam, experiamur quid ſenſus de hiſce doceat? utrasque Cuti adeſſe aſſeruere Steno, Swammerdam, Malpigius, magna illa & clara in Anatome lumina. Utque fieri natum, audaciâ aſſerendi hoſce Auctores multum adhuc ſuperaverunt cæteri, licet minus inſtructi fuerint experimentorum ſupellectile, ſed fœcundiores figmentis. Vidi ita quondam Iconibus has ita delineatas; ut obſtupuerim merito ad infrænatam adeò licentiam fingendo, ſpecta Tabulas, quibus Celeberrimus Prof. Bidlous haſce depictas evulgavit in magno ſuo opere Anatomico, confer deinde accuratam rei ipſius

B con-

conſiderationem, ut videas quam ſibi indulgeant ſæpe Auctores, quantâque ſit circumſpectione opus, antequam tutò iis fidat Philoſophus. Fateor interim, poſt tot molimina nunquam Glandulas haſce detegere me ita valuiſſe, ut eas deſcribere poſſem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem exiſtentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique ſpectatori harum deliciarum idoneo demonſtrare jam poſſum, & quidem jam tantum, Organum nervoſum cutaneum tactui exercendo proprium dicatum. Quum enim haud ita dudum Vaſa ſanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios uſus, aliudque proſequerer eo ipſo propoſitum, bonâ fortunâ & auſpicatò evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ inenumerabili Vaſculorum multitudine. Hoc ipſum quum lætabundis perluſtrarem oculis, ilicò liquidò advertebam toto Cutis tractu plurima loca eſſe albicantia, turgidula tamen, atque in obtuſum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia. Quæ contemplatus facilè cenſui Nervoſas haſce extra minima Vaſa repleta Papillas eſſe habendas. Facit imprimis eò mira ſimul obſervatio, dum toto Cruris, Pedisque ambitu evidenter ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorſum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus eſt apta nata hæcce pars? omnino. Experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adſint? id haud dixero. Forte minores, aut profundius ſitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipſum olim, & ſæpe, credidiſſe non modò, ſed & ſcriptis aſſeruiſſe Glandulas haſce cutaneas adeſſe. Sed magis id egi præceps, & abreptus auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen eſt, inter cuncta argumenta nullum plauſibilius eſſe, quod Glandulas haſce doceat adeſſe, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties ſub Cuticulâ ex ipſa ſe Cute elevant, atque protuberant.

Ipſe utique in armario meo plura talia ſpectanda ſervo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non eſſe, ſed Epidermidis quaſdam elevationes.

Neque alienum me fateor à ſententiâ, quam Amicus meus Clariſſimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ, &

& Collegii Practici Profeſſor publicus in Academia Lugduno-Batavâ ore, & literis, mihi explicuit.

Ille ſcilicet reperit ſub Epidermide in ipſâ Cute, aut quandoque infrâ ipſam, hærere parva quædam receptacula, rotundula, ambitu tenuis membranulæ confecta. Hæc quidem ſuperiori, quâ Epidermidem ſpectant, parte aperta obſervat ita, ut anguſtato tamen orificio conniveant, neque facilè nimis contentum humorem eructent. Vidit quoque evidenter Epidermidem ipſam pertuſam ibi, ubi hæc folliculorum emiſſaria adſunt, ut ex ſpecu cavo cum folliculo cavo in orificia eorum anguſta, ex his per apertam ſuper eâ Epidermidem iter ſit quandoque patulum. Membrana conſtituens Vaſcula hæc undique pertunditur per extremas fiſtulas adferentes humorem blandè pinguem, dum recens omninò huc allabitur, eſt enim tunc tenuis, limpidus, inodorus, inſipidus. Ubi verò receptus hic loci quâcunque inertiâ diutius hæret, exhalante ejus parte liquidiſſimâ inſpiſſatur, tenax redditur, utque oleis ferè proprium ceræ tenacis indolem adipiſcitur, ſtagnat, vix perſpirat, augetur, tubercula creat, & morborum cutaneorum frequentiſſimam, licet prætervíſam, cauſam præbet. Putat autem humorem hunc unctuoſum, in ſanitate incolumi, emolliendis, laxandis, à rigiditate & ariditate præſervandis, in flexilitate requiſitâ conſervandis extremis inſervire; defectu verò ejusdem diros excitare morbos. Hunc eſſe aſſerit oleoſum liquorem, quem recentiſſimis inventis oculis ſpectabilem reddit Leeuwenhoekius, ut ipſi mihi per comitatem ejus inſignem videre licuit. Hunc eſſe eundem, quo inuncta cernitur largiſſimè facies ſanorum, ſimul ac blando ad ſaturitatem ſomno refecti ſplendentem quaſi ex inunctione olei vultum exhibent.

Hanc ipſam pinguedinem Capillos inungere, juxta eosdem defluere, atque flexilitatem iisdem conciliare unctuoſam, ne ariditate findantur, qui aliter unus eſt inter morbos capillorum. Deprehendi imprimis hæc organa iis corporis locis, ubi partes magis exponuntur aëri, ſibi mutuò magis contiguæ ſunt, aut attritu quodam maximè agitantur. Unde ad palpebras, faciem, naſum, axillas, inguina, præputium, nates, pedum inferiora, imprimis apparent. Quando liquor hic ſpiſſatur, facit illas exiguas papillas albas, quæ glandes valde parvas refe-

runt, in facie frequentes, inprimis in naſo: hæ preſſæ fortiter eructant lentam materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritum, puſtulas faciunt varii coloris, adſpectus ingrati. Quando deinde turgent magis, craſſamentum incipit per meatum folliculi usque ad ſuperficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quâ parte aërem experitur cæruleſcere, vel nigreſcere, in apice; ſi tum fortiter premitur intra binos oppoſitos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per anguſtatum collum preſſa, in ipſo hoc tranſitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquiſitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hâc imagine putent ſe vermes cutaneas oculis vidiſſe.

Verum quando magis increſcens magisque, turget aggeſta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis aſſimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Lepram, & Cancrum cutis; nec non Elephantiaſin, excitari autumat. Atque huc usque animi ſui ſententiam ſuper his mihi explicatam paucis dedit, poſcentique evulgare hac occaſione conceſſit: poſſet verò eam locupletiſſimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriorem methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipſe hiſce magis inveſtigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita inſulſum me eſſe, ut eſſe negem, quidquid propriis non uſurpo oculis.

Abſit talis à me vanitas. Id aſſero verus, mihi nondum viſas eſſe, ideoque devinctiſſimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque eſt quod putet quis ſudoris excretionem abſolvi per ſubcutaneas Glandulas, licet plerique ita aſſentiantur præeunti Excellentiſſimo Anatomicorum Marcello Malpigio, nihil minus: nam ultimæ Arteriolarum extremitates, quæ tomentoſæ Goſſypii tenuitatem plurimum exſuperant, canales ſunt ipſi, quibus ſudoris transmittitur materies. Eædem autem fiſtulæ exhalant etiam ſpecie inviſibilis fumi emeritos humores ex corpore & ſuperfluos. En verò

ex-

expanſum mihi campum hîc latiſſimum exſpatiandi per varias Aliorum ſuper his, quæ modò expoſui, ſententias. Sed abriperent me hæc à propoſito meo, ut ſcilicet manifeſtos errores, quos in Anatomicis Ipſe commiſerim, vel alii, abſque ullo odio, ſolo veri amore, exponam.

I V.

De Glandulis aliarum partium membranoſarum.

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magiſtri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Teſtium vaginalem dictam, ſemper madere, lubricari, vaporoſo humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulſum liberè ſurſum inde emanare retrograediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malpigianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in uſus membranas illas ubique obſidere? diu dubitavi. Verum, poſtquam arte ſingulari uſus detexi nunquam ſatis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facilè perſpexi ad ſcopum hunc nec opus eſſe Glandulis, imò verò neque easdem ibidem reperiri. Fatetur id ſanè magnus Malpigius aſſerendo Glandulas haſce in ſtatu ſano conſpectas haud fuiſſe, ſed in morbis, ubi dilatatæ ſunt, & auctæ, demum conſpicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere ſpeciem ſubeſſe perſuaſionis. Sed tamen putem corpuſcula, quæ apparent in membranis dictis, non eſſe, nec fuiſſe, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obſtructas abire in tumores præternaturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneuriſma, Varix, Phlyctena, atque alii ſimiles morbi, exempla clara exhibent? Qui itaque aſſerit Glandulas eſſe ibidem locorum, in ſanitate demonſtret oportet: id enim Anatomici eſt, de non exploratis ſilere potius, quam luxurioſè excogitare.

V.

Rurſum de Glandulis aliarum partium, & de Papillis tactus quam plurima.

QUo magis ſedulò, & diu perſcrutor corpuſcula, quæ in corpore noſtro ab Anatomicis Glandulæ appellari ſolent, eò magis certus fio, Glandulas haud eſſe, quæ vulgato ſermone ubique pro talibus recenſeri ſolent. Neque ullo modo video, corpuſcula, quæ ſita ſunt in averſâ parte coronæ Glandis Penis virilis, Glandulas eſſe; licet ſubtiliſſimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adverſariis. Mihi interim, ſalvâ Viri Egregii auctoritate, apparent iſtæ eminentiæ habendæ eſſe pro Papillis Nervoſis ultra ſuperficiem in limbo coronæ Glandis aſſurgentibus, quæ, ubi orgasmo venereo tenſæ, atque molli frictu preſſæ ſunt, ſummam in hoc opere delectationem excitant. Verùm quoties tabo virulento impuri ſcorti inquinantur, fœdo ſanè ſpectaculo intumeſcunt, atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem, quâ tegebantur, pelliculam, nudatæ atque eroſæ atrocitatem intolerabilis doloris ſæviſſimam experiuntur: quod ſummo eſt argumento Nervorum magis, quam Glandium, naturæ affines eſſe. Novi equidem Pilis hiſce locis Papillas carere; ſed neque id in pulpoſo digitorum apice fit, ut etiam non in volâ manus aut pedis plantâ, quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vaſorum ſanguiferorum ſingulis fere plagis corporis quam maximè differre in ſtructurâ, quâ conſtant. Verùm etiam didici deinde id ipſum quoque in Nervorum obtinere extremis: alias quippe in ſuperficie interiori Palpebrarum deprehendi, rurſus in Papillis Mammarum mirè differentes eas, quæ in eminentiori harum parte adſunt; in Linguâ autem mirificè iterum diverſas ab iis omnibus, dum & in Cute locatæ iterum longè recedant à ſpecie, quâ præcedentes prodeunt. Obſervavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi, tanquam propinquâ necti vicinitate, atque concinno adeò diſponi ordine, ut inter illas ſpatii vix aliquid interſit, imò ut & extra ſuperficiem

ficiem Cutis emineant, ut jamjam in toto obſervavi Pene, unde tantæ voluptatis capax, tantoque obnoxia dolori, pars hæc deprehenditur. Illæ autem, quæ profundius immerſæ ſunt Cuti, videntur inſervire huic propoſito, ut baſin præbeant naſcituris Pilis; atque hæ quidem ipſæ numero habentur longè pauciores, neque etiam in conſpectum ſe produnt oculis noſtris, niſi prius piloſæ alicujus partis Vaſcula cuncta materiâ meâ rubrâ omninò repleta ſint, ita ut nullus ramulus illorum abſque hacce cerâ ſit. Id verò jam pridem modò reperi, atque præſtiti in Crure humano, quod coram oſtendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhavio. Etenim id mirabile, in hâc præparatione omnia extrema Vaſcula exceperunt hanc materiem, atque rubeſcunt, ſolæ autem illæ Papillæ, ex quibus Pili naſcuntur, intactæ remanſerunt, atquæ ſingulari ſuo colore nativo albo quam diſtinctiſſimè ſe interſtinguunt ab omnibus vicinis ruberrimisque partibus. Quid verò ſentiendum ſit de Papillis his in Pene, Linguâ, Palpebris, aliisque partibus, poſtea dicam, quum in hiſce inveſtigandis omne locem ſubciſivum tempus.

VI.

De Corde.

JUre ſibi proprio Cor principatum inter cætera viſcera ſibi vindicare omnes fere autumant; id omninò certum habetur, multa in fabricâ ejusdem necdum ſatis extricata proſtare; meretur itaque ex hâc excellentiâ ſimulque obſcuriore ſtructurâ, & proprietatibus aliqua de ipſo notari. Haud ita bene Anatomici ſitum illius, atque naturalem locum Nobis deſcripſerunt. Licet enim in Thorace locatum illud univerſi aſſerant, quem tamen ibi obtineat ſitum, id verò haud ita verè depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expreſſit, ac ſi penderet, apice coni Diaphragma, baſi verò Jugulum ſpectante. Id animalibus, quæ natura prona finxit, commune, nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit, ut illa ejus pars, quâ id attingit, quaſi incumbentis ſuo pondere compreſſa eſſet, quod nuſquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hiſce coni ſpeciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adſcribere fas ſit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compreſſius. Princeps inter auctores Andreas Veſalius ita hæc excudenda ut in tabulis ſuis curavit, ut res ipſa in homine vivente ſe habet. Si autem te ceperit deſiderium cognoſcendæ ſtructuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedivit. Quum enim ante Eum ſubſtantiam viſceris hujus exiſtimarent Parenchymate quodam confici, induſtriâ accuratiſſimæ indaginis detexit veram Muſculi naturam ibidem adeſſe; demonſtravit autem id ipſum adeò evidenter, ut Hippocratis ſententiam firmans Muſculorum quidem artificioſiſſimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad baſin aſſertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omninò ſanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipſi Cordi datus, nullâ guttulâ exceptâ, per ſolam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utrâque Cordis Auriculâ redibat, unicâ etiam hacce reverti viâ. Verum ego poſtea clarè detexi, atque demonſtravi publico, ramos quosdam Venoſos ita in Auriculas patere, ut partem Venoſi ſanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere inſtillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactâ Venâ Cavâ, ejusve magno ſinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clariſſimi Vieuſſens, poſteaque Thebeſius Eruditiſſimus, quum invenerant ex ipſâ Cordis ſubſtantiâ Venulas aliquas oriri, quæ ſanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis ſuppeditatum patulis orificiis infunderent ipſi Cordis cavo, abſque ullo in ſinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipſum ſæpenumero etiam demonſtravi. Ipſeque Egregius Thebeſius ſatis apertè fatetur, dum dicit: hoc Ruyſchius videtur omninò olfeciſſe. Verum ſi quem cupido trahit ſpectandi Vaſorum Cordis ſanguiferorum decurſum, mirabilemque texturam, me viſat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per exteriorem Cordis ſuperficiem ſe expandunt, quantoque illæ numero ſe exhibeant, ſed & eas, quæ per interiorem ejusdem plagam diſtribuuntur. Aliquot elapſi ſunt jam anni, quando impenſe lætabar, viſâ mihi exili Arteriolâ, quæ interiorem occupabat Cordis ſuperficiem: erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam

Jam verò, poſtquam magis hanc artem exercui, magiſque demonſtro cuilibet avido harum rerum ſpectabilem interiorem Cordis cavitatem, tot ornatam vaſculis ceraceâ repletis materiâ, ut tota ejuſdem fabrica merè contexta appareat ex ſanguiferis ubique fiſtulis.

Id verò longè adhuc pulchrius eſt, quod Lacerti carnei; horumque tendines ipſi præ multitudine vaſorum toti rubeſcant: imò verò, quod minus forte ſuſpicari quis vellet, ipſæ illæ Valvulæ, quas dirigendo ſanguinis per Cor itineri ſagaciſſima natura dicavit, eâdem hâc arte pulchrâ vaſculorum diſtentorum hàcce materiâ ſpecie ſplendent, fulgentque.

Obſerves autem, Clariſſime Lector, me ita injectu materiæ hujus ceraceæ repleviſſe Cordis vaſa, ut, ubi illa pervenit ad extremitates omnium ultimas, tomento, aranearumque filamentis, tenuiores, vaſculis egreſſa quaſi effundatur, atque roris inſtar ſe expandat ſuper molliuſculas carneæ Cordis ſubſtantiæ fibras, eaſque rubicundiſſimo ſanguinis colore tingat. Certuſque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vivo perficì homine, ut arte meâ in cadavere efficio: ſi enim ſanguis ſuis ubique vaſis coërcitus, rectoque ex Arteriis in Venas itinere transfunderetur, abſque ullâ ſui effuſione, non poſſet tum nutrimentum partibus corporis noſtri adferre. Denique in hiſce, quæ ita præparavi, Cordibus humanis, oculis liquidò objicere queo, Vaſa ſanguinis, quæ tranſeunt per ipſa vaſa ſanguinea alia, ita ut & hæc ipſa per priora nutriri queant: quin etiam diverſas directiones, quibus diſtincta hæc vaſa porriguntur, dum per interiorem, exterioremque Cordis ſuperficiem tranſeunt.

VII.

De Vomitu inſolito.

ANimalia quam plurima naſci, vivere, vegere, generare rurſus prolem, inter alia quædam viventia animantia à ſeculis prioribus jam obſervatum fuit; dum interim ſapientiſſimi Philoſophorum vix audeant de modo oriundi certi quid proponere vel hodie. Neque eſt, ut quis putet ſolos Vermes,

Lumbricosve, intra homines gigni: vix credas quot ſpecies diverſas caſus quandoque obtulerit, vel ſedula indagatio invenerit. Cupiſne cognoſcere, adeas, nec poenitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica, Acta Philoſopheca Britannica, Lipſienſia Commentaria, Academiæ Leopoldinæ Ephemerides, exhibent, legas Diligentiſſimum obſervatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies, quam incredibilia ſpectabis! digniſſima interim eſt, & hæc hiſtoriæ naturalis pars, quæ excolatur, perficiaturque. Ut ſymbolam dem, revoco huc, rariſſimum ſanè animal, quod jam in Theſauro meo Anatomico IX. icone ad vivum ductâ expreſſi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum, caudamque gerit, imò caput, & os, maximè autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augent præ cæteris; integrum ſic condivi, ut in plurimos durare annos porrò queat, atque ſpectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi poſſideo, quod certè limacem ſatis ſcitè refert: nonne oculi bini, forma, & magnitudo, ejusdem id docent? ut judicare queas ipſe, en, ſic Tibi affero, ut peritus pictor naturam ipſam ejus figurâ exhibuit. Illud verò ipſum puella quatuordecim nata annos, una cum copioſo evomuit cruore hiſce ipſis diebus. Vegetum quum adhuc eſſet dono mihi dedit puellæ Parens, ſimulque adſeveravit, aliquo illud à tempore vomitus ſupervixiſſe ſpatio, veroque aliquandiu motu ſemet exercuiſſe.

Id autem facilè credes imprimis eſſe commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diverſâ formâ diſcrepantes inter ſe, ita tamen differentes ab omnibus aliis in naturâ rerum unquam repertis, ut nuſquam iis ſimilem illum conſpicere detur extra corpus hominis, interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem: Hos igitur natos fuiſſe in eodem corpore valdè proclive eſt cogitare. Neque nimis probabilis videri poſſet forte ſententia Eorum, qui ex deglutitis talium animantium ovulis productos fuiſſe putant, de quibus ſermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puellâ modò deſcripſi, prodiit demum ex illâ, poſtquam longo temporis ſpatio fuerat valetudinaria, ſemper de gravitate Ventriculi conqueſta prius, nunquam ſanitate fruens perfectâ.

Et

Et equidem verum credulitate multorum abſurdiſſima quæque pro veris obtruſa ſæpenumerò haberi & ficta, ſed tamen pariter certâ fide conſtat prodigiis quam ſimillima quotidie obſervari, inter quæ & animalculum illud recenſendum exiſtimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu ſe cognoſcendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Theſauro Anatom. IX. delineatum in meo Gazophylacio ſpectandum proſtat: quia præditum eſt Funiculo ſimili ac eſt Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum diſſimili à naturâ Atheromatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inſpectio veritatem rei docet, atque teſtimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim ſentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intraviſſe in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu inſtar limacis ſe movebat, ſed conatu ſurſum, deorſumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque ſimul, præterea adverſâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuiſſe, ſed dudum mortuum, ut in pleriſque advertimus animalculis, piſciculisve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur poſtea in hoſpitio vitæ ſuſtinendæ inepto.

Cerno quidem, objici hic poſſe dogma hodie cunctis inconcuſſum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo, nimis enim à meo me averteret propoſito. Tu, quiſquis hæc amas utiliſſimum tractatum perlege, quem de Vermibus conſcriptum nobis dedit Expertiſſimus Dr. Nicolaus Andrii gallico ſermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri eſſe, Vermes morbum eſſe corpori noſtro congenitum, ipſaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari ſimul cum reliquis corporis noſtri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant ſuos foetus ita, ut aliæ corporis partes humores producunt quoſdam ante non apparentes, aut & partes quaſdam ſolidas. Ego etenim opinioni huic meum facilè apponerem calculum, quia hactenus nullam invenio, quæ ita ſit ipſi veritati conſentanea. Quod ſi probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam ut communicare velit.

VIII.

De Monſtris.

UT prodigioſa eſt naturæ foetura in gignendis animalculis tam variis, ita quoque varia ſæpenumero deprehenditur in mutandâ partium fabricâ, dum abire videtur à fine ſuo, quem ipſa ſibi præſcripſiſſe viſa fuit.

Io. Inter illa primo quidem loco ordinandos puto tres diverſos foetus humanos, qui nati ſunt ſine Cerebro, neque ullâ gaudent cavitate in Capite penitus oſſeo. Horum ego binos in ſceleta conſtruxi (tertium autem in liquore meo balſamico conſervo integrum) ita, ut Nobliſſimus Kerkringius in ſuâ eum Oſteogeniâ Pag. 59. icone exactè ad vivum depinxit.

IIo. Deinde ſatis & mirabile eſt, hiſce adſtare ſceleton, cujus dextra manus atque pes dexter, digitis numeroſioribus more naturæ conſueto donantur: ſiniſtri verò lateris manus atque pes iiſdem abundant quoque, etenim dextra manus ſeptem digitos, pes dexter octo poſſidet; ſex habet ſiniſtra cum duabus appendiculis, novem integris ſuperbit digitis pes lævus. Vid. Pag. 55. Oſteogeniæ Kerkringii, qui & ejus picturam verè dedit, itaque

Eſt modus in rebus, nec ſemper copia didat:
Prodiga naturæ dona vel ipſa nocent.

IIIo. Fœtum etiam humanum cum binis natum capitibus inter mea repoſita conſervo. emi illum, ſed dolui, quod qui primi eum poſſederant minus periti eorum, quæ ad conſervanda hujuſmodi rara requiruntur, male eundem condiverint, unde durus jam & omninò niger apparet.

IVo. In ove duos deprehenſos Lienes, vario ſitos loco, oſtendo conditos.

Vo. In eodem animali quondam Hepar inventum eſt, in quo quinque proſtabant Veſiculæ fellis. Examinavi oblatum, atque repudiavi tum, quum enormis pretii exactione deterrerer.

VIo.

VI°. Clariſſimus Johannes Jacobus Rau, Profeſſor in Academiâ Lugduno-Batavâ Celeberrimus in Oſteologicis, Myologiâ, & Lithotomiâ verſatiſſimus, quondam demonſtravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam; quem poſtea & ipſe caſum reperi, atque adhuc unicuique exhibere videndum poſſum.

VII°. Frequentiſſimè maximâ cum diligentiâ perſcrutanti mirabilem membri maſculi fabricam, contigit ſemel mihi invenire duo diverſa, ſatis fortia involucra, totum corpus Penis humani ambientia atque coërcentia. Illud ego ipſum deſcripſi in Theſauro Anatom. tanquam conſuetum naturæ, ſed quum de induſtriâ in plurimis perluſtratis poſtea non ita invenerim, petit veritatis ſincerus amor, ut jam moneam plerumque unum modò tale integumentum, rariſſimè duplex, adeſſe.

VIII°. Binos foetus humanos à multis jam annis aſſervo in balſamo, qui per abdomen inter ſe concreverunt.

IX°. Suillos etiam binos in Uterino hoſpitio concretos poſſideo.

X°. Quin & alium, fere bimeſtrem habeo foetum humanum, cujus tam ſuperiores, quam inferiores artus, mirè tortuoſi conſpiciuntur.

XI°. In alio itidem bimeſtri foetu Labium ſuperius fiſſum miraris.

XII°. Sed horrebis fere, ſi videris alium in muſæo meo foetum humanum, cui ſupra Naſum appendicula eſt adnata inſtar Colis maſculi.

XIII°. Ovis autem Caput exhibeo conditum, cui os deeſt, dum Oculi ſitum perverſum obtinent.

XIV°. Sed vitulum Capite privatum toto, dum una modò Auricula ſupra Truncum, loco Capitis promineret.

XV°. Multâ ſedulitate perſcrutabar ſæpe oves quam plurimas, quibus dederat natura Pedes ultra conſuetum numerum, eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi viſum mirabile, quam pedes hi omni ſemper eſſent Muſculo deſtituti, illorum verò deficientium vice pinguedine erant obſiti quam plurimâ.

XVI°. In alio mei Armarii angulo ſpecto portionem Placentæ Uterinæ humanæ, inſtructam ſuo Umbilicali fune; ſed, mi-

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adſpicio foetus humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abeſt membrum aut ſupereſt.

XVIII°. Interim tam varios perſcrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabuloſa quæque de eo referre ubique experior. Quoſcumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pſeudo-hermaphroditos appellandos, ſemper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Theſauro Anatom.

IX.

De raro Renum vitio.

RENES mirè variatâ figurâ conſpiciuntur ab iis, qui attento luſtrant oculo animalium diverſorum corpora; rem cum fide deſcripſerunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritiſſimi eminent *Severinus* & *Duvernejus*, ille in Zoötomiâ ſuâ, hic in deſcriptione Anatomica brutorum. Boves, Urſi, Glires, Erinacei, Teſtudines, Aves, Renes poſſident ſuperficie inæquali conſtructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in poſthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus ſemper Renes ita fabrefactos obſervaverunt. Sed in adulto hominis corpore ſemper fere ſunt politâ ſuperficie, æquabili, & glabrâ. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quaſi partibus coaleſcens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in poſthum. pag. 35. Epiſtol. ad Spon. 1. memorabile autem eſt id, quod bis jam mihi fas fuit obſervare: ſcilicet Renes adultorum, ubi facti ſunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quaſi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam

atro-

atrociſſimos, atque poſt cruciatus ſævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amſtelodamenſi degebat Orphanotrophio. Miſera hæc à longo jam tempore exquiſitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renum, ut ineffabile ſit. Accedebant ad acceſſiones crudeliſſimorum paroxyſmorum mictus ſanguinei ſæpe redeuntes. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat conſilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni deſtituta ope, penitusque confecta excruciationibus in ſolâ morte lenimen reperit, avidoque cauſæ mihi cadaver inſpiciendum exhibuit. Quid verò hic exſpectares mi Lector? credo id ipſum, quod nos omnes lapidem ſcilicet in Renibus aſperum atque hiſpidum. Nos verò inciſo cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: ſed erat huic utriusque Renis ſuperficies inæqualis omninò, & repræſentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Poſtea, quum ſemper mecum mirari caſum hunc pergeret animus, alium novi Virum adultum, luctabatur miſerrimus hic cum dolore lumbari intolerabili, ſæpenumerò redeunte: ſemperque acutius infeſtante, unâ cum copioſiſſimi ſanguinis mictu. Medici ad arduum caſum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obſidente aſpero, omnes ſic cenſuere, hos inter & ego ipſe fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præſcripto promptus hauſit, remedia. Sed pari fato victus moritur. Inſpeximus ſimul cadaver, atque invenimus exquiſitè eandem Renum ſtructuram, ut in illâ puellâ, ſine calculo ullo vel ſabulo. Genuino hoc miſerandi morbi exemplo didici calamitoſam humani generis conditionem, cauſasque malorum imperſcrutabiles ſæpe & omninò inſanabiles, licet cognoſcerentur. Quæ verò in hâc re ſit cauſa ſymptomatum Phyſica, Tu inquire, Medice! forte reperies, licet lateat, neque Te forſitan medendi fugiet methodus, ſi modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, ſi inveneris! Laudandus, ſi inquiſiveris!

X.

X.

De pulchrâ curatione morbi Oeſophagici ſemper pro incurabili habiti.

INter omnes corporis partes, quæ infeſtantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas neceſſaria corpori ingeruntur, aut ſuperflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oeſophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non rarò aboletur, ita ut in tali ſtatu moriendum ſit ægro. Deglutitio frequentiſſimè quidem impeditur propter Tonſillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atoniam vel Paralyſin fibrarum muſculoſarum Oeſophagi, ſed verò de Oeſophagi anguſtatione profundius ſitâ, forſan à tumore quodam, vel contractione orta, cujus diſcretio facilis eſt à cæteris ſupradictis, nam ſpongiâ balænæ affixâ, oleoque ſaturatâ, introductionem in Stomachum prorſus impediet: ſi autem affectus conſiſtat in Paralyſi fibrarum muſculoſarum Oeſophagi, ſpongia facile admittetur, à tumore in vel â latere Gulæ ſuborto, illud digitis extrinſecus ſentiri, & explorari poteſt. Præterea in Angina affectus cito oritur, & brevi curſum abſolvit, reſpirandi difficultas ſumma, febris, lingua ſicca in propatulo ſunt, & ſi paucis poſt horis non curantur, & morbus remediis ſit ſuperior, homines ſubito è medio tolluntur.

Ut de hâc parte corporis pauca hæc inter mea animadverſaria inſerere voluerim, occaſionem mihi dedit Vir Ampliſſimus, & in arte Medicâ, & Chirurgicâ Expertiſſimus D. Johannes Mennes, Phyſicus & Conſul Civitatis Hulſti, qui me in conſilium vocavit ſuper hâc re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialiſmus inſtituendus eſſet, nec ne? cum autem calculum appoſuiſſem, nec alienus eſſem ab hoc auxilio tentando, convenit quoque Induſtriſſimum, & in Arte Medicâ Verſatiſſimum Profeſſorem Boerhavium, & alios, quibus in conſilium vocatis, inſtituit curam, feliciſſimo cum ſucceſſu;

ita-

itaque ab illo petii, ut mihi communicare vellet, quid ſingulis diebus exhibuerat, quidque de die in diem obſervaverat, id quod fecit, & hoc L. B. in commune bonum communicare volui, vide ſis relationem integram, & ſinceram, ita ſe habet ut Ipſe ad me conſcriptam dedit, ne verbulo mutato.

Clariſſime Vir, Decus Batavorum in Anatomicis Excellentiſſimum.

FAvente ſummo Numinis Flamine, multa ex alto Democratis puteo eruta ſunt abſcondita, tum rariora, tum inaudita, in quibus eruendis indefeſſus ſexagenarius tuus labor, benedictâ manu, palmam omnibus, Clariſſime Vir, me judice, in palæſtrâ hujus ſtudii militantibus præripuit laureatam; Quo per omnes Germaniæ, Italiæque oras, laurea indefeſſi & exantlati laboris ac perennis encomii ſuſpenſa eſt, quo omnes è Galliâ advenæ, quo ex Angliâ novitatis cupidi, quaſi ad aram veſtræ ſcientiæ, à die in diem catervatim, ſummâ cum admiratione ſollicitantur. Quo novitatis ac deſiderii pruritu, diu anxiè correpto, occaſio ad ſcopum monſtravit viam, cùm literis repetitis vocarer, deſiderio flagranti, à Domino quodam Groningæ Theſaurario, ut manus medelasque adhiberem ſtatui ejus morbifico deplorato. Caſus poſitivus morbi cum videretur mihi rariſſimus, cùm appulerim Amſtelodamum, Conſilium inſtitui medicum, Celebriorumque Chirurgorum, aperui Tibi quoque Clariſſimo caſum, detexi ſuſceptam methodi Curam, interrogando, an aliam noſceres eripiendi ac ſalvandi viam, in ſalutem proximi, in ipſam artis communis laudem mihi benignè ac candidè patefaceres, agnoviſti notatâ manu caſum rariſſimum, chyrographâ obſignaſti conamen inſtituti mei reſpectu partis affectæ, reſpectu cauſæ procatharticæ, ac curæ ipſius abſolvendæ. Quâ medendi methodo noſter præpoſitus æger non tantum à morbo, ſed etiam à ſymptomatibus eſt liberatus, ſummo Triunius adjutorio; Qualem medendi ſucceſſum in itinere redux Veſtro patefeci deſiderio, ulteriùs debitor promiſſi ſum factus dati, ut totam vobis quaſi ſtylo delinearem inſtitutam ac peractam Curam,

diariumque explicarem notatum, fortunatoſque exhibitæ medicinæ ſucceſſus, tum ut enodarem ſymptomata, tempore Curæ incidentia. Fateor me ad hunc uſque diem fuiſſe debitorem promiſſi dati; verùm ſonticæ rationes locum cum faciant excuſationis, impeditus tum fui curâ multorum ſub manu decumbentium, tum officio Conſulatus hujus urbis, uſque ad hunc diem, ubi remiſſio obruti laboris me ſuadet perſolvere debitum. Caſus igitur veſtræ obſervantiæ propoſitus fuit ſequens.

Caſus.

Vir triginta annorum natus, genere & proſapiâ clarus ante tres corripiebatur annos, tum obſtructione Glandularum, quæ Tonſillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ ſymptomata quidem diligentiâ Medicorum, medeliſque appropriatis depellebantur; Verum continua renovantium caterva ſymptomatum, uti Tuſſis ferina, Hæmorrhoides, Catharri ſuffocativi natales non tantum producebant prodigioſiores, verùm ſecum ducentes ſummam æſophagi coarctationem circa quintam & ſextam Colli vertebram, à die in diem accreſcendo deglutitionem impedientem, uſque eò, ut niſi ſummâ cum moleſtiâ, ſummo deglutitionis conamine, ſolum modo fluida, attamen anxiè, aſſumere potuerit nutrimenta, continuò in pejus vergentem; Ob metum diurnum ſuffocationis, eſurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam exiſtimabam & ponebam latitare in tunicâ glanduloſâ æſophagi aliiſque faucium gutturiſque glandulis, præprimis circa quintam aut ſextam colli vertebram, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen obſervatæ, ac deſtinatæ ad humectandam in deglutitione gulam; ad hæc quoque ſymptomaticè tunica muſculoſa fore affectata.

Diagnoſis.

Diagnoſin enodare non neceſſariò judicabam, cùm ſigna partem affectam denotantia in propatulo eſſent.

Pro-

Prognoſis.

Ex praxi notum, hic caſus non tantum in curatione graviſſimus, ſed omnino deſperatus ac conclamatus, propter viam ad ſumendum debitum nutrimentum, medicaminave occluſam; ad hæc, ubi omnis Chirurgiæ operatio hic nimis curta, vana ac planè manca.

Cauſa.

Cauſam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in diſpoſitione ſcorbuticâ, (ſapienti ſat eſt,) in ſero acri, quale ſerum ſcimus à ſanguine ſequeſtrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hiſce ſupra nominatis ac in gulâ ſive æſophago, fungoſitate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno ſtatuebam, examinatis examinandis periculoſam planeque ancipitem; verùm quoniam melius eſt adhibere dubioſam quam patientem deplorandum inevitabiliter & miſerrimè committere ſepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cùm ſit tutiſſimum; Tùm ponebam à praxi doctus multiplici, unam eripiendi ac ſalvandi methodum, conſiſtentem in debito & accurato ptyaliſmo in principio, & poſtea levi lentâ ſalivatione; Hàc peractâ ſudoriferis ex mineralibus propinatis, balneiſque aſſociatis; Et poſt hæc internè inſtrumentis debitis ad partem affectam applicatis; ad quæ conducunt deobturantia, conſumentia & conſolidantia.

Approbatio.

Nos infra ſcripti artis ſcientiæque periti, ad caſum propoſitum in Conſilium vocati, examinis lance caſum ſupra propoſitum trutinavimus, methodum à peritiſſimo Viro Johanne Mennes, Doctore Celeberrimo, curandi unicam propoſitam hiſce agnoſcimus, inſtitutum tanquam unicum ac ſalutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Veſtra, Excellentiſſime Vir, fuit ap-

probatio. Itinere abſoluto ſuſcepto, viſitavi Groningæ noſtrum ægrum, qui deſiderio adventus mei emaciatus, extenſis brachiis lachrymabundus excipiebat me ſoſpitatorem, die Aprilis ſecundo, illicò tentavi æſophagum ſpinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit ſpongiâ, oleo oblinitâ, quo tentamine perſentiebam circa quintam aut ſextam colli vertebram, obſtaculum tale impermeabile, ut deſcendere nequirem ad ulteriorem deſcenſum, quo ſcrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice ſpongiæ permeare poſſem. Poſt duas horas propinavi juſculum limpidius, quod ſumere, etiamſi cochleatim, non poterat, niſi ſummo deglutitionis conamine, imò ut ſex vel ſeptem deglutitionis probamina ac tentamina facere neceſſe eſſet, ſummâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, fauceſque omnes inveni partes ſolidas, naturales, niſi ut Tonſor quidam relaxatam decurtaverat forfice Uvulam, quam inveni nunc nodoſam, Tonſillæ erant inflammatæ, neque notabiliter tumefactæ, ſed induratæ; inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidiore ac planè luridò, quo non tantum turbabatur facies, ſed rugæ faciei incrementum turpitudinis ac deformoſitatis majus dabant. Examinavi ſedulò vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris laſcivæ-ſcyllam, aut Bacchi Charibdim, ſanctè mihi confeſſionem dabat, nunquam aliqua Veneris notâ aut ſtigmate correptum fuiſſe, imò nunquam in palæſtrâ Veneris luſiſſe, niſi cum ſanâ ante annum nunc nupta. Hiſce pro Medici neceſſitate examinatis, greſſum ulterioris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro diverſa Medicorum intentione medicamina, percepi noſtrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus inſtar mactandæ Ovis placidè ſe ſubmiſiſſe; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inauditum, quod narratum ſpero Vobis non fore ingratum. Noſter æger inſtar deſperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chirurgis, omnia ab agyrtis & anilibus conſiliis venalia propoſita, ac verborum popinâ prolata, applicabat, ſine ullo reconvaleſcentiæ ſucceſſu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis ſtudiis tumidus, rumorem civitatis ſpargeret, ſeſe infallibiliter noſtrum ægrum curaturum, ſi modo patiens huic fidem daret. Qua promiſ-

 ſionis

ſionis ſecuritate datâ acceſſit ægro noſtro, fecit ac appaicavit turundam grandiorem latitudine aperturæ æſophagi, longitudine ſpithami, quam oblinitam intrudebat unguento quodam, quæ turunda fræno alligata erat auribus, ne deſcenderet in ventriculum, in qua triſti poſiturâ noſter æger, noſter patiens inſtar omnium patientiſſimus, per quatuordecim dies ac noctes gemebundus inſtar ſummi captivi detentus, ſine ullâ de hâc pœnâ, requie aut remiſſione, niſi ut ſumeret ſummâ cum anxietate juſculum limpidum; per nares reſpirationi tantum via erat patula, interim vana hujus Academici Candidati erant inſtituta riſu ac cachinno perſolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro noſtro ſollicitatas Doctorum expertorumque conſultationes, inveni, perlegi ac percepi, unam à Domino Boerhaven Lugduni Profeſſore transmiſſam, ad ſcopum curationis noſtrum tendentem ac collimantem; hac Conſultatione, cum veſtra conjunctâ ſtipatâ, divino deſtinatam ac propoſitam adjutorio incepi curam, nempè primò correctis corrigendis, per ptyaliſmum hoc peracto, per plenam ſalivationem: Quâ abſolutâ, gulæ coarctatio non tantum deleta, ſed totum æſophagi obſtaculum depulſum eſt, ut ante nominato ac dicto inſtrumento non tantum liberrimè, ſed ſine minimo incommodo aut obſtaculo ad ipſum deſcendere poturim Ventriculi Orificium. Quamvis omnia ſecundum veras medicinæ regulas inſtituta, quamvis ex voto & probamine omnia ſucceſſerint, ut nullum in deglutitione amplius obſtaculum, attamen noſter æger conſuetudine mali ac ſuſceptis præjudiciis ita obſeſſus, ut nollet credere abſolutam eſſe curam, obſtaculum, ac remoram eſſe planè remotam, quare à die in diem ſpinâ Balenæ, ſpongiâ exornatâ, uſque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confeſſorium dedi, tam ad tollenda mali relicti præjudicia, quam ut conceptas ac meticuloſas deponeret cogitationes, undè quidem certior factus, verùm ſolida in principio non auſus ſumere nutrimenta præ metu ſuffocationis imaginariæ. Quare præſcripſi illius loci commune aliquod pulmentum, quod præparatur è farinâ ſecalinâ & aquâ fontana diu concoquendo, vulgò *roggen doljes*, illic dicitur optimi nutrimenti, faciliſque concoctionis, de quo pulmento, bis, tum ter de die, cum lacte ſumebat non tantum ſcutellam unius pintæ plenam, verùm, ut dicitur, *een goede Spoel-comme vol en*

een Spoel-comme melk. Quibus deglutitis, gaviſus ille non tantum, ſed ego ſummopere, uſque dum, ut ſumeret ſolida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulſo, præjudiciis deletis ſe curatum eſſe affirmabat. Quam peractam curam; veſtro non tantum dignam ingenio, judicavi transmittendam; verum ut ſolverem promiſſi mei penſum, in teſſeram noſtræ amicitiæ noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoriâ, ſi qua vobis talia in Curâ medicâ ſint rariora occurrentia, æquali manu benignâ mihi velitis concedere, tum ad ſtabilimentum noſtræ communis ſcientiæ, quam in ſalutem pretioſam proximorum. In quam fidem & amicitiæ ſpem permanſurus, qui ſum indefeſſus, Clariſſime Vir,

Veſtræ Obſervantiæ

Addictiſſimus

Hulſti die 19. *Octob.*
1716.

JOHANNES MENNES
Phyſicus & Conſul Urbis.

Diarium

Diarium Curæ habitæ.

ANte meum adventum, transmiſi præſcriptionem alicujus decocti, quo uſu, humorum correctio, pro intentione abſoluta eſt, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, ſummoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo ſex leviſſimas pro mea intentione habuit ſedes, levamine deſiderato.

Circa veſperam propinavi ſudoriferum ex mineralibus, id eſt, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu deſiderato, ut per totam maduerit noctem ſudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E. connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viſcidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit ſedes, ſine aliquo turbido conamine aut dolore.

Circa Veſperam repetitam prædicti compoſiti exhibui Doſin, quâ tres habuit ſedes.

8. Exhibui gr. V. quibus ſecutæ ſunt quatuor ſedes dolore ac ardore aliquo inteſtini recti, æque in collo veſicæ.

Circa Veſperam repetitâ exhibitâ doſi, ſubſecutus eſt teneſmus, verùm ejectione viſcidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantum rei ſpeculator fui, quoniam perſentiebam oris fœtorem fragrantiſſimum. Verùm

Circa Veſperam exhibui gr. V. ſine ullâ meteriæ ejectione, aut per ſedes, aut per vomitum, ſed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus ſalinoſis ſcintillantibus, fœtore fragrantiſſimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem ſubſecutus eſt ptyaliſmus.

10. Dedi gr. V. ſubſecutus eſt vomitus ejectione multùm viſcidæ materiæ, ſine ſede, ſed odore fragrantiſſimo, cum magnâ Urinæ quantitate ut antea.

11. Exhi-

11. Exhibui gr. X. quoniam ſalivatio in æquilibrio quaſi ſtaret, cum ſummâ circa partem affectam coarctatione, ſuffocationis metu, propter viſcidam materiam ad motum difficiliorem illic ſtagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia.

12. Omni metu depulſo, ſalivatio incipiebat, omiſi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda viſcida incidenda, diſſolvenda, ac aperienda. Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut ſemper ſudores ſentiret debitos. Quo die inconceptibilem viſcidam ac tenaciſſimam per ſalivationem ejecit materiam, odore fragrantiſſimam, apud artis filios pituitam albam dictam, interim ſine ullo incidente ſymptomate aut ſede.

13. Tantum ſpeculator fui, quoniam omnia ex voto ſuccedebant.

14. Remanente viſcida materiâ, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, ſine vomitu, ſine ſede, ſine urinâ, ſed cum ſudore & viſcidæ materiæ debitâ ſalivatione.

15. Repetitam exhibui doſin gr. VI, cum ſucceſſu debitæ ſalivationis, ſine ſede, ſine vomitu, ſed cum ſudore ac urinâ turbulentâ.

16. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſed cum ſudore & urinâ turbidâ.

17. Speculator fui, nulla fuit ſedes, nullus vomitus, aut urina, ſed ſudor fuit debitus, ſalivatio ex voto.

18. Speculator fui, ſalivatio ex voto, ſudor debitus, urina nulla, ſine ſede & vomitu.

19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor autem qui fragrantiſſimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior totâ materiâ eliminatâ.

20. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſine ullo ſymptomate; ſalivatio non tantum ex voto; verùm urina, quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddebatur, boni ominis.

21. Ad majorem Intentionis ſecuritatem inſtar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruſpandum an aliquid in his aut illis latibulis latitaret mali. Effectu mirabundo; nam ſubſecuta eſt urina clara, debito ac naturali odore ac colore

colore per ſalivationem emiſſa tantum limpidiſſima materia ſine fœtore ullo aut odore, nunc, ubi per totum ſalivationis curriculum nullum habuerit ſomnum, placidè dormivit, quaſi ſomno ſepultus per totam noctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo, eſurino ſtomacho ſalutavit accedentes.

22. Speculator fui omnium ad melius.

23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus omne malum planè eſſe eliminatum, ſaliva limpida, urina debita, ſine ullo odore manifeſto, quare

24. Exhibui præſcriptum Emollientis Enematis, quoniam per totum ſalivationis curriculum, nihil excrementi per alvum depoſuerat, interim ſine ſucceſſu proſpero. Quare

25. Infuſionem dedi laxantem, quâ laxam accepit alvum ſatisfactoriam, ſine ullo dolore aut gravamine.

26. Ad majorem ſecuritatem iterùm dedi gr. IV, ſine ullo alio effectu, niſi ut excitaret ſudorem debitum, quo gaviſus malam eliminatam eſſe materiam.

27. Per totam benè dormivit noctem, juſcula jejuno cepit ventriculo; igitur pro illiniendo collo præſcripſi ſequens Linimentum. ℞. Ung. pomati ℥iß. ol. ſuccini albi ℈ij. Lavendulæ ℈iß Nuc. Moſch. exp. ʒj. ol. ſpicæ Nard. Indic. ℥j. F. Linimentum. Externè ad focum collum obliniendum.

28. Exhibui purgans debito ſucceſſu.

29. Exhibui Laxativum cum ſucceſſu ad reſtituendum pedetentim motum periſtalticum.

30. Præſcripſi pulmentum antea nominatum.

Mayo.

1. Quoniam alvus conſtricta, iterum præſcripſi purgans ut antea, nullo cum ſucceſſu, quare enema cum ſucceſſu inſtitutum eſt.

2. Inſtitui Curam Lacteam per octiduum.

Tum porrò per decocta, ac balnea ſicca appuli ad ſcopum curæ prępoſitum.

12. Spongiâ, ſpinâ Balenæ exornatâ tentamen circa æſophagi obſtaculum inſtitui, deſcenſum ſine ullâ remorâ feci ad ipſum ventriculi orificium, quotidiè oleo quodam

illinitâ repetitionem peregi; Undè certior factus curam Dei gratiâ abſolutam eſſe, quare ſanus ad hoc uſque tempus noſter antea deplorabundus à me relictus eſt patiens; de Quo, literis heri acceptis, certior factus ſum.

TAB. I.
Fig. I.
A
B
C
D
D
E
Fig. II.
A.
B
C
D
D
E
F
F
G
G
H
H

EXPLICATIO
FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

A. *Ren Humanus.*
B. *Pelvis.*
C. *Vena Renalis.*
D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

A. *Uterus mulieris gravidæ.*
B. *Os Uteri.*
C. *Apertura cultro facta.*
D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
E. *Ova non fœcundata.*
F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum fœcundatum in conſpectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, ſeu contentum coloris eſt cinerei, id quod ſculptor ſtudio nigrum fecit, ut à calyce diverſum eſſet colore.*
G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
H. H. *Ductus Ovarii, ſeu Tubæ Fallopianæ.*

TABULA II.

Fig. I.

A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expanſi facies interior, ex juvene.*

B. *Vaſcula ſanguinea tenuiſſima repleta ceraceâ materiâ rubrâ, quæ tanto ſunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vaſculis ſanguineis conſtituta.*

Fig. II.

A. *Siniſtri Ventriculi Cordis in planum expanſi facies interior.*

B. B. *Vaſcula ſanguinea, quæ non ſolùm per carneam ſubſtantiam, verùm etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numeroſiſſime ſunt diſſeminata, ita ut Cor rubicundiſſimo colore undique ſuperbiat.*

Fig. III. Uterus humanus ſemine virili ſaturatus. vid. Hiſtor. Fol. 2.

A. *Portio Vaginæ.*

B. *Ejus cavitas.*

C. *Uteri fundus.*

D. D. *Ovi ductus ſemine virili quoque repletus, idque in utroque latere.*

E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & ſemen jam à liquore induratum, in conſpectum veniant.*

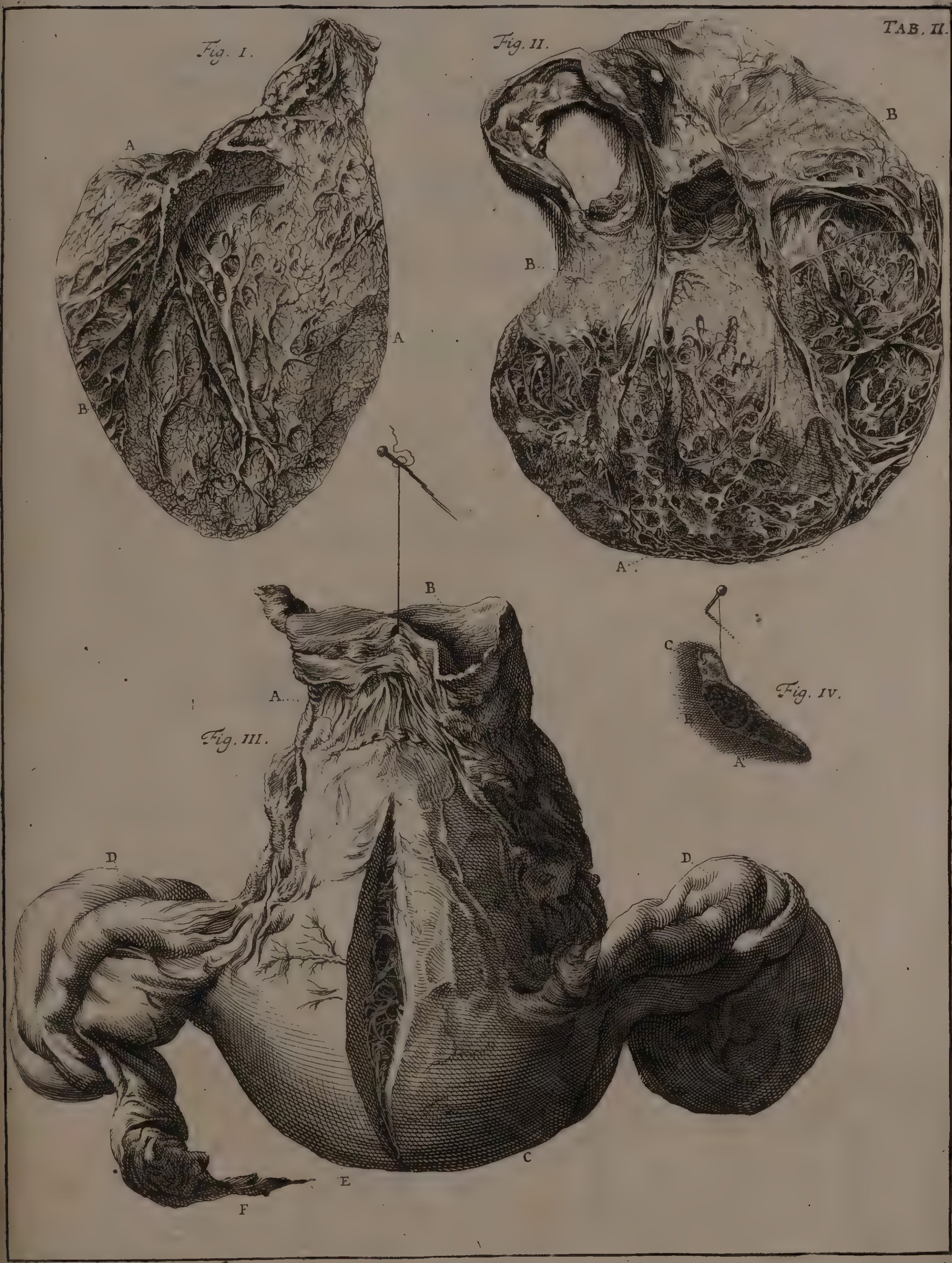
F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

Fig. IV.

A. *Animalculum vomitu rejectum. Limaci æmulum. vid. Fol. 18.*

B. *Tuberculum in later e ſitum.*

C. *Capitulo analogum.*

I. Wandelaar ad vivum fecit

FREDERICI RUYSCHII,

Anatomes & Botanices Profeſſoris, Academiæ Cæſareae Curioſorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ Membri,

ADVERSARIORUM
ANATOMICO- MEDICO- CHIRURGICORUM

DECAS SECUNDA;

In quâ varia notatu digna recenſentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO - WAESBERGIOS.

M. DC. C. XXXVI.

ILLUSTRISSIMIS, NOBILISSIMIS,

ERUDITISSIMIS,

VIRIS,

Societatis Philoſophicæ

BRITTANNICÆ

Membris florentiſſimis,

Sub auſpiciis

Sereniſſimi Regis

GEORGII,

Opuſculum hoc

OBSERVANTIÆ, ET REVERENTIÆ, TESTANDÆ ERGO

Offert

FREDERICUS RUYSCHIUS.

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM
DECAS SECUNDA.

EN, Amice lector, en iterum me prodeuntem in ſcenam! nonne foret ſatius virum octuaginta & tres annos natum ſilere, atque ſarcinas in magnum illud, brevi ſuſcipiendum, iter colligere? Ita Sane! oportet enim inter actuoſa vitæ & ſupremum diem otii quid habere, quo vera Philoſophia, quæ mortis meditatio, ab animo excolatur. Sic ago profecto, idque mihi præſtat benignitatis DEUS præter tot bona, quibus me grandævum largiſſimè beavit, ut maximum ſenii tempus in his locem. interim tamen vivo, noctesque adhuc & dies impendo alacer contemplando, atque inveſtigando humani corporis abdita, & puto me novi quid diſcendo quotidie ſeneſcere feliciter. Id verô, quod induſtriæ meæ aperit Creator, non mihi ſervandum credo; ſed ita cenſeo, velle Adorandum Numen per me ſervum ſuum hæc in gloriæ ſuæ celebrationem mortalibus manifeſtare, ut ſenſim Medicina perfici queat. Si has meas cauſas æqui fers bonique, gaudebo; nec incolumis deſinam monere ſodales meos audacter & fideliter, ſi quid invenerim boni. Cedant conatus noſtri in Gloriam DEI, & Salutem hominum!

I.

De Membrana, & vaſis ſanguiferis in Acetabulo Coxæ.

OMnia oſſà ambiri membranâ, ſcripſerant Anatomici, ſolos Dentes Perioſtio dicebant carere. Illi vero qui

accuratâ indagine mirabilia in Conchâ Auris Oſſicula deinde detexerant, & hæc, Dentium inſtar, omni proprio veſtimento nuda tam ſeverê docent, ut inſanire viderer Principi in Anatomicis viro, quando olim & hæc ipſa arcte inveſtiri verâ membranâ, vero Perioſtio, ſcripseram, addideramque ſimul vaſa ſanguifera excipi, ordinatim diſtribui, perque membranam hanc in meatus horum Oſſiculorum intröire, humores eô deferre, imo vero & inde iterum recipere vascula, quæ perfunctos munere ſuo humores ex ipſis horum oſſiculorum meditulliis reducunt.

Neque minus incredibilia proferre cenſebar, quando ſcribebam publicè inventum mihi Corticem Cerebri ſolo fabrefactum vasculorum ſanguiferorum contextu. Quid itaque cenſebunt, qui me legunt ſcribentem, cavitatem Acetabuli in oſſibus innominatis ex parte obducta eſſe membranulâ tenuiſſimâ, quæ ita contexitur mirabili vaſculorum ſanguiferorum apparatu, ut arte meâ repleta hæc totam membranulam nitenti undique pingant rubedine: eminus enim luſtrata oculo membrana hæc abſolute rubra apparet.

Neque eſt, ut quis putet, membranoſas partes ex tenerrimis contextas vaſis ilico in locis illis perire debere, utpote quæ ſuſtinent molem ſuperioris corporis, atque attritu perpetuo in ſe invicem actæ facile deſtruerent tenella hæcce vascula, unde inflammationes, dolores, ſuppurationes, atque alia mala perpetuo ſequerentur. Ut enim hæc caveret incommoda Creator, cavitatem hanc ita conſtruxit, ut impoſſibile ſit, capiti Oſſis Femoris membranam hanc, vel vascula ejus, attingere. Locus namque in quo tuta reconditur, eſt extra hemiſphæricam ſuperficiem cavam Acetabuli, unde globoſum oſſis Femoris caput, mobile intra deſcriptam cavitatem: eique fere congruens, nullâ parte ſuæ ſuperficiei unquam poſſit tangere membranulam, ejusque vascula, ut manifeſtum erit unicuique qui inſpicit Figuram.

Nemo miretur latuiſſe tamdiu atque effugiſſe omnem perſpicacium Anatomicorum induſtriam hujus membranæ apparatum: quis etenim artificum hactenus potuit ceraceam materiem ita impellere, ita dirigere, ut in intima hæc eo penetret impetu, ut abditiſſima hæc, & remota ab Arteriis majoribus, vas-

vaſcula tam perfecte repleat? Attamen abſque hâc felicitate ſucceſſus fruſtra erit, quicumque vel membranulam hanc ſubtiliſſimam ſpectare cupit, longe minus poſſibile erit ulli vaſcula in hac tenuiſſimâ aliter detegere. Dolor coxarius ægrotantibus cruciatum, medicis verô opprobrium eſſe, triſtis ſæpe clamat experientia. Eſt ille ſæpenumero incurabilis, nec levatur medicamentis, veſicantibus non auſcultat, ferro reſiſtit ipſi & igni. Conqueſtus jam de hiſce Divus Hippocrates, nec mirum videtur ſedem tum fixiſſe in vaſculis profundiſſimê ſitis in diverticulo Acetabuli intra cavitatem ejus poſito. Nonne igitur difficillimum eſt eô intactis viribus illibata medicamenta afferre?

In icone cernis reptatus, & numerum, vaſculorun ſanguiferorum per hanc membranam. Monendus tamen es pictorem, artis ſuæ peritiſſimum licet, mirabilem naturæ ornatum haud ſatis feliciter aſſecutum fuiſſe: quia tam numeroſa, tam implicita, hæc ſunt, ut imitari fere ſit impoſſibile. Ideoque partem hanc ita præparatam, atque balſamo conditam, ita aſſervo in novo, quod jam iterum paro, gazophylacio Anatomico, ut unicuique idoneo ſpectatori lubens illud contemplandum exhibere promtus ſim.

II.

De Vaſis, quæ per Patellam ipſam diſtribuuntur, atque per Cartilaginem mobilem in genu.

HUc, amabo Te, ades, qui deſideras artem diſcere, quâ corpus Tibi exſtruxit Deus! nova nec prius deſcripta contemplaberis. Non ita diu eſt, quando replendo cadaveris vaſa in mirum incidi inventum. An verô obſervavit quis, vaſa ſanguifera ſeſe penetrare per Patellæ corpus, atque immenſo numero in una ejus meditullia ſe abdere? certe quum non meminerim id contigiſſe, rei nunc ſpeciem dabo in Tabulâ conſpiciendam, poſtea verò & Cartilaginis tibi vaſa ſiſtam. Sed oleum perdet & operam, qui vaſa hæc invenire annititur, & demonſtrare, in patellâ adulti jam hominis; ſed qui imitari

valet, quod præſtiti, in cadavere juvenili, ubi Cartilagineâ adhuc pelluciditate tranſparet, poterit illa diſtincta videre, atque advertere mirabiles eorum diſtributiones. Ne verô felicis laboris rarus pereat ſucceſſus, neceſſe eſt, partem ita arte paratam ſic conſervare, ut nec pereat, nec evadat opaca: utrumque ſanê artificio ſingulari effeci: atque ita pulchrum hocce ſpectaculum inter mea, incorruptum aſſervo.

Cogitat forte, hæc quisquis legit; an ergô mihi frangenti toties Patellas, ut inſpicerem in indolem earum, nunquam apparuit vel unus talium vasculorum, vel truncus, vel ramus? Ego candidê huic dixerim, nec mihi unquam illa fuiſſe ſpectata licet indaganti: etenim fractæ Patellæ ut inſpiciantur vaſa ilicô contracta ſuoque hinc expulſo liquido orbata, omnem effugiunt ſequentis aciem. Ubi verô injectâ cerâ, antequam frangatur Patella, vaſa hæc diſtenta ſunt, atque indurescente dein eâdem materia manent repleta, tum demum datur ſpeculari omnia. Inſpice, quæſo, figuram hic poſitam, quâ conatus ſum exprimere Patellam de juvenili ablatam corpore; videsne eam tot abundare vasculis, ut tota fere rubescat? Senilia utem oſſa ſenſim arctius compacta vaſorum plurima abolent, inque firmiorem compagem denſant, unde per ætatem firmiora quidem; at aridiora ſimul, oſſa evadunt; quod quidem liquidius nunquam, quam in dentibus, ſpectatur, quos vaſis contextos pueri in tenellâ ætate recondunt, ſenes verô, aut ætate provectiores, vaſis conſpicuis deſtitutos poſſident.

Quod ſi quis minuta me ſectari objicit, atque in rebus haud magni momenti inquirendis occupatum deridet; imô verô ſi ait, ſatis eſſe notum, vaſa ferri ſanguinea per omnes corporis humani partes, perque ipſa adeo oſsa. Huic ego reponam; mirari me licentiam hanc, quâ quis audet aſſeverare ſe ſcire vaſa exiſtere, quae nec ipſe vidit, nec alius unquam. Undenam ergo illa noſti? quis eorum decurſus? ubi haerent? quae diverſitas in ſenio, aetate virili, adolescentiâ, pueritiâ? omnia haec bene noſſe, atque oculis ſpectanda dare, pluris facio, quam omnia conjecturandi atque effingendi effecta, nihil licet Anatomico adſumere, quod non videt, nihil eorum, quae videt, negligere, aut vilipendere. Nihil in corpore humano fruſtrâ conditum, cognoscitur & in eo fruſtrâ nihil.   Si

Si ægrè haud feret Lector, monebo eum, me vidiſſe jam bis; nec ſine admiratione, caſus vix credibiles niſi ipſe interfuiſſem. Vocabar, ut opitularer, ad homines, qui ſuas caligas ſupra genu arcto vinculo conſtrinxerant ita, ut impediretur velox & facilis partium harum motus; his dein per plateas obambulantibus contigit, ut ceſpitarent, unde verô flexu genu prolaberentur humi, ſine alliſione Patellæ, aut Tendinum; interim diffracti his erant ipſo hoc flexu ſubitaneo, Tendines validiſſimi Muſculorum, qui Tibiam extendunt. Quis credidiſſet id fieri poſſe, qui novit & conſideravit craſſitiem horum ingentem? Rem tamen expertus ſum adeô evidenter, ut hiatus inter partes Tendinum horum abruptas tam magnus eſſet, qui concederet digitum adulti trans verſum imponi. Neque ſurgere hi, nec ſe erigere poterant, imô verô ne pedibus quidem inſiſtere absque adminiculo hominum ipſos fulcientium. coacti autem per multorum menſium ſpatium in lecto decumbere, tandem toto reliquae vitae decurſu baculo corpus inter ambulandum fulcire, atque ſuſtinere, impellebantur.

Multa equidem inducunt me, ut crediderim, eſſe quandoque talem in membranis, tendinibus, imò & in ipſis oſſibus, conditionem, unde facilius, quam naturaliter, ſuis naturalibus locis exire, aliorſum cedere, quin & rumpi, poſſint. Quae quidem mala haud accidiſſent tam facilè, ſi abfuiſſét aegra haec diatheſis. Sane ſimile quid cernimus in Herniis, quae natas admiramur leviſſimis aliquando ex cauſis, quum iidem homines alio quidem tempore impunè ſuſtinuerint nixus, motusque maximos. Quis neſcit ſæpe terrore, animi perturbatione, levi niſu corporis, has in robuſtis, & exercitatis, natas? Dudum eſt, quod ſcripſi in obſervationibus meis hiſtoriam, quæ huc facit. Viro per publica incedenti, in declivitate pontis, lubricitate viæ ſubducti pedes caſum minitantur, ille tamen corporis agilitate lapſum evitat, nec alliditur ſtratis viarum, in ipſo tamen hoc nixu frangitur illi Patella transverſa absque ullo alliſu. Commiſſus ille curæ famoſiſſimi Chirurgi, qui in pago *Jiſp* dicto artem ſummâ cum famâ, eâ tempeſtate colebat, nihil adjumenti accepit. Quod tamen haud contigit culpâ adeô boni magiſtri: ſed fragmenta Patellæ fractæ ſæpe non coëunt iterum, quia unita haud poſſunt retineri, tam diu do-

nec coaluerint. Sæpe & impeditur hæc concretio inde, quod vaſa fragmentorum quandoque non ſatis ſuppeditant materiem oſſibus aduncandis propriam. Enimverô homines vidi, quibus fracti oſsis fruſta, omni arte ritè tractata, tamen nunquam concreſcebant horum humeris, brachiisve circumducti & applicati, tubi ex bractea ferri multum præſtabant commodi; partes in ſitu ſatis commode ita retinebantur, ut motus requiſitos exercere utcumque poſſent.

III.

De lubrica materie, quæ in articulo genu, pone Patellam reperitur.

Mirificum corpus, quod hic loci obſervatum Anatomicis, glandularum fabrica conſtare apud omnes fere auctores recentes pro certo quidem habetur; imprimis verò, poſtquam ſuam ſuper his ſententiam, obſervationibus ſubnixam, edidit ſubtiliſſimus inter Britannos Anatomicus *Clopton Havers*. Addit quippe egregius hic vir delineationem, quæ glandis ſtructuram omninô exhibet. Ego tamen, qui partes has, arte meâ præparatas, cum curâ examinavi, glanduloſi quid nihil inveniſse cogor fateri: poſtquam enim eventu feliciſſimo vaſa hujus partis materie replevi ceraceâ, atque deinde dexteritate ſingulari expedivi ab intricatione ſua mirabili, videor mihi liquidô ſpectare, totum hunc apparatum merê glanduloſum habitum, eſſe ex meris conflatum vaſculis, quæ ſanguinea ſunt, ſed quam tenuia? quam diverſo ab omnibus aliis reptatu incedentia? Sane eſt in his ſingulare quid, quod fruſtra aliis in partibus quæſiveris. Sed præ cæteris notabile mihi videtur in hoc opere, quod glomen horum vaſculorum undequaque obſitum ſit materie quadam lubrica valde, & quæ pinguedinem aemulatur ſatis bene.

Ipſa itaque materies lubrici hujus linimenti, quæ hic deprehenditur, non ſecernitur certè à ſanguine, ope ſtructurae glanduloſae, ut quidem id volunt auctorum Celeberrimi, ſed profectó ſeparatur extremis illis Arteriolarum finibus, qui ideô tam ſubtiles, multiplices, & tam ſingulari penitus apparatu in-

inſtructi ſunt, ut efficiundo huic operi aptiſſimi ſint: vaſcula enim arterioſa ſeroſa hic ita conſtruuntur, ita ordinantur in ſuo decurſu, ut ſimile alibi non ſpectemus. Cur autem hæc ſubtilitas, figura, reptatus, ſitus, non ſufficerent producendæ ſingulari indoli hujus humoris? quare eſſet opus accedere glandulae naturam praeterea, ut idem fieret. Nonne demonſtravi jam dudum alibi in Hepate, Liene, Teſtibus, extremitates vaſculorum arterioſorum ſolas eſſe, & ſufficere, ut peculiares illi humores, ſuis ſinguli locis, conficiantur, ſine ulla glandulae cujuſcunque accedentis ope. Si porro objicere quis vellet, omnes humores ſimul confuſos in ſanguine arterioſo contineri, ideoque tantum eſſe opus, ut ab hac univerſali, omneſque humorum ſpecies continente, humore, ſingulares illi ſeparentur, ita quidem, ut Fel, Lac, Oleum, Semen, Saliva, jam haerentia verê in ipſo ſanguine tantummodo, inde rurſum ſeparentur: non habeo aliud quod dicam, niſi me credere, veram quidem materiem horum omnium jam adeſſe in ſanguine, interim tamen liquores hos peculiares, antequam tales evadant, omninô adhuc peculiariter debere elaborari, & in ſingularem ſuam naturam acquirendam ulterius perfici: haec autem omnia perfici videntur & abſolvi per mirabilem apparatum extremorum vaſculorum, quae propterea tanta diverſitate fabricae deprehenduntur in qualibet parte, ut conficiundis tot diverſis humoribus pares evadant. Cauſa tandem, quae opinioni de glanduloſa hîc loci fabrica originem dedit, haec imprimis eſt; in vaſculoſo illo apparatu locantur, ubique exigua membranacea receptacula, ſimilia iis, quae in inteſtino recto imprimis, ut & inteſtinis tenuibus obſervantur, quaeque verſatiſſimus in Anatomicis *Liſterus* donat nomine agminis glandularum, de quibus poſtea dicam. Circa receptacula haecce innumerabilia vaſcula ſanguifera; telâ aranearum ſubtiliora, atque decurſu omninô ſingulari diſpoſita videmus. Neque apparere haec vaſcula poſſunt, niſi prius cerâ rubra bene repleta fuerint, dein radiis ſolaribus recta allapſis in coelo ſereno, obſerventur per oculos boni microſcopii adjumento uſos: ubi enim omnibus his beneficiis ſimul adhibitis, non uteris fruſtra, haec inquiſiveris. Atque inde ſane fit, ut pauci futuri ſint, qui haec conſpicere valebunt, vel in ipſis praeparatis ritè partibus. Ego au-

tem

tem, qui tot annorum experimentis ſenſim, omnia tentando, bona ſaepe fortunâ adjutus, haec inveni, ſoleo quotidie fere variis illa hominibus oſtendere, atque inde audeo aſſerere, extremitates harum arteriolarum aptas natas lubricum hunc humorem ex ſeroſa ſanguinis materia ſecernere, atque in cavitates illorum receptaculorum lentè, ſed perpetuô, infundere. Quas poſtea lacunas *Boerhavianas* appellabo: quia ſingularis ille meus Amicus, in Academiâ Lugduno-Batavà Profeſſor Botanices, Chemiae & Medicinae, primo de his mihi locutus eſt. Licet autem vaſcula haec tam ſubtilia ſint, tamen humor inde ſecretus poteſt ſpiſſo lentore lubricitatem hic requiſitam adipiſci, dum in receſſibus harum lacunarum remoram paſſus inſpiſſari facilè poteſt. Ubi autem medii articuli effuſus inter articulos attritus, ſubtilior hinc redditus, maneat, poſtea inquiram: ſuffecerit hodie oſtendiſſe, Arteriolas ſolas eſſe unum organum ſecernendae huic materiae.

IV.

De Meſenterio.

Nimis innotuit Anatomicis, Meſenterium ſubtili membranaceâ fabricà conſtare, quæ inteſtina tenuia annexa in hemiſphoerii ſpeciem retinentur: verum non diu eſt, quod intentiore animo & oculis contemplarer fabricam ipſam hujus membranae, tumque nova ſatis nonnulla mihi ſe conſpiciunda obtulerunt. Evolvi itaque, quae alii ſuper his commentati fuerant, atque expreſſerant figuris. Sed apparuit, quaedam effugiſſe tamen illorum aciem. Sane recordabar, ſaepe mihi obſervatum, & olim fuiſſe; homines, quibus vulnera inflicta utque in cavum abdominis ita, ut etiam perforaſſent hanc meſenterii membranam, lethalia fuiſſe intra duos treſve dies, interim re accuratiſſimè, ut oportet, pro renunciatione coram Judicibus examinata, nec vulnerans inſtrumentum ulterius penetraviſſe apparebat, neque ulla praeterea pars alicujus momenti fuerat laeſa, ut accurato & ſollicito examinatori liquidô conſtabat. Sed graviſſimis hi homines, & aſſiduis doloribus fuerant afflicti, qui abdomen intolerabili cruciatu exagitaverant. Quis tamen

tamen auderet hæc vulnera lethalia pronunciare? Profecto nondum id auctoribus placuit, qui ſuper his ſcripſerunt. Intellexi dein ab Ornithotrophis, quod, cum Gallos caſtrant, eosdem illicô jugulent, ſi animadvertunt in hoc opere meſenterium vel minimum læſum fuiſſe: ſunt enim per experimenta certiſſima edocti, hos brevi morituros eſſe ab hoc vulnere; nec arte ullà ſervari poſſe. Quæ quidem docent Meſenterium, licet neglectum, quam frequentiſſimè, maximi tamen eſſe momenti in vulneribus abdominalibus. Si autem ſemel tantum, vel forte bis id mihi obſervaſſe contigiſſet, certè non ita haberem animadverſione, vel commemoratione, dignum. Sed elapſi jam ſunt anni quadraginta & octo à quo auctorstate Magiſtratus Ampliſſimi urbani præpoſitus ſum officio examinandi cadavera occiſorum in Ampliſſimâ hâc Urbe, ubi, proh dolor! nimis hujusmodi maleferiatorum hominum culpâ, homicidia accidunt, ut deinde ad Judices referam de conditione vulnerum: atque in multiplici hac occaſione teſtari mihi fas eſt, jam ſæpenumero me expertum eſſe, quæ modo dixi.

Dum verò ſedulò Meſenterii ſtructuram oculis perluſtro vigilibus, manifeſtô deprehendo plurimos ſubtiles nervos per illud diſtribui. Quin & evidenter cerno, extremitates Vaſculorum ſanguiferorum non ita terminari, ut icones Anatomicorum docent, ſed habent ſe hi fines ſic, uti ego hic in figura depinxi: Ne autem dubitare quis jure queat de picturæ veritate, ſervavi partes, juxta quas hæ delineationes factæ ſunt. Sunt enim extrema hæc vaſcula tomenti inſtar ſubtiliſſimi tenuia, atque tam innumerabilia, ut totum Meſenterium rubeſcat penitus, poſtquam ejus vaſa materie ceraceâ rubra injecta repleta ſunt: quum interim absque hac præparatione ne oculos penitus effugiant. Equidem fateor, me non potuiſſe olim ita præparare Meſenterium: neque enim aliud difficilius, hac in arte, habetur, quam materiam ceraceam urgere eousque, ut uſque in hæc vaſcula penetret, & tamen ſimul cavere, ne eadem propellatur ulterius. Si enim urgetur plus, poſtquam huc pervenit, tum Tunica celluloſa Meſenterii penitus eadem materie repletur; ubi autem tum & adhuc ultra premitur, oritur extravaſatio præternaturalis materiae ceraceae in forma globulorum rubrorum. Quamdiu tamen ceracea materia tan-

B tum

tum tranſit in tunicam celluloſam, tamdiu nondum puto extravaſationem præternaturalem eſſe, etenim replet tantum cellulas hujus membranæ, veluti extremitates Arteriolarum idem efficiebant in vitâ pro nutritione. Atqui eô non oportet materiem propellere, quia tunc obſcurantur & confunduntur fines extremi repletarum Arteriarum.

Quin etiam videmus in Meſenterio glandulas plurimas, tam majores, quam minores; ſed in humano Meſenterio nunquam Pancreas Aſelli apparet, ut in ovibus, licet error hic magnus committitur à multis. Si autem Meſenterii vaſa ſunt repleta prius, tum hæ Glandulæ vagæ in humano Meſenterio deprehenduntur effici ex ſubtiliſſimis vaſculis ſanguiferis, pulpoſâ tamen ſubſtantiâ ſimul appoſitâ. Vaſcula hæc mirabilia valde ſunt, ſive eorum ſpectaveris ſtructuram, ſive decurſum conſideres: neque ullo modo exprimere hæc poſſum, longe minus in figurâ depingere; ſed in novâ meâ collectione Anatomicâ oſtendere poſſum, & volo, dignis quibusque ſpectatoribus.

Sed & puto maximê notandum eſſe circa Vaſa lactea; quod Venæ lacteæ primi generis, tranſeuntes per has Glandulas, ſe uniant cum Vaſis lacteis generis ſecundi: Id enim mihi patuit, quando tubulum exiliſſimum introduxeram in vas lacteum primi generis, perque illum deinde flatum immiſeram, ſtatim enim tum flatus lacteas ſecundi generis quoque diſtendebat, ventuſque in thoracicum ductum uſque tranſit. Præſtabam id tubulis adeò ſubtilibus, ut ſetam tenuem vix admitterent, quosque mihi hos in uſus parabat dexteritas incomparabilis eximii Mechanici Lugdunenſis, *Muſſchenbroek*, ante quinquaginta jam & ſex annos.

Quin imò cum gaudio reminiſcor veterum laborum, quando vaſa lactea ſic inflata ex ipſo Meſenterio ſeparata eruebam, atque exſiccabam in aëre, ut arefacta oculis exhiberem. Sed jam damnoſa quid non imminuit dies! Nihil ſimile efficere non poſſum! Hebetata enim acies oculi, nec perſpicilla defectum ſupplere poſſunt. Venæ autem lacteæ primi generis oriuntur ex Inteſtinis, tam ſubtili principio, ut ineffabile id, & incre-

incredibile ſit, ita quidem ut tomentoſa horum exilitas abſolutè non poſſit ullâ figurâ depingi: ideo ſolebam ego infigere tubulos meos ad propoſitum modò enarratum in vas lacteum, quod pollicis lati craſſitie diſtaret ab ortu ejus ex Inteſtinis. Si verò ſubtilis adeo eſt horum ortu, quis ergò credat preſſione aëris, alteriusve corporis, Chylum adigi poſſe in oſcula horum? Certè potius crediderim innatâ hæc, & inſitâ à DEO, facultate peragi, quam forte non omnino ineptè attractionem poſſes vocare. Neque improbabile mihi, ſed demonſtrabile, videtur, ſingulas quasque corporis humani, imò verô & univerſi, partes à Creatore præditas eſſe virtute quâdam ſingulari, nec communi ita aliis, per quam poteſtatem infuſam valeant commodè & certô id præſtare, cui efficiendo creatæ ſunt. Et opinor Chylum, ad Glandulas Meſenterii vagas delatum, ibidem quodammodo perfici, limpidiorem & puriorem reddi, ope Arteriolarum pulpoſis extremitatibus ſuis, forte ſubtiliſſimos illi humores affundentium; atque ita perfectiorem hunc Chylum porro deferri in ductum Thoracicum: receptaculum enim Chyli naturaliter in homine non reperitur.

Sed & pinguedinem per Meſenterium diſtributam reperio tam numeroſis ornatam vaſculis ſanguineis ſubtiliſſimis, ut integrè rubeſcat, poſtquam materiâ ceraceâ illa replevi: deinde verô arte non vili reddere poſſum eadem tamen vaſcula diſtinctè viſibilia: quod quidem artificium inter cætera eximium eſt. Non ita dudum eſt, à quo id efficere didici, nunc verô certô id præſto, ut in Icone hic depingendum curavi, cujus prototypon in Theſauris meis aſſervo.

Quin & id memorabile narro, Venas Meſeräicas in equis, Valvulis veris hinc inde præditas à me obſervari, quod nunquam in corpore humano mihi, forte nec aliis, obſervatum novi.

Vidi ſemel in toto vitæ meæ Medicæ decurſu, Meſenterium humanum apoſtemate purulento computruisſe, atque inde ipſa quoque inteſtina, ſoluta ſuis Meſeräicis vinculis, libera & confuſa in abdomine fluctuasſe, dum interim ſic affecto homini vita nihilominus, licet brevi quidem tempore, fuit ſuperſtes: propriis ego manibus cadaver hoc incidi, rem-

que veriſſimè ſic ſe habere expertus ſum. Neque memini tale quid aliis unquam viſum, vel deſcriptum fuiſſe: quamvis de Omento talia obſervari ſatis frequenter occurrat.

Aliud quondam mirabile, ſcrutanti mihi viſum fuit, unde dubitabam an forte, præter ſanguinea, chylifera, lymphatica, pinguedinoſa, nervoſa vaſa, alia adhuc darentur in Meſenterio nec deſcripta huc uſque, nec nota. Id certò Tibi, & ſincere dixerim, olim mihi contigiſſe, dum brutorum corpora aperiebam præ inopiâ cadaverum humanorum, ut in Meſenterio ovis invenerim partem culmi graminis, quæ locata erat inter inteſtina, & inter Glandulas Meſenterii, neque hærebat tamen in venis, nec in ullo genere vaſorum notorum, tamen in Meſenterio. An ergæ latent ibi in vivis vaſa adhuc ignota nobis, & poſt mortem fugientia? ut *Aſelliana* olim & *Pecquetiana* nemini innotuerant. Certe contigit mihi videre in cadavere fœminò, quæ Amſtelædami vitam egerat, atque ingentem habebat calculum in altero Ureterum, cujus obſtaculo impediebatur tranſitus materiæ purulentæ ex Rene illius lateris in Veſicam; inde autem intumuerat ureter uſque adeò, ut ſpeciem referret Veſicæ Urinariæ: quum intento hæc ſcrutarer animo, miri quid obſervabam: nam ex prætumido illo ureteris loco ortos vidi plurimos exiles tubulos, qui, inde progreſſi verſus partem Abdominis ſiniſtram pleni erant purulentâ illâ materie. Me ſtimulabat quidem hæc ulterius proſequendi cupido, ſed pietas amicorum prohibebat majorem cadaveris lacerationem.

Quis verò omninô definivit hactenus, an & viæ, quibus fertur in Veſicam urina, aliæ haud ſint præter eas, quas agnoſcimus hodie?

Id quoque hâc opportunitate commemorare fas eſto: me inter rariſſima quæque aſſervare mihi binas acus ex ære confectas, quas anno elapſo *Samuel Lion de Bonavente*, Chirurgus expertiſſimus apud Judæos, me præſente eduxit ex digito extremo puellæ Octo annorum, quæ ibidem ultra annum hæſerant, dum nemo ſciret, quando & quâ viâ eô penetraſſent. Vide Figuram 4 Tab. I. Equidem ſatis novi aciculas acutas quandoque intra corpus fuiſſe reconditas, ſed binas aciculas cupreas, capitulo globoſo inſtructas, ſibi invicem accumbentes ex anteriore parte digiti eductas alicui fuiſſe, quis vel fando

do audivit? Certè vel factu videtur impoſſibile? Vidimus olim, & ſæpius fallacias aſtutorum, quibus miræ artis lucri cauſâ imponebant ignaris: illæ verô facillimè poterant detegi. Quis autem ullo conductus pretio patiebatur, duo talia corpora ſibi infigi in apicem digiti. Hæc certè longo annorum ſpatio quam miſerabiliſſimè fuerat conqueſta de immanitate intolerabilis doloris, quo excruciabatur: imploraverat opem variorum Chirurgorum, qui incaſſum plurima tentaverant; nec reperiebatur, qui vel divinando aſſequeretur, quod hoc eſſet mali. Nec mirum: Si enim in pingui valde, vel carnoſa parte corporis id contigiſſet, licet mirabile & tunc fuiſſet, tamen forte viſum fuiſſet poſſibile? has verô aciculas quis quæreret reconditas intra gracilem partem quæ, tenui forte parcâque pinguedine tecta, cæterum tota tendinibus conſtat, vel ligamentis, & oſſibus.

An tamen minus Tibi mirum videtur, hominem ore ſuo evomere perfectum animalculum, quadrupes, cani ſimile; Id autem in Theſauris meis Anatomicis jamdudum edidi. Sed jam ſervatur in theſauro illo incomparabili, quem jam poſſidet *Sereniſſimus Ruſſorum Imperator*, qui voluit mea hæc tot annorum ſpatio, tantâ ſollicitudine, tantâ induſtriâ, à me collecta, ſua fieri. Sed gaudeo hæc nacta eſſe hoſpitium in Aulâ *Principis*, cui vix alius inter Principes Europæ comparari poteſt, ſi ſpectes indefeſſam diligentiam, qua Hiſtoriam Naturalem indagat. Vix credibile unquam fuiſſe tam excelſum Monarcham, qui tantâ cum manſuetudine, lenitate, patientiâ, humanitate, interrogare, audire, & admirari, vellet artifices bonos in ſuâ arte narrantes, reſpondentes, docentes! quam docilem, imô verô quam affabilem ſe præbebat non auditorem modò, ſed & Diſcipulum Clariſſimo cuique in omni artium genere Magiſtro! Voluit utique doceri à me fabricam humani corporis ante XX annos, tumque intentiſſimo animo me audivit, ſuper omnibus rogitabat ſedulô, atque habebat in memoriâ ſemper, quod viderat ſemel.

Quum autem ante triennium huc reverſus me primum domi meæ inviſeret, porrectâ ſalutans dextra exclamavit, O! mi Præceptor ſenex, tantoque affecit honore, quem privatus nemo à tanto Monarchâ exſpectare potuiſſet unquam.

V.

De Saliva.

SAlivam ſanitati tuendae non utilem modô, at verô maximè neceſſariam eſſe, hiſtoria, quæ ſequitur rara ſatis demonſtrat. Puella Amſtelaedamenſis annos jam nata XII. paſſa fuerat ulcus ſerpens nomodes, quod ita affecerat inferius Labium, ut magna ejus pars exeſa, ingentem plagam ibidem oſtenderet. Turpe fuit ſpectare faciem inhoneſto vulnere laeſam, ſed longê tamen deterius erat ſtillicidium perpetuum ſalivae, quæ ingenti copiâ, aſſiduô, per hiulcum patensque manabat vulnus: coacta inde miſera erat geſtare manu ſemper admotum labio muccinium, quo compeſceret defluentem humorem, eumque ſimul linteo admoto abſorberet. Obtulit bona fortuna obviam forte illi Celebratiſſimum illum Chirurgum Amſtelaedamenſem, nobilem certe feliciſſimo artis exercitio, *Petrum Adrianum Verduyn*, qui ſpectans miſeriam, humaniſſimè rogavit, undenam ipſa, quibusque nata parentibus? Poſtquam ex reſponſis intellexit, parente orbam utroque, ali jam in publico Amſtelaedamenſium Orphanotrophio Mennonitarum, percuſſit illicò commiſeratio animum: quid verbis opus? adit ultro Curatores iſtius ædis, & obtulit ſe, ut tantæ calamitatis onere preſſam levaret, nec aliam mercedem petere velle, niſi afflictae ſolatium. Committitur actutum aegra viri curae; qui margines induratas utrimque ſic abſcidit, ut cruda manarent ſanguine, ut in labii Leporini curatione fit, dein trajectis binis per labium acubus vulneris crepedines ad ſe invicem appoſuit, filamentisque firmavit ſecundum artis praeſcripta, coaluit intra dies VI vulnus ipſaque aegra fuit perfectè ſanata, ut omnem jam ſalivam commode in ore retineret, idque in hodiernum uſque diem feliciter ſanatum permanſit.

Quod verô hac in hiſtoriâ prae caeteris maximè eſt memorabile; aegra illa, dum patiebatnr aſſiduam hanc Salivae jacturam, ante

ante curationem, corpus habebat tenellum & pro ætate ſuâ admodum exile, ſed & proceritatem neutiquam nactafuerat annis ſuis convenientem; verum ſimulac arte hac ſanata fuit, ſtatim increſcere cœpit, ut juſtam brevi corporis magnitudinem adepta ſit, fueritque ſummæ admirationi omnibus, qui eam prius noverant, ob inſignem hanc, citamque mutationem. Quam errant igitur, qui ſalivam pro recremento noxio habentes, eam abjiciunt, eòque pulchrius valere putant hominem, quô frequentius eâ corpus exonerat, eum in finem Sialogoga adhibentes, & offas tenaces manducandas. Ego contra ſæpe vidi ex defectu hujus humoris, cibi faſtidia oriri: quare & ſoleo ſuadere iis, qui ab acutis convaleſcunt, quibusque frequentius ſalivâ os affluit, hanc deglutire velint, quin etiam in diuturnis ſæpe affectionibus incidit Salivæ affluxus ingens, quam ubi exſpuunt, labuntur in deteriora ægroti, qui ſi tridui ſpatio patienter hanc abſorbuere, ſanantur feliciſſimè.

Accidit, me vocari ad Matronam Amſtelædamenſem, querentem de macie extremâ conſumpti fere corporis. Deprehendi fœminam adeô debilitatam, ut vix ægros traheret ſpiritus. Deſeruerant hanc deſperantes omninò de ſanitate medici; dum circumſpicio ad omnia, ut inquirerem in cauſas mali, video forte omni eam temporis momento exſpuere in vas à latere appoſitum ſalivam, ſicque totum profectò exhaurire jam ferme aridum corpus. Dixi illicò, temperaret ſibi, deglutiret, non ejiceret, hunc benignum humorem. Mirum videbatur, adeoque repudiabat primò conſilium, aſſerens omnino id fore & impoſſibile ſibi & noxium. Inſtantiâ orationis meæ mox fecit & obedivit. Quæ rerum mutatio? brevi ſanata fuit abſque ope, ſine neceſſitate, alterius auxilii. Nec ſemel id eveniſſe vidi, imò verò ſæpenumerò. In fine quippe morborum malum id commune eſt. Si negligitur, ſæpe tum lethale evadit.

VI.

De Valgis.

OBerrat hominum genus obtortis ita incedens cruribus, ut genua ambo fere ſe mutuò tangant, dum pedes plus diſtant in-

infra. Dubitabam olim pro quo habendum eſſet malo: an ex mollitie oriretur oſſium, ut in Rachiticis infantibus, an tribuendum potius ligamentorum laxationi eorum, quibus nectuntur Femoris & Tibiæ epiphyſes? Ambigenti ſuper hac re occurrit Valgi & adulti quidem, cadaver. Perſcrutabar ilicò, ſtatimque intellexi rationem morbi. In utroque ſcilicet crure, cavum interius ſummitatis erat longè magis depreſſum, quam cavum ejus Tibiæ externum. Id quomodo factum fuerit monſtrat Figura 2. Tab 2. unde debuit neceſſariò pars interna hujus articuli vergere in contactum, atque inclinare. Qui igitur curandos hoſce homines ſuſcipiunt, poſtquam adoleverunt, atque inſtrumentis, vel ligamentis rem aggrediuntur, peccant; eſt enim impoſſibile adultiori ætate unquam efficere, ut cavitas aſſurgat, vel elongetur tuber Femoris illi cavo reſpondens In tenerâ autem adhuc ætate, idonea inſtrumenta multum præſtare; malumque hoc præcavere valent. Sed & illa Medicamenta, quæ aciditatem humorum ad oſſa delatorum mitigant, atque natam inde mollitiem oſſium firmant.

Quamvis enim pauci rem abſolverint experimentis, certus tamen ſum, oſſa humana ab acido quodam liquore penetrata ita emolliri, ut obſequioſa reddita, tenacitatemque adepta vimineam, flecti queant, ut in Rachiticis, Scorbuticiſque, fieri videmus. Ita quidem puerorum oſſa, macerata diu in liquore acido facto, ſic emollita inveni.

An non & inde ratio liquet memorabilis morbi, quo affecta virgo in Galliis, omnia habuit corporis oſſa paſtæ adinſtar mollia? Cogito autem nihil poſſe accidere pejus infantibus, quibus ſic affecta ſunt oſſa, quam quod cogantur inſiſtere ſuis pedibus; aut, quod priori adhuc majus malum, ambulare. Preſſæ enim incumbentis molis pondere juncturæ molles dilatantur, itaque pariunt omnia mala, quæ Rachiticis evenire dolemus quotidie. Inſpice modô figuram appictam, ubi curvatura oſſis Femoris. Vides ibidem quatuor digitos pedum adulti hominis, in quibus extra cutis ſuperficiem ſpectabiles occurrunt Papillæ cutaneæ, Epidermide & Reticulari corpore nudatæ: certè ita prominent, ut luculentiſſime appareant,

ſi

ſi expoſito radiis ſolaribus objecto per Microſcopium bonum inſpiciuntur: quia autem Papillæ hæ ex Nervorum prodeunt extremitatibus, non rarò inde oriuntur clavi, dum preſſis nimium per arctos calceos pedibus adunantur, Papillae plures inde in calloſam, cartilagineam aliquando, vel & in corneam, aut ungui ſimilem materiem indureſcentes. Neque mirum etiam tam periculoſos ſaepe, imo & lethales, evaſiſſe hos clavos, ubi incautus magiſter male hos fuerit aggreſſus.

VII.

De Glandulâ Thymo.

NUlla fere humani pars corporis uberiorem præbuit materiem altercationibus, litibusque, quam Glandulae fabrica: dum ambigitur interim hactenus quaenam ſit ſingularis hujus ſtructura, quibusnam conſtet partibus, quomodo in veras differentias diſtribuendae ex lege naturae Glandulae ſint, quis denique harum verus ſit uſus? Si itaque meum hic inſtitutum foret, ut accuratè recenſerem auctores, qui bene de his commentati ſunt, & quaenam ſint illa, quae ſcripſerunt de hiſce, id ſanè argumentum magnum ſatis volumen poſſet implere, & forte multum ſic boni temporis periret incaſſum. Igitur hac vice ſolum aperiam, quid ſentiam de Thymo Glandulâ, & quidem breviter; obnixè interim flagitans, ut meliora edoctus mihi impertire dedignari haud velit. Olim juvenis ſedulam aſſiduò operam navavi in excolendâ comparativâ Anatome, tumque equos ſaepenumerô, multoties & boum corpora, incidebam inveſtigandi ergò; accidit ſemel, ut, Thymum ſcrutatus in bove, viſus mihi ſim detexiſſe ſingularem in eo ductum, quo ſecretus illius fabricâ humor abduceretur. Perſarum mihi videbar Rege beatior! Vena apparebat liquidò, quae per Thymum diſtribuitur, tam pellucidae fabricae & tenuitatis, ac ſi foret vas lymphaticum ſine valvulis, in unam ex venis mammariis ſe exonerabat, ilicò commiſi pictori, ut exararet ejus icona, cum ipſe eo quidem tempore necdum dextrè ſatis pingere poſſem, feliciter rem expreſſit figurâ pictor: quum tamen poſtea conſideratius hoc expenderem negotium, eru-

dito orbi impertire nolui rem. Sed quid eo feciſſem mali? Manifeſtò ramus hic ex Thymo ortus, inde decurrens in Venam Mammariam ſe exonerabat; quum interim canalis hic non eſſet ulli alteri ſimilis, utpote pellucidus, tenuisque perfectè inſtar Lymphatici vaſis: ſi uſus hujus erat, reducem ab hac Glandulâ ſanguinem Venis inferre, undenam igitur huic uni tanta ab omni aliâ venâ ſanguiferâ diverſitas? Profectò Venae lacteae primi generis ſunt craſſioribus conſtantes tunicis fortioribusque, quam lacteis generis ſecundi; Chylus per lacteas Venas primi generis fertur in Glandulas Vagas Meſenterii per ſuperiora harum, atque per inferiora earundem iterum ex iis exit, deinde autem lacteae ſecundi generis latiores ſunt, atque fabricae aequè tenuis & ſubtilis quam eſt vaſorum Lymphaticorum, habentque etiam valvulas pauciores. Nonne eſt in naturâ ratio, cur haec ita ſe habeant? Si ita cenſes: erit itaque & cauſa certa ſingularis hujus in hoc ramo Thymi ſtructurae.

Interea tamen, quid hujus ſit rei in homine, cujus tam parva eſt reſpectu bovis magnitudo, nondum detexi: nam olim contentus fui vaſa haec aëre inflato replere, ut & hic feceram. Quidquid id eſt, apparebat certè in Thymo ille pellucens, tenuis ramus, quem pro excretorio ductu habui, ſique ille ita ſemper, ubique eò loci reperiretur, ambiguum reſtaret adhuc, an meritô agnoſci deberet pro excretoria fiſtula? Id dabitur, opinor, hanc ejus tenuitatem haud fruſtra talem dari. Neque credere queo Venas corporis ſolum reducere ſanguinem. Cur enim Venae Meſeraicae ſanguinem modò veherent in ſinum Venae Portarum; Quare non aequè in ſe forberent potum; Chylique tenuiora? ut cruori hic miſceant. Si autem negas ductum illum Thymi, credas interim mecum, paratum Thymo humorem venis in Cor deferri. Neque alienum Tibi videatur à vero, dum paratum dico in Thymo humorem: neque enim credibile id ſolâ abſolvi percolatione ut in cribro. Sed ſingularis ultimarum Arteriolarum compages ſola apta nata eſt, quæ humorum delatorum exceptas partes in novas formas mutet, ſubigat, pinſat. Thymus itaque, quum Glandula ſit, ſolis igitur conſtabit vaſculis, non Glandulis minoribus: Id enim ſi foret, ſingulæ tum hæ particularibus membranulis di-

ſtinctæ

ſtinctæ eſſe deberent, quod nemo demonſtravit hactenus, ideòque juxta Anatomicas leges non licet illa fingere.

Videtur utique ſimplicior, ideoque propior vero, mea ſe n tentia. Nonne enim ex meis conſtat abunde demonſtratis, extrema vaſa longè aliter formata eſſe, ubicumque aliis præparatur & ſeparatur humor. Si quis dubitat ſuper his, poteſt in omnibus viſceribus à me præparatis id perſpicuè videre. Habet enim Invictiſſimus Ruſſorum Imperator in ſuo Theſauro omnium ſpecimina. Quin & domi meæ labore improbo recentia ita iterum adaptavi, ut & ibi cernere liceat. Sunt quippe aliæ in ventriculo pro cibi attritu & coctione; aliæ in Hepate, quibus fit bilis, absque ullo Glandularum apparatu: in Renibus penitus rurſum diverſæ ad ſeparanda putrida de ſanguine olea & ſales. Tu verò, qui hæc aliter cenſes ſe habere, quæſo tua Tu, & mea ego, oculis ſubjiciat fidelibus!

VIII.

De Sterno.

INter ea, quæ accuratius definienda erant in vera partium corporis humani fabricâ & illud meritò quæras, quid ſentiendum ſit de cavitate, quam ſub Sterno, inter ſeparatas mediaſtini pectoris membranas, adeſſe imaginantur plurimi, & quam ſolent conſiderare, ac ſi habenda foret tertia, vel quarta, Thoracis camera. Ajo hanc nunquam in homine dari, quamvis celebres Anatomici eam deſcripſerint, atque figuris etiam ſimulaverint. Novi & Chirurgorum celeberrimos hanc poſuiſſe, atque etiam aſſeruiſſe ſæpe prægreſſa inflammatione hanc repleri pure, quod dein Sterni perforatione per trepanum educere aggrediuntur. Inquiſivi in hanc rem eâ quidem, quam veri amor requirit, ſedulitate, & reperi conſtanter, nullam omnino talem cavitatem hic unquam adeſſe. Si enim in cadavere humano incideris accuratè interſtitia extremitatum oſſearum in Coſtis, & Cartilaginum, quæ Coſtas Sterno committunt, ſique tunc prudenter porrò & lentè, Sternum leniter ſeparas ab anteriore parte, ſpectabis certò, nullam ibi cavitatem reperiri. Sed, quando deinde libratum ita Sternum à Me-

diaſtino & Pericardio elevas, tunc Mediaſtinum utrimque à pleurâ recedens ſpeciem cavitatis efficit; inter geminatas Mediaſtini membranas: quæ tamen cavitas prius à naturâ non erat efformata. Quin imô, quoties Pleuram membranam deduco à ſubjacente membranâ celluloſa, etiam & tum efficitur cavitas, quæ ſemper quoque factitia modò eſt. ut de priori dixi. Nec apparet ullus cavitatis illius fictitiæ uſus, nulla neceſſitas,

Attamen, ut rem hanc quam certiſſimè oculis exhiberem, ita rem aggreſſus ſum: Infantis cadaver in Trunco deſcendente aperui, tum materiâ replevi ceraceâ, ſic quidem, ut Cor & Pulmo integrè replerentur affluente materiâ; id poſtquam effectum, totum hunc Thoracem transverſim diſcidi, tam infra Cor, quam ſupra illud, ut ſolent piſcium majorum corpora in ſegmenta, vel tomos diſcindi. Quid tum? ne minima ſanè cavitas ſub Sterno apparuit, quæ profectò debuiſſet inveniri, ſi naturali ibi formaretur lege. Sed nihil minus. Haeret ubique contiguus Pleuræ Pulmo, jacet in medio Cor, ut in homine vivo, ita poſitum, ut apice ſuo ſpectet laevam. Poſteaquam igitur ita clarè hæc videram, deinde ſegmentum illud pectoris balſamo condivi, locumque ſic parato dedi inter ſicca mea recentia praeparata: ſimulque ibi appoſui Sternum, unâ cum adhærentibus Coſtarum cartilaginibus parvuli infantis; quae quidem felici adeò artis ſucceſſu praeparata, ut non modò Mammaria & Intercoſtalia, vaſa ſanguifera, ſed & illa, quae muſculos perreptant Intercoſtales, penitus & diſtinctè ſint repleta, ut totum hoc praeparatum diſtinctiſſime & nitidiſſimè in conſpectum veniat, absque ullâ, vel minimâ, evaſatione praeternaturali materiae; ſed pulcherrimè videtur ceracea materies inſtar roris tenuiſſimè diffundi, quemadmodum & humor noſter Chylo-ſeroſus viventibus nobis in alimentum ita diſpergitur. Sed & Cartilagines Coſtarum praecipuae pellucide hîc remanſerunt. Puto autem nihil reverâ in hac arte difficilius, quam hoc ipſum efficere; quod pulchrè noſcent illi, qui per has incedere ſalebras animosè conati ſunt. Servandum igitur cum curâ hoc ipſum, & inter rariſſima mea reponendum, cenſui, ne mihi auferant fures, qui pro amicis in conclavia mea admiſſi, infanda audacia rapiunt, exque aedibus meis auferunt, quae ipſis monſtraveram, ut votis eorum ſatisfa-

facerem. Neque his contenti rapinis, in alias deinde regiones & regna, furto hæc ablata mea circumferunt, pro ſuis oſtentant, ſuâque ſe arte & manu talia jactant ſeparare poſſe. Elapſi ſunt aliquot menſes, quando Penem humanum, incredibili labore, ſumma cura, & eventu feliciſſimo, ita præparaveram, ut nunquam tam pulchrè, luculentiſſimè & quam diſtinctiſſimè, in oculos ſe offerebat corpus Nerveo-ſpongioſum utrumque totum, tum & ipſum integrè hic expanſum corpus Nerveo-ſpongioſum minus, ejusque ſupra Glandem expanſa fabrica, ſed etiam apparebat Paraphymoſis Tunicæ celluloſæ, atque vera Urethræ fabrica, una cum ambiente undique ſpongioſo corpore. Pulcherrimum hoc ſanè omnium eorum, quæ unquam mihi contigit parare potuiſſe, liberaliter oſtenderam homini indigniſſimo, omniaque ipſi explicueram, quem honeſtum putabam. Quid verò mercedis ab eo retuli? Avulſit à ſuo, quo ſuſtentabatur pedunculo, atque furtim ſecum abſtulit. Alii ſimiliter in Anglia & Galliis ſimiles rapinas oſtentant pro ſuis, dum coſtas ita à me ſummo labore præparatas cum muſculoſâ appendice conſpiciendas circumtulere: ſed cautiorem inde factum me cogunt, minus liberaliter deinceps mea roganti cuique conſpicienda offerre. Si quis unquam viderit humanum Penem ita ut deſcripſi præparatum, certus eſto hunc mihi ablatum eſſe, & quidem furto: nam hactenus ſimilem nemo vidit, nec ipſe unquam potui ſic efficere. Vir egregius & Nobilis *Daſſel*, qui habitat Lunenburgi, poſſidet etiam paratum à me, & miſſum per me ipſi ex ejus votis, ſed longe diſtat ab eo, quem commemoravi.

IX.

De Circoſele, Herniis variis & Veſica Urinaria.

Utinam, qui inventis nova imponunt nomina morbis, curam ſemper gererent, ut in his formandis obſervaretur ſeduò convenientia vera nominis cum ipſâ rei, cui datur, naturâ, ut ita vox exprimeret rem eâ deſignandam. Quænam, quæſo, cauſa ſuadet, Venas Teſtium dilatatas dominare appellatione Herniæ Varicoſæ? Nonne aptius Varices Venarum Spermaticarum appellaſſe oportuerat? Revera non eſt alia hujus

mali indoles, niſi tantum, quod ſit congeries Venarûm, quæ ultra nativam ſuam magnitudinem dilatatæ, atque ſpiſſiores redditæ, apparent. Hernia autem, quum alterius longè ingenii ſit, nequaquam confundi debet cum illo malo. Eſt nimirum hæc dilatatio, nunquam ruptura, Peritonæi, in quam dein extra ſuum naturalem ſitum ſe immittit, Omentum, Inteſtina, Splen, Veſica, Uterus, imô aliquando integer fœtus, ita quidem ut hæc omnia ſic emineant, ut externo tactui palpanda ſe præbeant. Quid autem id eſt, quod Varices venoſæ commune habent ulli horum? Certè nunquam circa has Peritonæi dilatatus ſaccus invenitur.

Neque mireris interim, me inter corpora Hernias facientia Veſicam, Lienem, Matricem, & Fœtus integros enumeraviſſe: id enim in praxi meâ medicâ obſervavi, ſed non licet jam deſcribere: quia à propoſito me averteret meo. Varices Spermaticarum facilè detegunt exploratores digiti in Scroto, dum attrectando partes lumbricos ſe attingere quis putet.

Sed, qui hoc morbo laborant, dum nihil inde percipiunt mali, parum admodum id ipſum curant; plerumque autem validiori partium preſſioni, aut contuſioni, malum id debetur. Deprehendi tamen multoties provectioris ætatis hominibus inde natum Hydropem Scroti, quam iterum malè Herniam aquoſam, vel Hydrocelen, vocant. Sanari quidem valet id mali, pertuſo ſcroto ope inſtrumenti Trocart dicto, vel & lanceolâ phlebotomicâ, ut aqua vulnere exeat, ſed citò plerumque recreſcit malum. Si autem curationem aggrederis aperiendo ſcrotum à parte ſuperiore ad latus, tumque vulnus turundâ oblongâ, unguento roſaceo, mercurio præcipitato rubro permiſto, inunctâ oppleveris, donec lenis inflammatio, eique ſuccedens ſuppuratio parva, membranulas ſtillantes putrefecerit, Tuque eas tenaculo eduxeris, ſæpe dein perfectè ſanatas obſervavi. Sed & aliquando Venæ poſitæ in Membranâ Dartos dictâ, quam ex proprietate ſuâ celluloſam tunicam appellare oportet, ita Varicoſae evadere poſſunt: ſunt enim hae tam numeroſae, ut poſtquam illas ceraceâ materia rubrâ repleverim, membrana haec tota ſanguinis rubicundiſſimi inſtar ruberrima evadat; Denique jam liceat mihi addere, ſuoque hic ordine inſerere, quae modò dixeram inter Hernias debere annumerari, etiam Hernias

Veſicae

Veſicæ, Lienis, Uteri, totiusque Fœtus. In primo enim caſu; de Herniâ Veſicæ fas eſt aſſerere, hanc veram Herniam habendam eſſe: quoniam hæc quoque eſt dilatatio Peritonæi, in quam elapſa veſica urinaria, naturali ſuo excuſſa loco, Scrotum occupat. Videtur id quidem mirum, atque ab ipſa veritate alienum, imò ferme impoſſibile: tamen id contigiſſe bis animadvertere mihi datum fuit. Quodque evidenter rem ita ſe habere demonſtrat, id eſt, homines ſcilicet illi lotium reddere nequeunt, niſi ſcrotum utraque ſuſceptum manu premendo aquam lotii ita expreſſerint.

Utque rei eſſem certiſſimus, unius aperui cadaver præſente Clariſſimo Amſtelædamenſi Medico *Petro Guenellon*, & *Petro Adriani* Chirurgo, qui una mecum conſpexerunt, rem ita ſe habuiſſe. Sed & Herniam ſemel vidi, ubi reverâ Lien replebat eo delapſus dilatatum Peritonæum. Caſus mihi obſervatus in Noſocomio Amſtelædamenſi: Mulier fuerat annoſa, cui lævo inguine ingens tumor, qui habebatur pro Placentâ uterinâ in Utero relictâ poſt partum, atque ibi accretâ; alii putabant frigidum eſſe apoſtema. Sed in cadavere certò vidi Lienem eò receſſiſſe, atque hanc produxiſſe Herniam. Quis autem crederet, uterum unâ cum Fœtu in illo hærente veram Herniam poſſe producere? Attamen & hoc accidiſſe ſemel quam optimè, quam diſtinctiſſimè, vidi. Non hic ita me capias, ac ſi intelligerem prolapſum uteri extra vaginam.

Imò longè aliud. Erat ſcilicet Nobilis Domina, cui dudum ingens tumor hæſerat circa inferiora abdominis, quamproximè inguini, atque procedebat hic directè ex cavo Abdominis, brevi autem ſuppuratus tumor bene ſanabatur. Haud ita diu hæc imprægnata fuit; ſed quid fit? Noviſti, mi Lector, ſæpenumerò poſt Apoſtema Peritonæi & abdominis, ut & poſt curata ritè vulnera, in cavitatem abdominis penetrantia, manere in loco cicatricis obductæ debiliorem Peritonæi concreti rurſum fabricam, unde poſt molimina magna, & impetus validos, dilatatur ibi læſus ante locus, præ debilitate acquiſitâ impos hunc ſuſtinere preſſum, unde ingens tum fit, & Hernia periculoſa. Omnino idem & hic contigit: uterus enim fœtu creſcente tumens dilatabat hunc Peritonæi locum, ſeque in ſaccum hunc dilatatum inſinuabat eousque, ut fœtus tandem cum utero

ad

ad genua uſque penderet antrorſum; inſtantibus deinde parturientis laboribus, elevabatur ab obſtetrice uterus cum fœtu, ut in abdomine hæreret tamdiu loco debito, ſicque felix evaſit puerpera, edito per vias naturales bene nato fœtu. Nonne igitur hæc vera eſt Hernia in dilatato Peritonæo vero? Ut tandem in viam, unde egreſſa fuit, redeat oratio, in eâ ſum ſententiâ, quod Varices Scroti, quae in juventute natae fuerant, tranſeant in ſenio in Hydropem ſcroti: quia deficere incipiunt ſpiritus, atque hinc pendentes vires: quando venulae abſorbentes non amplius reſorbent tam avidê, quam olim effuſos arteriolarum extremitatibus humores halituoſos, unde hic collecti partes magis magiſque debilitant, atque ita tandem ſcroti Hydropem verum generant. Novi plurimos omne hoc negotium adſcribere Vaſis Lymphaticis; ſed cur Venoſa inde excluduntur? certè mihi videntur haec praecipui eſſe in his momenti, & fere credo Aſcitis, atque Hydropis ἀνὰ σαρκὰ cauſam, ut & omnis Hydropis, imprimis haerere in debilitate, & malâ affectione, extremitatum venoſarum. Meminiſti, jam enim antea deſcripſi, totam Placentam, in quâ naturaliter non inſunt Lymphatica, ſi retinetur corpore fœminino totam quantam mutari poſſe in Hydatides, vel ampullulas aquoſas, idemque viſum in integro Hepate, ut vidi, & in Theſauro Caeſaris Ruſſiae apparet. Quid ni & idem in aliis poſſet obtinere? gaudent hos morbos ruptis adſcribere Lymphaticis, idque fieri haud negavero; interim crediderim ſaepius à recenſitis haec accidere cauſis.

Pauca jam ſuperaddo de interiore membranâ, quæ veſicæ Urinariae cavitatem urinae contiguam facit. De quâ imprimis notaſſe juvet, portionem ejus à reliquâ ſeparatam poſſe per vias urinae excerni absque vitæ diſcrimine. Quis mortalium id fuiſſet unquam ſuſpicatus? ego ſanè nunquam. Sed fidelis obſervatio rem ipſam docuit. Utique erat puerpera, quæ acerbiſſimis excruciata & enecta fere doloribus in Ventre, me vocari tandem juſſit. Preſſus animique indagans ingenium, rogito, an ritè quidem per lochiorum fluxum expurgata eſſet, liberata à ſecundinis, & num facilis illi fieret lotii excretio? Ad quae quidem omnia poſteaquam reſpondiſſet, quam proſperrimè ſe haec habere, interim tamen audivi intolerabiles eſſe prorſus ventris, quos ferebat, dolores, praeſcribebam

itaque

itaque clyſma, quod leniendo, ſopiendo dolori, eſſet idoneum, exhibito ſimul ad mitigandam torturæ hujus ſævitiem medicamento ſoporato; totum ſimul jubebam obvolvi abdomen unguento, quod eſt de Althaea, ſicque receſſi. Reverſus iterum reperiebam nihil horum profuiſſe, pertinacem ſubſiſtere hactenus, nec leniri ullâ ratione, dolorem: ſciſcitanti denuò, an ſatis commodè urinam ſecerneret, reſponſum quam maximè, idque teſtari plurima quotidie lintea, quæ illi appoſita bene ſemper humectata inde auferantur. Requievi itaque ſupra his.

Quid ergo? redeo, ut viſam, tertiâ quoque vice; obſtupui autem nihil me quidquam promovere, licet uterer optimis remediis lenientibus, carminantibus, anodynis denique: quumque puderet nihil levaminis à me praeſtari ejulanti ægræ; exploravi tandem attrectando, totumque pererro digitis ſcrutantibus abdomen, quod incredibili turgens tumore, atque praedurum inveni. Miratus Catheterem immiſi in Veſicam; proſiliit extemplo immenſa lotii vis, ſimulque doloris lenimen ſibi gratulata fuit miſerrima aegrotans. Geminatum deinde quotidie multis ſucceſſivis diebus idem id auxilii, cum levamine ingenti. Interim advertebatur, nigreſcere catheteris argentei ſuperficiem, unde & mali quid latere in Veſicâ haud obſcurè patebat: neque certè abſque ratione id ſuſpicabamur. Ecce, poſt paucos dies elapſos membrana occupat meatum urinarium, quæ apprehenſa, trahentiſque obſequioſa manui, facile educebatur, educta ſatis apparuit magna; curavi portionem ejus abſciſſam in figurâ depingendam: puto enim id quam rariſſimum eſse. Certe mihi nunquam, niſi hâc ſemel vice, obſervatum. Ipſa hæc mulier poſtea ſana, felixque concepit dein, peperitque. Veſicam huic inflammatione incenſam fuiſſe ſuſpicor, quam in Gangraenam ſuperficiariam exiviſse deinde credo, ut conſtat exemplorum plurimis, villoſam inteſtinorum Tunicam, quæ Papillis nervoſis ſcatet, ſeparatam à reliquâ Inteſtinali fiſtula ano exiviſſe: poſteaquam Inteſtina acri prius inflammatione, eamque inſequutâ Gangraenâ, affecta fuerant. Voco autem hanc Inteſtinorum Tunicam Villo-papilloſam, quia animadverti villoſam iſtam ſuperficiem penitus ſimul eſſe papilloſam, quemadmodum ſe habent interiora noſtrarum Ge-

narum in ſuo integumento, ut & Labia Oris, Oeſophagus, Ventriculus, omniaque Inteſtina, quum ſit in his omnibus ejusdem apparatus continuata productio. Verum quidem eſt, in unoquoque non acque clarum id apparere; quum in Labiis, Genis internis, & in Inteſtinis multorum hominum tunica hæc Papillas haſce nimis manifeſtas non poſſideat, attamen in aliis ſatis conſpicua datur. In buccis interioribus, & Lingua boum, inque Oeſophago teſtudinum, inprimis magnum valde apparet, hoc papilloſum corpus; ita quidem ut in bobus coctione integrè ſeparari poſſit totum hoc papilloſum tegumentum, ut Papillæ ſub hoc eminentes appareant. Quoties verò contingit in homine poſt violentas nimis alvi purgationes tegumentum hoc ipſarum Papillarum deglubi à Papillis ſuppoſitis, tum verò cruciatuum infeſtiſſimi corpus aggrediuntur.

Quantusque dolor naſcitur in Papillis Labiorum & Linguæ, quoties tenui ſuo involucro nudatæ ſunt? Si in ea memet jam diffunderem, quæ alii de hâc tunicâ ſcripſere, quam Villo-papilloſam appellavi, quantus meæ ſcripturæ pateret campus; ſed propoſitum mihi fixum eſt, parciſſimus ut ſim in recenſendis alienis, totus in enarrandis iis, quæ ipſemet quotidie obſervo. Interim monitus eſto, care Lector, me quandoque forte inter hæc exarare nonnulla, quæ aliis jam ante me deſcripta fuerunt: id ægrè non feras. Confirmo meâ tum fide obſervationes priorum, ſi repeto, ſi novi quid adfero, pretium tuli laboris, dum aliquâ in re profui. Novi quidem allegatorum auctorum citatione ſpiſſari volumina, oſtentari eruditionem, debitam cuilibet aſſignari laudem. Sed has ego talium laborum laudes aliis non equidem invideo, mihi otium hiſce rite excolendis omninò deeſt: neque enim unquam nimis mihi mane lucet ſurgens Sol, ſemper veſperaſcit ocyus quam vellem. ita ſubmergor quotidianis in Anatomè & praxi medicâ occupationibus.

X.

De Embryonibus, Placentâ, Ano imperforato, &c.

JAm antea, aliâ occaſione, dixi, haud ita facile eſſe definitu, quamdiu mater gravida poſſit mortuum in utero fœtum gerere. Quin etiam enarravi jam prius, mortuum in matrice infantem non putreſcere in pus, neque in ichorem reſolvi, ſed flacceſcere modò, & evadere laxum, quamdiu os uteri probe obturatum manet; eo verò aperto, admiſſoque in cavum Uteri aëre, tum demum illicò in putredinem abire. Jam verò conſideremus, quam arduum ſit cum veritatis evidentiâ aſserere, ſi mortuum ediderit mulier fœtum, quamdiu mortuum geſtaverit mater, adeoque quo tempore ille in matrice ante partum mortuus fuerit, accuratè deſignare: ſæpe enim mihi accidit, ut fœtus abortivos ferant, quos ajunt duobus, tribus, quatuorve â conceptu menſibus geſtatos eſſe, neque tamen tunc ſunt, quos oſtentant, grano hordei majores: quum tamen hoc tempore jam digitum vel ſesquidigitum longi eſſe deberent. Sed non temerè credendum mulieri enarranti exquiſitum ſuæ imprægnationis tempus: quia defectus menſtruorum, quem referunt, non ita certò indicat id, quod quæritur. Nunquid plurimæ mulierum his quidem deſtituuntur, licet imprægnatæ non ſint? Aliæ mane vomituriunt quandoque, nequè tamen ideò ſunt gravidæ, imò multis matutinus vomitus quotidianus, absque graviditate: ita quidem, ut ſigna hæc potius incerta ſint, nec verè pathognomonica haberi queant. Igitur, quando reperio fœtum, utcumque parvum, collapſum eſſe, & præditum colore cineritio, quum aliter colore ſit candido, ſemper tunc certus ſum, mortuum jam fuiſſe aliquamdiu in utero materno: nec dubito, quin ſæpe tempus à morte ſatis ſit magnum, id enim adſcendit aliquando ad unum binosve menſes, ſi conſideremus diem, quo mater gravida terrore, motu violento, diſtractione corporis, fluxu uterino, vel ſimilibus fuerat affecta, & conferamus diem, quo abortum enititur. Neque enim toto hoc temporis ſpatio vel minimum incrementi unquam capit foetus. Si verò abortus fuerit, fœtus trium vel quatuor

quatuor menſium, qui poſt mortem retentus erat aliquamdiu in utero, ille deinde in lucem editus habebit ex flacciditate partium collapſum caput, & truncum, apparebitque ſpeciem gerens horridi monſtri. Memini, ſæpe me vocatum ad hujusmodi caſus, atque inveniſſe afflictiſſimos parentes horum abortuum, quoniam falſô putabant ſe monſtra generaſſe. Ego tum ſoleo conſolari eos, atque aſſerere bene genitos hos fœtus poſt obitum ita degeneraſſe in corpore materno diu retentos. Nec dubitabant amplius; quum viderent me inflando parum per fiſtulam hæc corpora ita rurſum extendere, ut priſtinam ilicò formam recuperarent, qualem ante mortem habuerant prius: caput enim globoſum iterum figuram adeptum fœdam turpis monſtri imaginem amittebat penitus, collapſusque turgebat denuo in toroſam venter ſpeciem; laetati hâc ſpecie parentes ſummas agebant gratias. Nec immeritò; quid enim magis horrificum parentibus evenire queat, quam ſi loco humanæ ſobolis terribilia progenerent monſtra? Imò etiam decepti falſâ rerum imagine in ipſo congreſſu aliquandò memores horrendi atque informis monſtri, ipſo forte generationis momento deturparent propriam prolem.

Vidiſtis imagines embryonum, quas excudendas curavi in meis Theſauris Anatomicis; & facile eſt ibi notare, quânam ratione ſucceſſu temporis ſuam figuram quotidie mutent. Apparent quippe nulli omninò artus in primo embryonis ſtatu, poſtea verò in locis, ubi humeri & femora deinceps apparebunt, tubercula modo exigua prominent, ex quibus poſt longam diem humeri, brachia, manus, femora, crura, pedes, explicantur & prodeunt. Conſulatis, quæſo, Theſauros illos Anatomicos, illa namque, quæ ibi depingenda curavi, reverâ omnia ita ſe habere, manifeſtò videre eſt in Gazophylacio Majeſtatis *Cæſareæ Ruſſiæ*, ubi prototypa ſervantur. Quam immaniter autem differunt illa mea, ab iis, quæ iconibus ſuis impreſſis alii oſtenderunt orbi literato? Sanè obſtupui mirabundus, ubi conſpexi picturam embryonis humani vix æquantis granum hordei, in quâ tamen manuum pedumque exhibebantur ſpecies: quum tamen tunc inſtar chryſalidum, abſque ullâ apparitione artuum conſpiciantur.

Itaque,

Itaque, ſi hi embryones, quando adhuc tam tenelli ſunt, in utero materno moriuntur, inque eo poſt mortem adhuc aliquamdiu manent, tum ſemper deprehendo, illos colore cinereo tinctos, & collapſos penitus; contrà verò, ſi ſtatim à morte ſuâ utero excluduntur, albo donantur colore, atque undique toroſi ſunt & teretes. En tibi hic ejusmodi embryonem, qui molem grani hordei vix excedit, hunc accepi à pauco tempore à matre, quæ referebat ſe tres menſes gravidam fuiſſe, idque audire ſæpe mihi contigit, examinans reperi compreſſum, tam parvum, non verò teretem, unde conjiciebam à longo jam tempore fuiſſe mortuum, & quidem forte binis menſibus antequam abortum hunc enixa fuiſſet mater: eo enim tempore quam maximè fuerat ipſi percuſſus ingenti terrore animus. Sed an animadvertis funem umbilicalem? Certe is longè ſpiſſior ipſo embryone. Nec id infrequens. Utique ſæpe ſic vidi. Sed & alio caſu filamenti inſtar ſubtilem inveni: forte cauſa tantæ craſſitiei eſt appreſſio adducti pabuli ad corpus Embryonis, quod in illud penetrare impos ita expandit vaſa in Umbilico. Opus eſt proprium errorem corrigere me, quem admiſiſſe me confiteor, in Theſauro Anatomico, ubi embryones depictos dedi. Eſt ibi embryo tritici ſemen æquans, à ſecundinis pendulus, cujus ibi placenta admodum videtur magna; ſed ibi tum fui oblitus dixiſſe, quod ingens illa moles, quæ ibidem placentam repræſentat, non ſolum conſtaret corpore placentæ, ſed maximam certè partem conſletur ex grumoſo cruore, qui illi arctè accrevit. Maximèque oportet conſiderare, placentulas eo tempore fere ſemper ita naſci, rariſſimè autem accidit ita puras excerni ex utero. Quando autem ſolæ prodeunt & ſeparatæ, tum ſæpe inſtar chartæ ſunt tenues, aut dorſum cultri forte craſſitie ſuâ æquant. In *Gazophylacio Imperatoris Ruſſiæ* eſt hujus rei exemplum unum. Quam pulchrum verò! quam rarum! mihi ſanè in tantâ obſervatorum copiâ ſemel tantum id videre contigit. Accuratiſſimè ibi natura modum ſuum expreſſit, cui ars ſolum præſtitit conſervandi modum. Eſt ibi placenta nuda, pura, ſola, absque ullo adhæreſcente cruore, pendet in liquore ab embryone, qui articulum digiti magnus eſt, ſi me non fallit, memoria.

Liceat porrô hac oblata mihi occaſione pauca diſſerere de rebus, quæ à præſentibus haud ita alienæ cenſeri poſſunt. Abundans nimis rerum copia paupertatem ſæpe facere, obeſſe autem contra, inopiam, vetus eſt proverbium. Mihi fas eſto addidiſſe, & nimis anxiam diligentiam aliquoties damnoſam evadere. Nuſquam verò effati hujus certior viſa mihi veritas, quam ubi animadverti in illa, quæ fieri ſolent; & exerceri in adjuvandis parturientibus, neque vel ibi inanis perdi opera, quam in educendâ poſt partum Placentâ. Hanc partem fœtus eſſe habendam, neque ad corpus maternum pertinere, ideoque ex utero matris poſt eductum fœtum debere abduci nimis certò conſtat omnibus. Interim contingit illam fundo matricis cavo convexitate ſui corporis adeò accretam adhæreſcere, ut in unum fere corpus miris coaluiſſe modis fere videatur: quo quidem caſu ambigi poteſt, quid ſalutare magis puerperæ habendum ſit, hanc aliquantulum ibi relinquere, an verò omni ope obnixè moliri, omniaque vel vi tentare, eam avulſam inde educere? Eſt certè gravis ratio, quæ ſuadet deliberato ad hæc animo eſſe, nec temerariâ præcipitantiâ perdere, quam prudens forte ſervaviſſet tarditas. Non me fugit clarorum ſententia ſcriptorum, qui ita animum inducunt ſuum, relictam in utero placentam conjicere in præsens mortis discrimen puerperam. Satis exploratè cognovi, obſtetrices ideò omnem adhibere conatum, ut arte, vel vi, hanc eductam oſtentare queant amicis præſentibus. Sed dolui acerbè caſum miſerarum mulierum, quibus haud rarò læditur ſic uterus à feſtinante nimis, & nimis imprudenter ſæpe agente, obſtetrice. Extemplo tunc abdomen prædurum tumet, febris incenditur continua, quam properata ſæpe mors inſequitur. Docuere ſatis *Paræus*, *Portal*, *Mauriceau*, & alii, quonam artificio placentam auferre de corpore tutò oporteat, quid autem agendum, quando præter conſuetudinem nimis fortiter adhæſerit, nimis parcè explicuêre.

Obtulerunt mihi ſe caſus, in quibus omnino erat impoſſibile, absque imminenti mortis periculo Placentâ liberare matricem. Horum cenſeatur unus, quando, edito jam infante, contractio ſpasmodica, fortisque fit uteri in eo loco, qui eſt inter placentam & illam uteri partem, in quâ os matricis inter-

internum iterum ſe formare deberet poſtea. Scire enim eſt, poſt natum infantem, in utero nullum reperiri tale os, ut olim fuerat: ſed ita omninò ſe res habet, ut in burſâ nummariâ, quæ loris tranſmiſſis conſtricta rugoſum os format, laxatis autem hisce vinculis, ubique æquè lata eſt & expanſa. Hæc itaque memorata jam conſtrictio uteri ſæpe tam altè poſita eſt, ut digitis, manu, carpo, & brachio, profundè in corpus immiſſis, demum percipiatur: quin & arctationem hanc ibi adeò ſtrictam quandoque detexi, ut digitum vix, imò vix admitteret, dum tamen pone hancce, placenta retenta hæreret. Quonam, quæſo, pacto ulli poſſibile erit artifici inde eruere vaſtum illud placentæ corpus, niſi lethalem ſuſtineat inferre vim matrici? Utique morietur ſubitò puerpera. Vidi namque hanc præ cæteris cauſam dari, cur nec opinantes improviſo moriantur poſt partum fœminæ: dum interea rerum ſuarum ſatagens obſtetrix, quaſi re pulcherrimè geſtâ, oſtentat placentam, hancque integram, atque illibatam manu ſuâ eductam jactat. Quin & obtinet aliquando, ut, licet apertus ſatis uterus hiet hactenus, placenta tamen ita teneat uterum, ac ſi illi concreviſſet. expertus loquor: atque propterea, ſi artificiosâ tuſſi, aut niſu quaſi parturientis facto, placenta non facilè ſequitur, tumque digito juxta funem umbilicalem prudentiſſimè immiſſo, eoque prudenter placentam perterebrando ut ſeparetur, & ne ſic quidem ſuccedit: ſatius mihi videtur omne ulterius, periculoſum ſemper, molimen omittere, relinquere placentam, donec ipſa natura hanc, ut ſaepe feliciter fit, expediverit. Attamen, poſt natum partum, mater liberata non eſt, quamdiu placenta necdum excuſſa. fateor. Sed, an non præſtat ex binis malis minus eligere? Prudentius ergò relinquere placentam, donec natura hanc ſeparet, aut donec laxata, magisque libera, manu evellere hanc detur, quam lethali feſtinatione occidere ægram. Putatne quis, boni quid contigiſſe trucidatæ mulieri, quod mortua ſit ſine placenta, quæ cum illa poterat vixiſſe? Vera dixi. Placenta infantis, non matris, pars habenda. Natura incredibili conatu, & ſolertiâ, intenta ſemper ſuæ liberationi, atque relegationi omnis moleſtæ ſarcinæ: rarò inde fit, reſtare in utero placentam, licet ibi viginti, imò & viginti quinque dies, poſt partum hæſerit. Credite veriſſima aſſerenti, ex

ſede-

ſedecim, quibus relicta placenta, quindecim à naturâ liberatas ſalutavi. Licet autem, quod quam rariſſimè accidit, placenta remanſerit; non tamen inde tantum mali, quantum olim creditum. Conclamata erat ſalus, relictâ placentâ! Fateor optandum, hanc tutò eductam: ſed ſalvâ tamen vitâ. Si autem tota remanet tandem, quid illi contigit? Profectô uterus aſſiduô arctior redditur, atque perpetuâ ſuâ contractione affectans priſtinam parvitatem, & figuram, ita comprimit remanentis placentæ corpus, ut in globoſam arctéque compreſſam maſſam formet, quæ nihil de formâ placentæ retinens, tota fere in duram, carnoſam, molem degenerat; Vidi attamen fœminas has impregnatas iterum, bene natum idoneo tempore fœtum enixas, atque poſtquam ſatis feliciter erant liberatæ ab onere ſuo, tam fœtu ſcilicet, quam ſecundinis, denique & hæc placentæ olim retentæ fruſta jam demum excreviſſe, quæ ignarum vulgus, Molas, falſos conceptus, vel & monſtra alimenti fœtus per ſuctum rapacia appellitare falſò ſolet. Verum aliter tota hæc retentæ moles placentæ penitus amittens genuinam ſuam indolem, quia eſt merus vaſorum ſanguiferorum contextus, integro ſuo corpore permutatur in congeriem hydatidum, atque poſtrema haec mutatio frequentior longè priori obſervatur.

Tandem haec Hydatidum maſſa, incredibili augmento ncreſcens, vaſorumque horum adaugens numerum, atque itanta evadit, ut matulà vulgari vix capi queat; imô, poſt excretam tantam maſſam, ſaepe poſtea novas adhuc ſimilesque maſſas deponit.

Mirabiles has excretiones, nuper eſt annotatum, quod bis viderim intra duodecim dierum ſpatium. Praebet enim populoſiſſima Amſtelaedamenſium urbs obſervationibus, alibi rarioribus inter pauciores homines, uberrimam materiem. Quantis figmentis, quibus fabulis, occaſionem dedêre prius haec moleos excretae?

Pleni auctorum horum libri. Certe cunctæ meræ ſunt placentæ degenerantis ſoboles. Itaque ingemino hoc meum monitum in ſalutem mulierum, inque correctionem erroris in arte obſtetricia; ſcilicet placenta de corpore puerperæ, nullâ tutae artis efficaciâ ſecure poteſt educi; ſalutare erit illam

illam ibi relinquere. Ipſe ego meis manibus parturientes, ut obſtetriciæ artis magiſter, liberavi, & deprehendi certò ita, firmiter ſaepe haerere utero placentam, ut, niſi expertus ipſe, nemo crediturus ſit, quae tamen ope naturae, poſt injectum clysma incitatae, ſequenti die feliciter torminoſâ contractione abdominis exibat.

Alii perſuadere voluerunt Medicis, placentam utero retentam putrefieri, inde autem ipſum quoque uterum citò corrumpi, inflammari, gangraeneſcere, inde mortem neceſſariò ſequi; ſed longè aliter, quam quidem hi cenſent, res ipſa ſe habet: quia non corporis materni haec, ſed infantis, vera pars eſt, ut jam ſupra liquidò patuit. Exempla quotidiana, & utique quam creberrima me reddidere certum, edoctumque, placentam relictam, ſi non citò ſolvatur à cohaeſione ſuâ cum ſuperficie uterinà, nunquam autem in pus, ichoremve, abire, ſicque in putridum liquamen redigi. Fruſtra quoque eſt ille metus quorundam, qui à retento placentæ corpore fœtorem exhalare ſcribunt; qui purum humorem ſanguinis ita queat inficere, ut hecticæ febri, inflammationi, ſimilibuſque malis, inevitabilem præbeat cauſam.

Quid enim fieret miſerrimis mulierculis, quæ conflictantur cum calamitoſiſſimo morbo, in annorum durationem attritum corpus excruciante? Uteri cancrum intelligo. Vivunt hæ tanto ſpatio temporis, interim fœtorem penitus intolerabilem patiuntur, dum cadaveroſa utero exhalans mephitis, fugat ab ipſis unumquemque. Sique Medicus, ut conditionem ſævi morbi exploret, digito immiſſo perſcrutatur uterum, ille tanto infectus foetore inde reducitur, ut ne acri quidem ſaponis lixivio eluere teterrimum halitum queat. Vana itaque illa omnia ſunt terriculamenta ignari populi. Attamen hic ille ſedet judex. Quid enim agat obſtetrix ſapiens, quæ puerperæ præſtans omne legitimum auxilium, quod ullo modo ſperari poteſt ab arte bonà, nec tamen poſſibilem invenit placentæ eductionem, niſi eam vim, eam utero laeſionem inferat, quæ in certam mortem illam conjiciat? Nonne praeſentes parturienti mulieres monebunt, urgebunt, jurgabunt, minabuntur? Nonne artis hanc ignaram damnabunt, magis peritae mox opem implorantes? Certè ita fieri notum eſt: inde iterum incenſa obſtetrix fero-

citer ſæpe rudem operam integrat, exitiales utero contuſiones certiſſimè inferens. Mereor in his, ut credant mihi Medici: quum in ampliſſimâ hâc civitate quatuor annorum decurſu artem obſtetric iam ipſe exercuerim ſemper & frequentiſſimè: deinde autem toto quadraginta annorum ſpatio praepoſitus fuerim ab Ampliſſimis Magiſtratibus urbanis officio Collegii obſtetricii, ut docerem examinaremque omnes, quae huic ſe arti exercendae dedere volunt in hâc urbe, ut ipſis Anatomicas darem demonſtrationes partium muliebrium, partui inſervientium, ut reſponſa darem obſtetricibus ſuper difficili partu me conſulentibus, denique ut ſcrutarer cadavera puerperarum ad rimandas mali partus, mortisque ſequutae cauſas.

*Quemadmodum nixu forti per motum muſcularem facto, adeoque per labores parturientium, utero pulſus in lucem editur infans, ita & placenta, membranae, funis umbilicalis, ſimili vi corpore expelluntur. Sed quis obſervavit unquam inter omnes Anatomicos, quod uterus humanus habeat fibras muſculares, peculiares ita natas, ſitaſque, ut fabricâ ſuâ agente, ſolvant, liberentque placentae convexam ſuperficiem à concava ſuperficie fundi ipſius uterini? Has nuperrimè tam manifeſtò detegere mihi contigit, ut nihil pulchrius. Scias igitur in illâ parte uteri, qui fundus illius vocatur, adhaerere fere ſemper placentam. Quidquid ex ſpeculatione rationis aliter dixerint nonnulli. Sed in eo accuratè loco ſunt fibrae muſculoſae, orbiculatim ita poſitae, ita fortes, ut, dum ſe contrahunt ſatis fortiter, tum corpus uteri ibi contractum, rugoſumque redditum, ita diſponant, ut placenta, extra has fibras poſita, ideoque hanc contractionem non ſequens, neceſſario à cohæſione cum utero liberetur, laxetur, excutiatur: quum elapſo anno perſpicue hoc vidiſſem, neque obſervaſſem antea, ilicò hanc matricem ita condivi, ut maneret immutata, quo poſſem evidenter demonſtrare hanc ſtructuram unicuique. O admirabilem fabricam, quâ inſtruxit hanc unam uteri partem Sapientiſſimus Creator! Nonne obſervas caeteras uterinas fibras perplexè intertextas decurrere, ut motricibus ſuis viribus ſe contrahendo, fœtum exprimant? ſed ſolum, ubi adhaeret placenta, ut eam ſeparent, in orbicularem poſituram decurrunt. Si autem remanerent poſt partum foetus membranae, tum quoque multum

ſolliciti

ſolliciti ſunt plerique, de neſcio quibus malis: quum tamen hæ nulli firmiter adhærentes parti, unà cum fluentibus lochiis facilè ſeparentur, quia modo madidorum inſtar linteorum vel chartæ ſibi invicem incumbunt, adeoque irritatus uterus niſu ſuo eas longè faciliùs ſeparat. Eſt autem ad hæc obſervandum præterea, quod placenta utero hæreat ſemper eò fere firmius, quò inſectio funis umbilicalis magis perfectè centro infigitur placentæ: tum enim directio tracti funiculi æquabiliter trahit totum corpus placentæ, ideoque augmento contactarum ſuperficierum non dimittitur placenta. Hoc caſu debet digito perforari placentæ corpus, tumque prudenti ejus circumductione deglubi uterus à placentæ corpore debet. Quò autem funis propior eſt circumferentiæ placentæ, eò caeteris paribus, facilior eſt placentæ ſeparatio ab uteri fundo. Accidit tamen, ut invenerim funem ſatis propinquè circumferentiæ inſertum, interim & tunc, licet rarius id eveniat, immobiliter adhæſiſſe matrici placentam adeò, ut, ſi adhibitâ violentiâ eam educere tentarem, potius ſequutus fuiſſet totus uterus inverſus extra vaginam, quam ut deſeruiſſet uterum placenta: obſervabam tamen placentam, quæ reverâ tam firmiter coaluerat cum utero, intra paucarum ſpatium horarum, ſolo naturæ urgentis niſu expelli. Contrà verô vidi puerperas, quibus in tali caſu, ſummâ vi eductâ placentâ, uterus ipſe inverſus ex corpore fuerat protractus, mortuas, ſimul ac in lectum ſuum eſſent repoſitæ. Cujus horrendi exitus nullus fuiſset metus, ſi modô patienter fuiſſet commiſſa naturæ mollior ſeparatio. Iterum ingemino, poteſt utero retineri diu fœtus mortuus absque magno matris damno. Nonne evidentiſſimè id apparebat in vaccino corpore, cujus obſervatam deſcripſi hiſtoriam? Tempus debiti partus à naturâ huic erat præſcriptum menſe Martio Anni 1717, ægrotabat, convaleſcebat, Novembri ſequenti mactatur, atque vegeto, beneque ſaginato, corpore deprehenſo gaudebant poſſeſſores, quum interim in hâc vaccâ mactatâ vitulus hæreret, ſatis bene valente corpore præditus, quem aperui, atque, in rei memoriam, ſplenem ejus & cerebrum præparavi, vaſis ſanguineis à me impleta, quæ necdum, quamvis tenerrima, computruerant. Forte rogas, quî noverim vitulum hunc ſemianni ſpatio in matre hæſiſſe mortuum? Certe bubulci

hoc norunt quam accuratiſſimè. Sed quid opus exemplis ex corpore brutorum? An deficiunt experimenta mulierum, quæ mortuorum cadavera fœtuum plurimos geſtavere menſes? Certè non eo hæc animo ſcribo, quaſi obſtetrices monerem, rem hanc negligenter agere. Abſit! placenta ſemper educenda: modò ſalvâ vitâ puerperæ. Clamat tamen tota mulierum partui praeſentium turba, occidi parientem, relictâ eadem. Ingens hoc, & grave praejudicium ita inſedit earum animis, ut ne quidem permittant, rem fieri, ut artis praecepta, & ſalus matris, exigunt. Quid agendum in hiſce? Quomodo valet eradicari, ita diu radicata opinio? Certè ante multos jam elapſos annos, ſeriò hanc rem, aliasque ſimiles bene multas tanti judicabant momenti Clariſſimi Inſpectores Collegii Medici Amſtelaedamenſis, Piſo, de Vicq & Kommerſteyn, ut obſtrictos ſe putarent referre de hiſce rebus ad Ampliſſimos urbis Conſules, ut horum auctoritate remedium inveniretur malis præjudiciis: neque tum requieverunt Sapientiſſimi Conſules & laudati Medici, donec praeficeretur aliquis, qui harum rerum peritus juxta veram prudentis artis rationem judicare poſſet de iis, quae ita accidunt in his negotiis, ut a præjudiciis ſtabilitis damnum omninò paterentur, ideoque emendatione indigerent ab auctoritate publicâ. Juſſerunt igitur, ut ego huic præeſſem muneri, putantes Anatomes Profeſſori, cujus tum fungebar munere, maximè id convenire: quare ſtatuerunt, ut omni menſe ſemel cogerentur omnes urbanæ obſtetrices venire, ubi audirent me diſſerentem de omnibus, quæ poſſunt forte accidere, quæ debent obſervari, quibus ſingulari arte debet ſuccurri, inter pariendum: utque etiam ſæpius in cadavere fœminino ipſis coram demonſtrarem omnes illas partes muliebres, quarum requiritur in obſtetrice cognitio, ſimul explicando, quænam forte ſingulisharum læſiones accidere poſſent, ſicque monere, & munire, contra præjudicia. Hæc aggreſſus ipſe me dedi operi obſtetricio exercendo, juvandisque in partu difficili hærentibus mulieribus, quod ſtrenuo dein labore continuavi integro annorum quatuor decurſu. Putabam certè, fore mihi impoſſibile, felici ſucceſſu docere artium artem, & maximè ſalutiferam, ſi ſolâ ſpeculatione ſapiens, manu nunquam operi adhibitâ, ſuſciperem agenda dictare atque præſcribere. Nec injuria pu-

tem

tem hanc meam fuiſse rationem: quia mortalium nemo, ut peritus ſit ex Anatomicis partium muliebrium extra graviditatem, extraque partus conditiones, unquam credet, quanta ſit in his omnium circumſtantiarum variatio, quam diverſa facies: neque aliquis, vel rationis diſputatione unquam, vel ſagaciſſimâ conjecturâ, aſſequi poterit, longe minus alios docere, ea, quæ tum temporis deprehenſurus eſt in corpore muliebri. Quum verò Graviſſimi Urbis Conſules, & Inſpectores Collegii Amſtelædamenſis, inciperent, quantum eſſet periculi in his rebus; juſſerunt ſimul, ut omnes illæ mulieres, quæ in Urbe artem obſtetriciam exercebant, ſe ſiſterent coram Collegio, novum ſubirent examen, ut admiſſis iis, quæ in reſpondendo ſe probaſſent, admiſſis, à nobili hâc arte relegarentur omnes, quibus abeſſent dotes requiſitæ. Quis crediderit, quanta inſcitia, quæ nugæ, quot errores, tum apparuerint in iis, quæ artem dudum exercuerant! Quid miri, didicerant ab iis, quæ æquê fuerant & ignorantes, & imperitæ! Vultisne, enumerem ex innumeris, paucos errores quos ſtupida induxerat ignorantia, qui jam ita per hæc remedia correcti, ut nihil eorum noſtrâ amplius in urbe ſuperſit? Videbitis utique non ridicula modò, vel damnoſa, ſed & exitialia, vitia. Quis putaret, fieri potuiſſe, antequam inſtitutiones has occeperam, ut unâ die vocatus fuerim ad duas mulieres, de quibus aſſerebant, quod monſtrum illis ex corpore penderet, poſtquam enixæ erant fœtus, & ſitas ſecundinas? Quid reperi? O facinus infandum! ipſe uterus per vaginam eductus, ex vulvâ pendebat inverſus. Reduxi illicò, junctisque arctè femoribus, repoſui in lectum; ſanata fuit feliciter. Altera verò turpi hujus erroris culpâ periit. Nam illic uterus, eodem affectus modo, tam diu hæſerat extra corpus, ut jam induruerit, neque ideò omni artis tentamine reducere valebam. Ocyſſime hæc induratio accidit inverſis ſic uteris, vi extractis. Conferantur narrata cum iis, quæ dudum ſuper his commentatus fui in editis meis obſervationibus. Si contigerit mihi duplex hujusmodi, uno quidem die, caſus; judicet quisque, quoties quidem, celato turpi errore, aliás id evenerit! dum mali ignoratâ indole, miſeræ interim fœminæ pereundum fuerit. Gaviſus autem ſummoperè profiteor palam, id mali vix dein occurriſſe magis, poſtquam ſedulò docui, monuique, ob-

obſtetrices hunc errorem. Sed ſcias, Lector Medice, fier quandoque id mali absque ullo peccato obſtetricis.

Ni expertus eſsem, ipſe non crederem. Liberabam parturientem ab infante, qui jam eductus de corpore materno hærebat in praecincto, ſequebatur ſine ullâ omninô adhibitâ vi placenta cum membranis quam facillimè, interim momento citius, uno impetu, ſequebatur hanc ſuâ ſponte inverſus uterus; ſenſi ſtatim quid rei eſſet, duxi retrô complicatisque cruribus puerperam lecto impoſui. Didici hinc haud ita temerè imputari debere obſtetrici, quod partium vitio, naturaeque culpâ evenire poteſt. Id prae caeteris inculco, ut ipſo elapſus tempore, ſive manus, ſive naturae, vitio acciderit, reſtituatur in locum debitum, idque leniſſimo molimine, atque dato ſimul quieſcendi conſilio. Præcipua autem hujus mali cauſa haeret in validiſſimis conatibus, a parturiente adhibitis, ad exonerandum uterum poſt partum. Quod morbi & vaccis accidit frequens, cui ſanando ridiculum, & ut videtur, alienum valde adhibent remedium Veterinarii, bidenti ſcilicet furca pertundentes cutim.

Qui rumor olim, quam creber, de fictitiis monſtris, quos ficto etiam nomine Suctores appellitabant, hos vivos de corpore parturientium dimiſſos, per cubiculum oberrare, aſſidentium fœminarum naturalia petere, per haec in corpus ingredi, ibi ſe recondere? Cujus putidiſſimae fabulae ne originem quidem repcrias, niſi in anili delirantium cerebro? Sed & dolui ſaepe, quum audirem inſontes obſtetrices damnari turpioris, quam homicidii, criminis reas, quando forte parturienti operoſè mulieri laceratu diviſa erat perinaei cutis.

Conſidera, quam ſit hic loci cutis tenuis, quam craſſi ſaepe ſint fœtus, quam arcta ſaepe apertura meatûs! Neque mirari poteris malum hoc frequentius longè accidiſſe, quam dicitur: tegunt id vitii, quibus primo partu id evenit, matres. Obtinebat eà tempeſtate ubique religioſiſſimè ridicula conſuetudo, ut, ſtatim à partu validiſſimo ſorberet conamine puerpera, ſimul invocando ſacro-ſanctum Triados nomen.

Quis primò haec vel ſomniando deliraret? Niſi forte ſic voluerint nixum procurare expurgando utero. Quam facilè fit, quam frequens, ut propendeant ex pudendis membranae edito

jam

jamjam fœtu. Tamen & ejus rei culpa inſonti tribuebatur obſtetrici. Quam eſt & ille damnoſus error, ne gravius quid dicam, quando jubetur puerpera, uni lateri perpetuò incumbere, nec inde ſe movere vel digitum latum ante nonum diem.

Sed carnifice crudelior obſtetrix prohibet ſæpe omnem penitus potum parturienti, quæ interim anhelans, æſtuans, dolens, pumice evadit aridior, unde infinita mala: cujus quidem crudelitatis exercendæ per imperioſam ignorantiam, rationem dant ineptiſſimam, quod aliter nimium tumens veſica fœtui exituro impedimento eſt. Quâ quidem allegatione cauſæ quid inſulſius fingi queat, non video! Quid non metas mali, dum puerperæ ſtatim à partu ligaturis abdomen ita conſtringitur, ut nec reſpiratio poſſit exerceri, nec ulla fere circulatio ſanguinis? Neceſſariam agnoſco adſtrictionem, quâ vaſa collapſa, & laxa nimis aliquo modo fulcias, ſuſtineas, arctes. ut non excipiant omnem fere ſanguinem corporis, atque ita ſubducendo eum à cerebro peſſima fiant ſymptomata. Sed non ita hæc adhibenda, ut ſuffocentur vitales actiones.

Quid autem cenſetis de perverſâ & illâ agendi ratione, dum fœtui jam nato, ſed languido vel deficienti per fiſtulam argenteam ano immiſſam aërem inflant? ſimulque funem umbilicalem premunt, ut ſanguinem eo adhuc contentum mulgendo in corpus fœtus propellant? Sed placentam vivis imponere prunis, ut calefactum ita ſanguinem ex placenta dein propellant in corpus, ad vitam ſemimortuo ſuſcitandam, ubique tum obtinebat. Apage nugas! Bulbos recentiſſimos, prægrandes, cepaceos, medios findebant, naribusque admovebant tenerrimi infantis, ut inſtaurarent hujus ſpiritus: quem acerrimum nidorem ne adultus quidem toleraverit. Parvum fragmentum uſurpari concedo, veto talia fieri, quibus non juvatur, ſed excruciatur miſellus infans. Quid autem terribilius, quid plus mali dedit frequentiſſimum tum ubique agitatum inter obſtetrices, quam quod digitum immitterent parturientium ano quam profundiſſimè, ut eliceretur in partu paulò difficiliori fœtus? quas inde vidi contuſiones, inflammationes, gangrænas, hæmorrhoidas, quas in ipſis partibus necroſes! O obſtetrices, admoneo Vos! ne feſtinando mortuos pariant fœtus veſtræ commiſsae curae mulieres, patiamini, naturam ſecuras, tutasque

ſuas

ſuas ſequi leges! Sat citò, ſi ſat bene! Simulac verò deprehenditis, conſilium Vobis deeſse in aliquo caſu, neque quidquam adeſſe auxilii, curetis ipſae tum advocari arte exercitatum Magiſtrum, inde Vobis honor, detrimenti nihil: tantò quippe majore fiduciâ opem veſtram implorabunt parturientes, quò minus ſe perdi vident veſtrâ avaritiâ, negligentiâ, ſuperbiâ.

Sed fœdum erat, turpe, atque exitiale, id quoque conſuetudinis genus: quo natis jam infantibus totum caput patiebantur tegi putridâ, nauſeoſâ, fœtidâ, horridâ, cruſtâ ſquamoſâ: quae ſaepe culmo ſtramineo craſſior totum obtegebat caput. Roganti cur id ita agerent, reſponſum mihi, calefaciendi capitis gratia id fieri.

Si regererem prohiberi inde perſpirationem, corrumpi caput, & putreſcere, meliusque calorem purum conciliari, conſervarique, tegumentis ex lana, vix audebant id primò conſilium ſequi. Corrigendum clamavi apertè peſſimum errorem, dum nati recens infantes, brachiis lateribus oppreſſis, complicatis cruribus, preſsi arctiſſimè involvuntur fasciis, ut nullum ſuorum artuum vel tantillum movere queant, ſed jaceant in rectum exporrecti, ſtipitis inſtar duri, abſque ullo articulorum flexu. Nonne natura prudentior aquæ immerſerat calidæ, ut nihil duri illos poſſet premere vixque attingere eorum corpuſcula? Nonne in utero materno ita erant omnia inſtructa, ut liberrimè fluctuans in liquore tepido, mobili, molli, pro ſuo lubitu poſſet movere quam liberrimè artus omnes, omnes articulos? Nonne ibi erant omnia ritè, debitaque ſymmetriæ proportione nata, aucta, expanſa? An ibi unquam gibbum dorſum, elatus thorax, retorta crura, curvata oſſa? Quid ergò Tu ineptiſſima mulier absque ullâ arte, ſine ullâ cognitione, imo ſine ullo propoſito, libero nato infanti, compedes, vincula, ligamina nectis? An non aliter Te deberet docere univerſa Aſia, Africa, America, ubi recens nati laxis involuti pannis ſolius naturæ, ſapientiæ dantur, quæ ſola omnia ritè ordinat? Certè ibi optima hominum corpora creſcunt. Ego certè nolui meos ſic tractari liberos, quorum tamen nullus aliquam partium ſolidarum male formatam habuit. Inſurgere quoque oportebat in truculentum, omnique omninò rationi adverſum, morem, quo tenella capita recens

cens natorum infantum, ita comprimebant ligaturis arctè adſtrictis, ut mobilia tum per molles hactenus ſuturas oſſa cranii compreſſa cerebrum, aliaque cranii contenta turbarent, unde ſopores, convulſiones, malæ capitis formationes, fatuitas, mors. Oportuerat certè permittere naturæ, quæ ſola æquabiliter omnia extendit, capitis jam in utero bene formati autem nativitatem ulteriorem deinde perfectionem. Quam inſulſa autem eſt, quâ ſuos craſſos errores prætexunt, ratio! quaſi ita curarent ut caput bene firmatum rite dureſcendo clauderetur! ſpectes natos fervido ſub climate pueros, nudo profectò hos capite tenent, nec melius formata crania alibi reperias. An non & ipſi illi miſeri infantes oſtendunt, quid, imprimis illis per inſtinctum, natura jubeat? Certè, ubi ita male ſunt tractati, movent tam diu, fricantque, capita tenella, donec alio ipſis modo iterum, iterumque, componantur. Notetur hac etiam occaſione inter inania ſtudia reponendum eſse ſupervacaneum metum, quaſi ſummâ ſemper cum feſtinatione extrahi deberet extemplo placenta, quia, ſi expectetur paucis modò momentis, uterus ſtatim ita ſuum os internum contrahit, ut ne digitus quidem poſſit introduci: Sanè omnes, qui his negotiis ita interfuere, ut attento animo cuncta bene obſervaverint, norunt hæc non eſſe vera. Matrix humana enixa infantem nullum os habet, ſed patet tota inſtar campanæ, multosque ſemper impendit dies, priusquam incipiat iterum redire in formam, quæ parte inferiore ſpeciem clauſi oris refert. Adeoque rurſum moneo, ne panicus Vos terror occupet, ne cæca feſtinatione præcipitemini in errores, qui funeſti toties fuerunt puerperis. Ajunt plerumque, placentam ſemper modò unam reperiri in utero, licet gemelli edantur fœtus, aut plures. Nec tamen ſemper id ita verum eſſe ipſe deprehendi.

Accidit enim ſæpe, ut primò prodiens fœtus una ſecum ducat ſuas membranas, ſuam placentam; quod fieri non poſſet ſi utriſque una tantum placenta fuiſſet. Elapſo quidem anno juſſi ad me deferendas plurimas gemellorum placentas, ut omninò certus eſsem, quid hic contingeret. Re itaque ſummâ cum curâ exploratâ, reperi reverâ, aliquando cuique fœtui ſolitariam placentam eſse, aliquando unam utrique fœtui inſerviviſſe: utque hoc evidentiſſimum dare poſsem unicuique, va-

rietates has ſervandas curavi in liquore. Præparavi etiam unam talem, ubi binæ placentæ concretæ apparent, vaſa quoque ſanguifera inter ſe invicem decurrunt intricata pro parvo quidem ſpatio, non majore pollicis craſſitie: unde puto fieri poſſe in his, ut, tempore partus, prior infans ſecum avellat ſuam placentam, altera autem maneat adhuc affixa utero, donec alter fœtus etiam editus ſit. Quid autem cenſendum putas de fabricâ Arteriæ placentæ? hæc paucis innotuit rectè. Certè membranacea hujus arteriæ in placentâ ſtructura adeò eſt tenuis, ut videatur eſſe vas lymphaticum valvulis omninò carens. Quænam ſit hujus ſingularis hoc loco arteriæ conſtructio, facilè non dixerim. His verò qui acutius me vident, propono excutiendum. Membrana tenuis, quæ placentam cingit, quâ ſpectat uterum, ipſius eſt chorii continuatio, ut olim deſcripſi in Theſauro meo Anatomico V. hanc ipſam vidi multis locis in lapideam indolem mutatam, id ubi accidit, ſponte patet his infantibus ſubduci ubertatem pabuli à matre ſuppeditandi. Captum verò ſuperat humanum, cui apparet pendens ex placentae corpore crus integrum; id autem in *Gazophylacio Cæſaris Ruſſiæ* ita videtur, ut ipſe in Theſauris Anatomicis icone expreſſi. Quis verò explicet unquam ex receptâ hactenus ſententiâ de Anthropogenia, quomodo bini infantes perfectè concreti fuerint ad partem oſſeam, quomodo ita concreti per anguſtias pelvis tranſire potuerint in nativitate? Attamen non tantum gemellas ita concretas, jamque octo annos natas, vidimus, dum per rempublicam hanc vagabantur: Sed & ipſe octo menſium partum habeo, quem ſervo balſamo conditum: eſt autem binorum infantum, qui perfectè ſunt concreti.

Servo eos ita præſervatos domi meae, eâ lege, ut liceret parentibus, quoties luberet, eos viſum venire unâ cum amicis ſuis. Pater, cui erat nomen Tanking, jam mortem obiit, mater Woeneman dicta in vivis ſuperſtes eſt, quae ſi moritur ante me, tunc mihi cedent in proprietatem. Quoties certe hos contemplor, obſtupeſco, nec intelligo, quomodò eſſe poſſit, ut per anguſtum meatum tanta moles, tamque inaequalis ſuperficiei, queat tranſmitti. Profectò videntur oſſa Iſchii neceſſariò debere à ſe mutuò aliquantulum recedere, ut ſpatium laxent. Utique illi, qui bene obſervaverunt mirabilem & ſingularem omninò,

ninò protuberantiam oſſis pubis & Iſchii, in illis parturientibus, quæ ſummâ cum difficultate, maximiſque cum nixibus, enituntur fœtus, intelligunt, longè aliam eſſe faciem pelvis in partu difficili, quam in ſtatu naturali.

Quin & ipſum Os Coccygis adeò tum vertitur extrorſum, ut ſit omninò incredibile, niſi experto. Imò verò integros ſæpe deinde annos conqueruntur de dolore in partibus his reſiduo. Denique licet ob materiæ convenientiam, hic pauca ſubnectere de Ano imperforato. Naſci huic malo obnoxios ſæpe infantes dudum innotuit. Nec novi tamen aliquid notatum, quod hic referam. Erat Auguſtus menſis Anni 1718, quando ferebatur ad ædes meas infantulus maſculini generis, in cujus corpore nulla apparebat ani ſpecies, ſed parvus, teres, cavus, tenuis, membranoſus ſacculus, craſſitie calami circiter ſcriptorii, adhærens ſcroto, (extremitas ejus erat clauſa) & plenus porrò erat fæce vel nigro meconio. Quarto deinde, vel quinto die ſponte rumpebatur ſpurium hoc inteſtinulum, atque exonerabat ſe a fæce dictâ, & pauco dein tempore elapſo moriebatur. Fuiſſe ſacculum hunc Inteſtinulum rectum ſpurium, nullus dubito: plenum erat meconio vero infantili, quod ſemper reperitur in inteſtino craſſo infantum. Attamen ſpurium voco: quia non habebat dotes veras inteſtini recti: erat enim tantæ tenuitatis, ut pelluceret meconium, præterea ſpectabatur inæquale, utpote uno loco latius, anguſtius alio. Ad morbum hunc referam caſum, quem bis occurrentem notavi: Infantes nati cum ano imperforato carebant toto inteſtino recto. Chirurgus *Petrus Adriani* in uno perforabat inſtrumento, Trocart dicto, locum, ubi naturaliter requirebatur anus, ſed penetraverat jam longitudinem fere minimi digiti, antequam perveniret ad locum, ubi meconium, ſed fruſtaneus erat hic labor. Mortui ſunt ambo. Quid enim dilatatio profuiſset vulneris? certè inteſtinum inde non poterat naſci, quod omninò deficiebat.

Sed neque prodeſt dilatatio in hominibus, quorum inteſtinum rectum ita eſt incraſſatum in ſuâ ſubſtantiâ, atque adeo quidem anguſtatum in ſuo meatu, ut vix tenue ſpecillum transmitti per ejus anguſtias poſset. Quoties his exoneranda erat alvus, utebantur toties ſummo molimine, & niſu ſummo, ut alvinas fæces ſenſim & lentè premerent per exilem hanc viam;

exibat dein fæx ductu tenui, vix æquante culmi graminei craſſitiem. Hanc quoque calamitatem conſpexi in cadavere viri ita omninò, ut modo deſcripſi. Si autem infans prodit in lucem cum ano imperforato, ita, ut membranulâ externâ finis inteſtini recti ſit clauſus, facillimè ſanatur, ſi lanceola inciditur phlebotomo, atque dein apertura canali plumbeo immiſſo, vel & turundulâ, tenetur aperta.

Epilogi loco jam mihi liceat adhuc quædam addere pro Anatomicis. Quam dolendum eſt, homines nolle pati, ut cadavera ſuorum defunctorum amicorum aperiantur a peritis Anatomicis, Medicisque poſt mortem. Certè non aliter ab hiſce abhorrent, quam ſi putarent, morte obitâ ſenſum doloris ſupereſſe cadaveribus. Alii ignominioſum putant, lacerari cultris cadavera. Quæ autem, ſi non hæc, ſtultitia eſt? Vix moriuntur Principes in Europâ, vel Reges, quin horum aperiantur, atque exenterentur viſcera, quò commodius eorum tum corpora, tum viſcera, balſamo condiri queant.

Sed quam eſt damnoſa ſimul falſa hæc opinio? Quid enim certi, quid veri, habent Medicorum peritiſſimi de interiorum degeneratione in quolibet morborum? Quid, quæſo, norunt de proximâ mortis cauſa in morbis? Quidnam ſciunt diſtinctè de partibus interioribus affectis, læſisque? Quidnam de ſede cujuscumque fere interioris mali? Quomodo verè de indicatis in quolibet morbo & requiſitis ad curationem judicabunt? Niſi prius accurate fuerit conſcripta hiſtoria eorum, quæ ſenſibus apparuere in cadavere inciſo hominis, cujus viventis morbum ſedulò, & anxiè deſcripſerat medicus, qui laborantem cum curâ tractaverat, & notaverat omnia. Certè, ſi quæ, ſola haec certa, ſola tuta, eſt via, quâ tandem pervenire datur ad veram morbi cujusque curationem, congnitionemque.

Et quidquid bene firmi in his habemus hodie, ejus profectò primaria debetur laus Anatomicis. Quibus circumdati tenebris, ceſpitaremus ubique in arte, niſi extitiſſent, ingenio, arte, induſtriâ, diligentiâ, Excellentiſſimi Viri, qui non veriti labores moleſtiſſimos exerendi ſe ipſos ex caligine in uſum veritatis, aliosque demeruere liberaliſſimâ ſuorum inventorum participatione. Effecit interim humanorum cadaverum inopia, ut coacti fuerint diligentiores confugere ad bruta, ut ex

iis apertis diſcerent, quæ in hominibus ſcrutari non poterant. Sed fieri facilè haud potuit, quin in plurimos ita dilaberentur inevitabiles errores: quum fabrica in hominibus diverſa multis in locis obtineat ab eâ, quæ in brutis occurrit. Factumque & ideò, ut diu foti, radicatique, errores quam difficillimè poſtea extirparentur. An non manſiſſet etiam hodie inepta opinio, quod matrix in ſiniſtro ſemper locata hæreret latere in fœminis? Ideoque neceſſarium omninò eſſe, ut puerpera novem dies à partu primos fixa decumberet in unum latus, quo commodius naturalem denuò ſitum uterus poſt partum obtineat.

Undenam fit, ut & hodie Profeſſores Medicinæ publici memorent, inter recenſendas corporis humani partes, *Pancreas Aſellii?* in ovibus id apparet ingens, nunquam in homine ſimile quid inveni in tot perſcrutationibus humani corporis Neque unquam vocaſſent in homine Inteſtinorum tenuium primum duodenum, ſi magna ſatis ſuppetiiſſet incidendorum cadaverum copia. Sed vocaviſſent melius forte, certè magis appoſitè, inteſtinum digitale, vel inteſtinum rectum breviſſimum. Multæ utique partes male denominatæ ex hac ſolâ cauſâ, quod ex brutis fuerit petita appellatio. Fabula de reti mirabili in capite humano nunquam adeo fuiſſet pervulgata, ſi non apparuiſſet tam intricatum, tam implicitum, tam conſpicuum, & omni modo mirabile, in vitulino, & ovino capite? Quoties impleta per artem meam vaſa Cerebri contemplor, utique certiſſimè deprehendo, admiror ubique mirabilia reticula, eodem ſemper perficiendo diſtincta operi.

Cur autem in vitulo differens adeò hujus particulæ ſtructura, dictu equidem difficile habetur. Magna interim in aperiendis brutis latet utilitas, ſi ſolâ adhibetur pro comparatione, & faciliori in corpore humano, ſimilium, vel diſſimilium indagine. Sed nunquam licet ex inventis in corpore bruti arguere ſimilia in homine obtinere, niſi inveſtiganti per vera experimenta, ſimilitudo fuerit obſervata. Sed maximorum animantium vaſta corpora inprimis multum proſunt, ſi ſedulò luſtrentur. Equina, Bubula, Balænæ corpora inciſa multum juvant. Papillas fœminarum ſcatere papillis nervoſis ſenſiliſſimis nunquam ſciviſſem, niſi in papillâ mammæ Balænæ mihi inſigni ſuâ magnitudine ſe oſtentantes occaſionem præbuiſſent acri cum

curâ has inveſtigandi, & inveniendi, in fœmineo corpore. Sed quis crederet, perſcrutationem cadaverum, quæ quadraginta, triginta, viginti &c. Annos in ſepulcretis condita latuerant, prodeſſe Medicis? Juvenis intempeſtâ nocte Veſpillones comitabar, ſordidâ ipſe indutus veſte, ut Sandapilas mihi aperirent, ſicque opportunitatem præberent meæ, circa hæc, indagini.

Vidi tum nec capillos creviſſe, nec ungues, poſt mortem: quum viderem in cincinnos complicatos capillos in cadavere muliebri æquè arctè adhuc craniis adhæreſcere ut in vita. Ungues naturalibus longiores apparebant, id verò exareſcenti, ideoque contractiori, digitorum apici tribuendum, videbam facilê; maximè quum decumbentes nunquam præcidant eo decubitus tempore manuum, pedumve, ungues.

Quumque bonus Malpighius ritè obſervarit, pilos & ungues eſſe extremitates nervorum: quis credat, ablatâ hos vitâ creſcere? Obſervavi tum pinguedinem humanam mutari, non tamen ita interire, ut reliquas corporis partes: indureſcit enim inſtar ſebi, ſicque permanet: quum in vivis ſemper olei fere mollitiem, & fluiditatem habeat, etiam circa renes, & alia loca, ubi vulgò dura putatur. Non eſt in homine diſtinctus ab Axungia adeps, ſed pinguis liquor ubique idem. In brutis quibusdam res aliter ſe habens, dedit huic errori originem, inde æſtivo tempore exercitatis validè corporibus unctuoſus ſudor, lineamenta flavâ pinguedine afficiens. Inde axungia humana æſtivo calore in vitris retenta olei inſtar liqueſcit. Nulla igitur in corpore humano adeps, niſi in cadavere diu poſt mortem genita. Vidi & tum, quædam cadavera habitu ſuo referentia limum nigrum: alia dura, ſicca, contracta: nonnulla in cinerei coloris pulverem mutata, ſed hæc rariora: quin & alia vidi à vermibus roſa, verùm illa modò, quæ, æſtivo tempore defuncta, à muſcis ova ſua in iis ponentibus erant infeſtata: hæc enim inveniebam plena vermium aureliis ex vermibus mortuis enatis. Vidi cadavera humi condita non conſumi à vermibus, niſi enarratis modò in caſibus. Utcumque aliter ſentire intellexerim ab infantiâ uſque omnes fere homines.

FINIS.

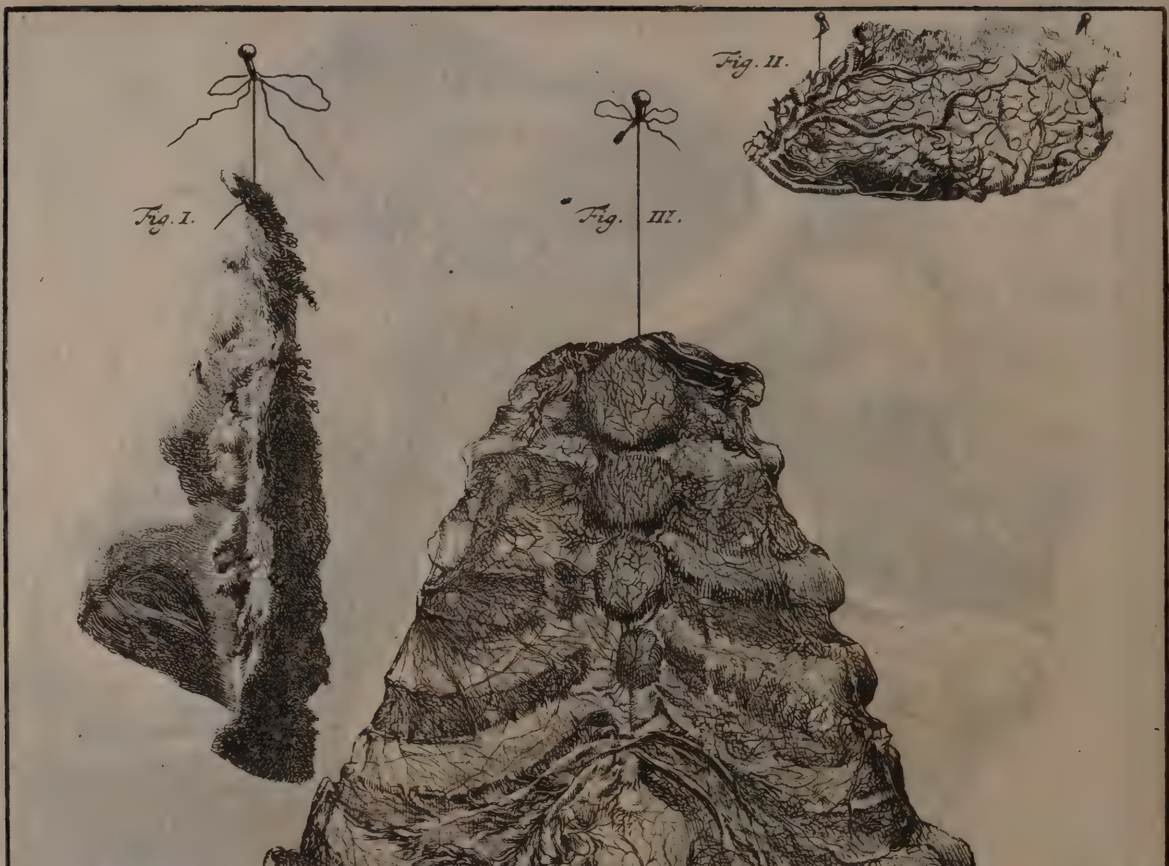
EX-

Fig. I.
A
B
C
D
E
Y
A
Fig. II.
B
E
C
D
A
Fig. III.
B
J. Wandelaar ad vitam fecit

TAB. II.

J. Wandelaar ad vivum fecit

EXPLICATIO FIGURARUM.

Tab. I.

FIG. I. A. Segmentum partim carneum, partim tendinoſum, ab oſſis femoris parte inferiore Y reſectum, ſurſumque reflexum, ut queat conſpici fabrica vaſorum.

B. Vaſa minima arterioſa, miro, atque implicato, decurſu diſtributa per totam hanc partem, ceraceâ materiâ repleta, hinc ruberrima apparentia.

C. Superficies Patellæ interior, quæ hic ornatur Vaſis per eam diſtributis, accuratè deſignatis.

D. Ligamenta, nectentia os Tibiæ inferiori parti oſſis femoris, per quæ diſtribuuntur vaſa innumerabilia.

E. Tubera anteriora oſſis femoris liberata á patella.

FIG. II. Indicat oſſa femoris & tibiae, ut in caſu hujus Valgi erant conſtructa.

A. Pars inferior oſſis femoris habens hic curvaturam longe diverſam à ſanitate.

B. Patella.

C. Exterior cavitas partis ſuperioris oſſis tibiae, quae hic apparet longe inferior, quam interna cavitas E.

D. Oſſis tibiae pars ſuperior.

FIG. III. Exhibet quatuor digitos pedis humani, unde accuratè & prudenter ablata Epidermis, ut & corpus reticulare Malpigianum, dein ſervavi in liquore meo illibatos, nec mutatos: quum verò cutis liberata his ſit, papillae cutaneae relictae, ſpectatae die ſereno per microſcopium innumerabiles ibi apparent, ut tota ſuperficies his plena ſit, has in majore digitorum depingendas curavi, quamvis millenae ubique ſint.

TAB. II.

FIG. I. Pars magna interioris membranae Veſicae urinariae ex puerperâ, cui illa ex retento diu lotio, neglectâque ejus evacuatione, inflammata fuerat, indeque gangraenâ affecta, ſeparatâ, dein haeſit in meatu urinario, unde poſt 13 vel 14 dies forcipe educta fuit: convaleſcente poſtea aegrâ

FIG. II. Portio Cerebri vitulini, à ſemianno in utero vaccae matris mortui.

FIG. III. Sternum una cum cartilaginibus coſtarum, & intercoſtalibus muſculis, ex fœtu humano, in his ea copia vaſorum ut omnia appareant quam rub rrima: neque unquam felici adeo artis eventu uſus ſum. Teſtes cito omnes, qui ope mi-

croſcopii has partes conſpicere dignantur.

FIG. IV. Depingit binas ex fœtu coſtas, una cum muſculis interco-ſtalibus, mirifico etiam ſucceſſu præparatis.

A. Coſtæ ambæ.

B. Fibræ oſſeae longitudinales, in coſtis eâ in ætate, quæ adultiore ætate ita confluunt, ut evadant inviſibiles.

TAB. III.

FIG. I. Exhibet portionem magnam innominati oſſis, osque ſacrum à latere, quæ perioſtio adhuc cinguntur ſuo.

A. Os ſacrum perioſtio, & vaſis ſanguiferis cinctum.

B. Os Ilium.

C. Magnus nervus, ſupra oſſis femoris caput decurrens verſus femur.

D. Caput oſſis femoris.

FIG. II. Fruſtulum meſenterii, cum innumerabilibus vaſculis, inſtar filamentorum telae araneae, quae tamen repleta ſunt materiâ ceraceâ rubrâ.

FIG. III. A. Acetabulum oſſis femoris ex juvene.

B. Arteriolae ad infima acetabuli repertae.

C. Ligamentum nerveo-cartilagineum, quod nectit caput oſſis femoris cavo acetabuli, undique Vaſis cinctum.

D. Caput oſſis femoris.

FIG. IV. Capſula facta ex inteſtino jejuno pueri, & in illa eſt, ſegmentum Inteſtini coli, & Ilei refertum ita dictis glandulis, & vaſis ſanguiferis.

A. Capſula.

B. Segmentum Inteſtini caeci.

C. Segmentum Ilei.

D. Proceſſus vermiformis, cum ſuis ita dictis glandulis.

FIG. V. Embryo humanus, cum rudimento funiculi umbilicalis, pendent in liquore, & demonſtrant evidenter rudimentum illud ipſo embryone craſſius; in hoc embryone nec naſus, nec os, nec oculi apparent, ſed modò rudis, indigeſtaque moles.

A. Rudimentum funiculi umbilicalis.

B. Carina embryonis.

C. Capitulum embryonis.

FINIS.

J. Wandelaar ad vivum fecit

FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Profeſſoris, Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ Membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM

DECAS TERTIA.

In qua varia notatu digna recenſentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

EDITIO ALTERA.

AMSTELODAMI,
Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.
MDCCXXXVII.

VIRO PERILLUSTRI

JOANNI TRIP

I C T O,

D O M I N O I N

BERKENRODE

REIP. AMSTELAEDAMENSIS CUM MAXIME CONSULI ET SENATORI,

SOCIETATIS INDIAE ORIENTALIS CURATORI, AD RES ECCLESIASTICAS DEPUTATO,

ARMAMENTARII PUBLICI, HORTIQUE MEDICI PRÆFECTO, &c. &c. &c.

Hanc Decadem tertiam Adverſariorum

D. D. O.

Humillimus auctor

FREDERICUS RUYSCHIUS.

LECTORI BENEVOLO

S.

Uicumque ſe publico committit, neceſſe eſt, ut omnigena hominum judicia experiatur, quorum unuſquiſque pro captu ſuo rem oculis omnium expoſitam vel probabit, vel damnabit. Namque rebus ſingulis duas eſſe anſas jam veteri dicto comprobatum eſt. Quod ad me attinet, emiſſurus ea, quæ in uſum generis humani poſt longos labores, & multiplicia experimenta chartis commiſi, nihil eſt cur meliora ſperem, probe memor eorum, quæ adverſus me jam ante multos annos conati ſunt homines vel invidia ducti, vel amore ſui, vel præjudiciis obcæcati, donec vi inconcuſſæ veritatis ſuperati victas manus dederunt. Certe quidquid ratiocinia, etiam ingenioſiſſimorum hominum, vel ſpecioſe retulerunt, vel imperitis perſuadere potuerunt, id omne confeſtim collapſum eſt, quam primum experientia docuit longiſſimas diſputationes fruſtra habitas fuiſſe pro rebus, quas natura non agnoſcebat. Eadem illa fida magiſtra Experientia, quæ cauſam meam, quæ multis laborare videbatur, tot annos ſtrenue egit, eadem illa, inquam, jam quoque pro me militat, & audire nolentibus identidem inculcat, Venite & videte.

Ea enim vis eſt veritatis, ut vel invitos trahat in aſſenſum, ubi nullus dubitationi locus relinquitur, ſed materia ſuppeditatur undique laudandi mirabilia Dei in gloriam ejus æternam.

Non multis te morabor, Lector Benevole; neque enim animus eſt dicta jam ante repetere, vel ea congerere quæ ab aliis ſuper his rebus ſint dicta vel facta: ſatis habens efficere, ut intelligas quid velim.

Inter alia, quæ tibi offerimus, oculis tuis ſpectandum exhibetur Pyrum Anatomice diſſectum. Quod ſi hoc præſtitiſſem in hepate vel ſplene humano, excarnationis nomen mereretur propter Analogiam. Jam vero mihi liceat hoc vocare ſceleton pyri: quale ſceleton formare ſoleo ex foliis & fruticibus: qui conſpectus multis non ingratus

tus fuit. Videbis porro, quæ in eorum deſcriptione obſervaverim. Accedunt à me exhibitæ figuræ, quibus evincitur vaſa fructuum, quorum nucleus lapide tectus eſt, ut pruna aliaque, provenire maximam partem, ex lapidibus, æque ac ex ipſis Perſicis, quamvis non omnia uno eodemque modo.

In Muſæo Wormiano incidi in imperfectam imaginem partis ſceleti Opuntiæ, quod Doctiſſimi etiam viri tunc temporis valde mirati ſunt, cujuſque meminerunt in ſcriptis ſuis.

Quare ſi Deo viſum fuerit, animus eſt totum fruticem, quem in formam ſceleti redegi, exhibere, ubi multa obſervanda occurrent, unaque cum eo conjungere ſceleton foliorum quernorum, ubi, remota omni pulpa, folia reticulorum ſpeciem è filis contextorum præbebunt. Vale, & his utere mecum.

A D-

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS TERTIA.

QUum exiſtimem, habere me nonnulla iterum, quæ obſervavi haud inutilia medicinæ, atque Anatomes præ cæteris, ſtudioſis; prodeo denuo, ea ut offeram. Tu, mi lector, æquo feras animo ſenilem loquacitatem, quando conatur prodeſſe: neque in malam accipias partem, quæſo, ſi vel repetiverim hinc inde eorum quidpiam, quæ forte enarravi antea. Invenies quippe in ipsâ hacce repetitione ſemper novi quid, aut emendati magis. Agamus igitur primo.

I.

De Atheromate.

EQuidem, ſi lubet conſiderare varios, quibus humanum corpus obnoxium ſæpe invenitur, tumores, hos inter ſane ut frequens eſt ſatis, ita & vix intelligi à medico poteſt mirabile hujus ingenium. Si enim rite examinas materiam, quæ propriis ſtabulat in locis, hoſque tumores efficit, anceps eris de ipſo vero nomine apte ei imponendo. Quoniam pultem ſæpe ſpiſſiorem referebat hic tumor, Græci Atheroma dixere; nec male. At alii, qui viderant collectam hanc materiam in grandinoſa corpuſcula degenerantem; vel ideo, repudiato priori nomine, dixere tumorem ovis piſcium ſimili ſaburrâ turgidum. Quid vero appellationis excogitabis, quoties oſſicula, vel & oſſa ipſa continet diverſæ omnino figuræ; imo vero & pilos inſtar capillorum hominis, dentes quoque, veroſque etiam molares inter illos, quin & crus humanum infantis cum tribus digitis, quale Cæſar Ruſſorum ſuis in Theſauris vere poſſidet. Omnia quæ modo recenſui ita reperi aliquoties, atque ſemel integram dentium

ſeriem in illo tumore me reperire pulchre memini, & quod incredibile videatur (vera tamen loquor) in ovario muliebri. Sane Petropoli videre eſt rem ipſam: in Theſauro autem Anatomico primo accurata habetur mirabilis rei icon.

At longe aliud, magiſque inauditum, certe fidem ſuperans, erit quod narrare occipio, prout domi id ſervo. In ventriculo defuncti vita hominis inciſo invenitur Atheroma, intra quod hæret integer manipulus pilorum, inſtar capillorum hominis adeſt fruſtum informe oſſis, iuglandem nucem æquans: quatuor veri inſunt dentes molares, quales maxilla humana alit. Horum autem dentium bini connati, alii duo ſeparati exiſtunt; ſed, quod ſingularem contemplanti ſtuporem incutit, cernitur in eodem ſacculo crus anterius cervuli exigui Africani, ut vix ovo ſimilius ovum, excepto, quod pedis in hoc crure ungula haud fiſſa ſit, ut in Guineënſi illo animalculo obtinet, ſed tegitur finis ille ungue, ut digitus minimus humanæ manus; quin imo & ſuperficies cutis hujus cruris raris tenuibuſque tegitur pilis, ut humanam manum obſidere ſolent.

Scio, tamquam fictum hoc quidam ridebunt Sceptici; ſed deſinant de non ſatis exploratis naturæ effectis temere definire, ni ſpectaculo oblato refelli ipſi velint. Ipſa hæc res in India Orientali contigit. inde ipſum hoc ita ſe habens Atheroma miſſum fuit Clariſſimo Viro, honorato meo Collegæ, Caſpari Commelino, Botanices Profeſſori Celeberrimo, & Academiæ Naturæ Curioſorum membro, qui pro conſuetâ ſuâ humanitate mecum illud communicavit una cum autographo Chirurgi dexterrimi Cornelii Smit, a quo Commelinus dono acceperat. Hujus ergo comitati id acceptum referens rite depuratum, atque ab interitus omni periculo munitum, locavi in Theſauro meo tam Anatomicarum, quam naturalium rerum collectione, inſtructo: quem in hac grandi ætate nocturnis laboribus, & diurnis, iterum apparavi ab eo tempore, quo priorum meorum laborum fructus in Ruſſiam tranſlati fuerunt.

Verum, ne ſic quidem contentus, habeo reſcripta ex loco obſervationis confirmantia rem ita factam teſtimoniis omnium qui inciſioni cadaveris, & operationi hujus ita nati Atheromatis, interfuerunt, quorum exemplum de verbo ad verbum hic inſertum ita ſe habet.

Anni

Anni 1716 quinto decimo Auguſti venit in noſocomium, quod eſt in Samarang, Jacobus Ruben. Laborabat apoſtemate ad binos digitos tranſverſos ſupra umbilicum. Id apertum manu Archichirurgi, dein quotidie bis depuratum dabat ſingulis vicibus duas puris uncias, uſque ad Decembris vigeſimum, quo moriebatur. Propriâ cadaver dexterâ aperui, inveniquе putredinem in hepate. dein apertus ventriculus erat plenus materiâ albâ, in quâ inveniebatur faſciculus pilorum habens pondus poſt exſiccationem quatuor drachmarum. præterea reperiebatur fruſtum carnis cum oſſe & cartilagine inſtar quartæ partis chalci. Incidi illud, reperique in eo grumoſum cruorem, cum materia aquoſa: cujus natura erat oſſea, cartilaginea, vel carnea, cutanea vero externe, ibique piloſa hinc inde. Præterea inveni circa os ventriculi ſuperius arcte adnatum fruſtum carnis, circumaccreta carne cinctum, cum tribus globis in apice. ad utrumque latus horum globorum accreverat dens molaris perfectus, plane ſimilis denti humano cum tribus aliis dentibus in medio. In cavitatibus nihil erat carnis, nec oſſis, ſed membrana, in quâ ſanguinis thrombi, cum Ichore flavo: quin & unus trium globorum repletus ſpectabatur materia cinereâ, referente pollinem oſtracodermatum contuſorum.

Dentes hi molares conſtabant pulchro, candido, firmo oſſe, ut nihil magis poſſit dentem hominis referre, erantque accuratiſſime infixi carni ipſi, non oſſi, ſed quodam modo mobiles. Ventriculus obſidebatur materia quaſi conchiliorum contritorum pulveri ſimili.

Nos hic ſubſcripti fuimus miſſi, ut eſſemus præſentes teſtes rei ita geſtæ & repertæ,

Thomas Blom, Interpres; & à rationibus Societatis.
N. van Gangel, Vexillifer.
Tres Chirurgi.
Henricus Oeſterſen.
Jacobus Hullincq.

Licet vero hiſtoria hæc mentionem non faciat Atheromatis in deſcriptione rei propoſitæ, evidentiſſime tamen datur evincere, ita illud adfuiſſe ibi: quoniam ſæpenumero pili, dentes molares, aliique, reperti fuerunt in alba A-

theromatis materia, nunquam autem in ullo alio tumorum genere illa fuerunt reperta, vel ſimilia: certè, unquam id legere me in aliquo obſervationum medicarum ſcripto, ne quaquam memini, haud quidem mirabor, ſi quis me interroget, quanam ratione fieri poſſit ut omnia hæc nata, omnia hæc reperta fuerint in tumore undique clauſo? præcipue quidem undenam quadrans quadrupedis animalis habens humanum unguem natus ſit in illo? Sane vix aliud habeo, illi quod regeram, niſi modum Naturæ agentis, formantis, mutantis, nondum ſatis perſpectum eſſe homini, ita quidem, ut inde definire queat, quidnam illi poſſibile factu, aut impoſſibile ſit. Fateor, rem ſolâ raritate obſervatione dignam nos in admirationem rapere, imo vero ipſum nobis perturbare animum: ſed talis eſt quotidiana conditio eorum, qui contemplationi rerum naturalium totos ſe dedunt.

Nonne admirabile, imo incredibile penitus fuit, tectum illud tot per ſecula arcanum, quod revelare me abjectiſſimum ſuum ſervulum DOMINO DEO placuit? quando, corticem cerebri eſſe quam ordinatiſſime contextum & fabrefactum ex ſubtiliſſimis canalibus pulpoſis, accuratiſſime intertextis, atque exeuntibus ex finibus arteriarum ſanguiferarum cerebri, inveni, deſcripſi, & cum medicis communicavi primus? Vah quantæ tum inter eos turbæ!

Clariſſimus certe Schelhammerus, Anatomicarum rerum peritiſſimus, atque editis ſuper Anatome Scriptis merito ſuo celeberrimus, re hac auditâ primo, adeo longe aberat, calculum ut apponeret ſuum, ut in libello quodam, poſtquam honorificentiſſime de me, meiſque inventis, ſcripſerat ibidem, ubi tamen perventum fuerat ad illud rei punctum, quo aſſerebatur corticem cerebri nec glandulis, nec glanduloſà materia, conſtare, ſed continuatis arteriarum ſanguiferarum fiſtulis, haud veritus fuerit diſertis verbis clamare: *Paterer potius erui ex orbitis ſuis meos mihi oculos, quam crederem, rem ita ſe habere.* Sed quid contigit? forte bini juvenes, diſcipuli Clariſſimi Viri, atque ab Illo Anatomica quoque edocti, me inviſebant, atque etiam collegia mea Anatomica frequentabant, quibus memorata modo verba ex citato prælegi ſcripto, eâ occaſione, qua de

his

his forte rebus agendum poſtulabat Doctrinæ ratio. Uterque liquido aſſerebat, ipſam rem ita, ut ipſe ſcripſeram, ſe habuiſſe, neque licere ſibi deinceps de veritate rei dubitare. Quos deinde, brevi jam patriam repetituros rogavi, ut vellent coram Profeſſore ſuo, ita ut viderant, veritatem rei profiteri. Egregii autem juvenes hinc incenſi paululum, nec morandum rati, primum per tabellarium viſa & comperta literis ad eum datis perſcripſerunt, me omnium horum inſcio. Quare mirabar me poſt menſis circiter, à quo geſta hæc fuerant, ſpatium honorari literis cordati Viri, quibus prius ſcripta excuſat, fidemeis dictis habet, neque ulterius iis reſiſtere poſſe fatetur: poſtquam bini tam periti harum rerum diſcipuli explorata ſibi ad ſe retulerant. Modeſtia non patitur hic adſcribere, quibus illâ in epiſtolâ encomiis ſuper eodem hoc invento, me ornet. Reſcripſi ego Egregio Viro ſtatim, nequaquam mirari me, ne dum ægre ferre, quod inauditam adeo rem tam duris repudiaſſet verbis: quandoquidem hanc ipſam, ſi alterius fide, & oratione, accepiſſem prius, forte ipſe non tractaviſſem mollius, ſed cum contemptu rejeciſſem. Simile quid evenit mihi primâ vice demonſtranti, in Amphitheatro Anatomico Amſtelædamenſi publico, inventam tunc ptimo à me tunicam novam in oculo humano. Quum enim ſuâ forte tum præſentiâ honoraret hunc meum actum Clariſſimus Rauius, diſciplinâ Anatomicâ adeo inſignis, tam indigne excepit hoc meum aſſertum ut riſu, imo vero elato cachinno rem exceperit coram omni ſpectatorum corona. Haud mirabar, ſed placidus dixi inſigni huic Anatomico, libere rideret, me interea jam curaviſſe imaginem cœlandam à Sculptore, ut in publicum evulgaretur novum inventum; quod & factum fuit haud ita diu poſt. Quam varia autem rerum harum ſors fit, patet & hinc, quod indefeſſus & induſtrius Albinus, Clariſſimi Rauii ſucceſſor, in Cathedra Anatomica Lugdunenſi, ipſam hanc membranam tam ſolerter ita præparavit, ut unicuique quam evidentiſſima quidem appareat titulo membranæ Ruiſchianæ.

Sed ut redeam in viam, unde digreſſus fueram, non valde

miror, & homines fuiſſe, qui, poſtquam deſcriptum modo Atheroma præparatum apud me vidiſſent, dixerint, impoſſibile omnino ſe putare, rem talem in ventriculo prodiiſſe hominis. Sed, Care lector, quis hac in re in animum ſuum induceret, velle fallere; quum nullum honoris inde præmium, nullum lucrum, ſperari queat, aut præviderí ab hac fallaciâ? Quis cuncta hæc, tamque diverſa, colligeret, & uniret, tantum ut aſſereret, humano de Stomacho protracta eſſe ſimul? quare ille, qui miſit hanc hiſtoriam, voluiſſet tam turpiter imponere Celeberrimo Commelino, cui tale debebat nihil? Sed fac ita voluiſſe, undenam data copia fuiſſet tam mira, nec uſquam alias occurrentia deprehendere, qualia deſcripſi ſupra? Tandem quanam arte hæc, ſi ficta forent, ita unire quis potuiſſet? Sed, rem ut conficiam, nonne æque ſtupendum apparuit, quum coronæ ſpectatorum in Anatomico Theatro oſtendebam, Ovarium muliebre continens integram dentium ſeriem, quam ſimillimorum dentibus humanis, ut in Theſauris Anatomicis depingendum curavi, cujus quidem rei Autotypon Invictus Ruſſorum Monarcha poſſidet, qui pro ſingulari rerum Anatomicarum cognitione, quâ non Principes modo, ſed & ipſos Medicorum plurimos antecellit, hæc ipſa ſæpe contemplari haud dedignatur.

Quis non furor oriebatur & tum, quando gratis miſſum mihi accepi animalculum quadrupes, capite, linguâ, caudâ, & appendice de ventre pendula, inſtar funis umbilicalis, ita, ut cuncta hæc uni ſacculo incluſa hærerent, ut in Theſauris Anatomicis depinxi, additâ omnium hic obſervandarum circumſtantiarum deſcriptione, cujus Authenticon etiam in Theſauris Cæſaris Moſcoviæ Petropoli ſpectatur; quod animalculum à vetulâ octuagenariâ cum vomitu fuit rejectum.

Ante multos annos quis credidiſſet, ex crudis vegetantibus, ſimpliciſſimâ diſtillatione Chemica elici, abſque ulla præparatione, ſalem volatilem, alcalinum, ſiccum, candidum, inſtar denſæ, figuratæ, glaciei, excipulo undique adnatum, & formâ quidem ſolidâ diu conſtantem, qui acri, alcalinâ penetrabili, mobilitate provocat omnes ex animalibus paratos ſales, neque ullo modo cedit vel illis, qui de putrefactis

prius

prius herbis excitantur? Hujuſmodi autem in ampliſſimo vitreo vaſe ſpectabilem admodum admirabundo mihi contemplandum atque explorandum obtulit integerrimus meus certuſque Amicus, Hermannus Boerhavius, Medicinæ, Chemiæ, & Botanices in Academia Lugduno-Batavâ Profeſſor; qui tales produci tam facili apparatu ex ſeminibus inprimis maturis, ſiccis, recentibus, non præparatis ſtirpium acrium, mihi retulit, quam de Sinapi, Erucâ, Raphanis, Cochleariâ, Thlaſpi, Cepis, Alliis, Porris, aliiſque confici ſolent, exprimentes omni dote Sales, Spirituſque Cornu Cervi. Ego certe, à primâ olim ætate Chemicis ſatis deditus, mecum, his ſpectatis, dixi, fieri jam omnia, quæ poſſe fieri negabam. quare cavebo deinceps temere definire quid fieri poſſit, niſi re prius ab omni parte exploratâ.

Sed & æque inſuetum, mirumque ideo illud habendum, quod à me detectum voluit Creator, datumque Orbi, diſcrimen ingens, quod deprehenditur inter vaſa ſanguifera, pro diverſitate munerum, quæ illis obeunda imponuntur. Si enim bene hoc fuiſſet obſervatum, caviſſent utique Medici aſſerere, humores percolari ex confuſâ materia ſeparandos ope pororum, aut glandularum. Quid enim ſani ineſt tali ſententiæ? Recordor, Egregium Imperatoris Ruſſiæ Archiatrum, Dominum Arskine, ſuper hac re interrogaviſſe mirabundum, an igitur negarem ſemen in vaſis ſedere ſanguiferis aliis intime mixtum humoribus, ſoloque teſtium apparatu inde ſecerni? Reſponſum dabam, neſcire me, quænam laterent in ſanguine recondita, ſcire tamen ſatis evidenter, ſanguinem ſemen haud efficere: id vero, ſi hæreret in vaſis ſanguiferis, alia requiſiturum eſſe organa, quæ prius ſperma elaboraſſent, diſtincto in loco, meque hanc ob cauſam agnoſcere, diverſa eſſe corporis noſtri vaſa, meque illud in ſtirpibus obſervaſſe etiam; de quâ re dicam poſtea.

Sane quod jure me dicere poſſe puto, antiqui, ſi vaſculorum ultimorum extrema illa ſubtilia accurate habuiſſent cognita, non incidiſſent in tot errores circa cognitionem fabricæ corporis humani. Sed ego de hac re ulterius agam, ubi viſum DEO fuerit, cujus immenſæ ſapientiæ ſint gratiæ actæ, quæ homuncionibus ſuam infinitatem detectam voluit ex tam miris effectis.

II.

II.

De Anatome Mali Perſici, Pyri, & Foliorum.

SCrutator ſedulus corporis humani detegit quidem quotidie nova quædam, eaque inter mirabilia ſæpe multa: ſed & indagationem ſtructuræ in plantis, herbis & fructibus, eo facere, ſequentia docebunt, quæ & Anatomicum non dedecent, & ad Gloriam DEI multum conferunt, ut mellitus Thomas à Kempis ſuaviſſime aſſerit,

Quilibet ſurculus enarrat, explicat omnis herbula, DEI potentiam, ſeque nos ut doceat, blande offert. Diſce, inquit, ex me, quam ſit ſapiens, quam bonus, quam admirabilis, quam ſuavis & beneficus DOMINUS NOSTER: quod enim in me, & hoc à DEO eſt. Ideoque & jure canitur:

Præſentemque refert quælibet herba DEUM.

Age igitur, contemplare fabricam Mali Perſici, & ſat ſcio, obſtupeſces mecum, maxime ubi ſimul perſpexeris atque comparaveris priori ſtructuram Pyri fuſci majoris, quod *groote Riet-peer* Belgice vocant.

Pedunculi pyrorum conſtant multis canalibus, qui in corpore fructus ſenſim magis magiſque explicati, ſimul plus molleſcunt per gradus, tandemque in pulpam humidam exeunt, mutanturque, in quâ dulcis gratuſque ille ſuccus reperitur. Non inepte itaque puls hæc pyrorum habetur ſimilis viſcerum parenchymati, lienis certe inprimis, & hepatis. ita quoque olim vocabatur hæc materia, quam poſtea glandulis meris conflari voluerunt Malpighiani. Ego vero potius canales dictos velim, & vaſcula ſanguifera, quorum amborum extremum non parenchyma, ſed pulpam, appello: quia corpuſculum nullum ſingulare glandulam nominabo, niſi propriâ & ſingulari ſuâ membranâ contineatur. Atque ita & hic eadem in fructibus his invenio. Si quis autem velit, totum pyrum, utpote unâ coërcitum membranâ, appellare glandulam, aut glanduloſum corpus, id quidem haud abſur-

ſurdum crederem: verum qui aſſerunt, fabricam pyri glandulis quoque conſtare, iterum mihi videntur errare.

Ita quoque univerſum Hepar, Splen &c. ſuo ſemper circumcincta involucro, atque ex vaſculis ſanguiferis conflata, pro glandulis numerari poſſunt: ſed dicere, horum particulas etiam iterum conſtare ex glandulis, ſemper minoribus, fallax mihi apparet: & in hâc quidem ſententia manere cogar ex amore veritatis tamdiu, quamdiu aſſertores illius alterius dogmatis non oſtendent particulares illas minutas partes, quas illi habent pro glandulis. mihi ſane apparet parvas illas particulas tandem fieri pulpoſas extremitates. in aliis autem aliter ſe res habet, ut, volente DEO, exponam poſtea.

Atque ita quidem in pleriſque pomis & pyris fabrica videtur. Sed in malo Perſico longe profecto aliter mirabilis cernitur conſtructio. Eſt ſane huic fructui brevis valde pedunculus, ſoloque levi contactu à ſuâ decutitur arbore hoc pomum. Quum vero curtus ille pes ingenti conſtet canalium colligatorum ſerie, videntur illi ſe tantum extendere uſque ad putamen lapideum fructus, huicque deinde tradere totum munus perficiendi cætera, quæ ad conſummationem fructus hujus requiruntur: namque ex omni externâ ſuperficie lapidoſi hujus corticis undique exoriuntur rurſum canales, quorum diſtributis deinde extremis ipſa porro pulpa accreſcit firmiter. Quam ſingularis apparatus! Canales pulpiferi non proveniunt ex pedunculo, ſed ex illo duro lapide, cui dederant illos pedunculi vaſcula.

Impoſſibile id primo quis dicat, ſed experiatur, rem videbit. Neque latere velim artem, quâ arcanum hoc detegitur. Impono illos explorandos fructus aquæ, donec incipiunt putreſcere, deinde vero eos vaſi figulino immitto, cujus fundus planus eſt, ſicque poſitos deglubo lente: excorticatos dein diu agito hinc inde per aquam, ut hoc concuſſu ſolvantur à mutuis complexibus vaſa, ſimul autem blande lenteque comprimo inter digitos, donec incipiat diſſolutio fieri. Tum vero maniſeſto apparet analogia maxima, quæ eſt pulpæ huic vegetabili cum corpore pulpoſo Jecoris, Spleniſque, tam in homine, quam in vitulis. Sed, quoniam

B ſplen

ſplen hominis non eſt ſemper aptus ita tractari, ideo potius eliguntur lienes molliores. Ita enim olim, quum longe maxima eſſet difficultas cadavera humana nanciſci, confugiebant Anatomici ad corpora mortuorum quadrupedum, avium, piſcium, quod & hodie adhuc obtinet: neque profecto utile hoc adminiculum rejiciendum umquam videtur: at prudenter comparatio eſt inſtituenda, & indaganda via qua poſtea tutius explores, num & in humano ita corpore omnia ſe habeant. Sed, fateor, ne ſomniaveram quidem, umquam vegetabilia etiam ſervire detegendis in corpore humano partibus, ut jam feliciter experior. neque ſane hæc tantum diſco in fructibns, ſed in ipſis quoque foliis.

Diu occupatus fui in rimandis vaſis, quæ per hæc decurrentia olim nervos foliorum appellavere Botanici: ſed longe rectius jam mihi licet eadem vocare vaſa ſuccoſa; poſt hæc omnia cœpi videre, & hæc diſſolvi, atque in ſceleta redigi poſſe herbacea.

Dum hoc ago folia Aloës Americanæ muricatæ explorans, & diſſolvens, deprehendo, omnia ejus vaſa ſecundum longitudinem folii excurrere, atque vix ullos laterales ramos ex ſe dimittere. Sed & video ſimul inter hos canales pulpam valde analogam illi, quam in pyris, & Perſicis, inveneram, ut & ſatis ſimilem illi, quæ in liene eſt humano. præterea non poni hanc pulpam ad extremitates decurrentium vaſorum oblongorum, ſed locari inter canalium appoſitorum latera. Atqui quam auſpicato evenit, ut, diſſolvendo hanc pulpam, clare viderem eam ipſam conſtare vaſculis minimis, atque in ea manifeſto reſolvi etiam poſſe: ita quidem, ut referret ſatis commode corticis cerebri fabricam. Hæc ſic parata jam domi ſervo, ut ſpectatori poſſim offerre. Fruſtra autem hic apparatus tentatur in Aloë Socotorinâ, vel Africana: namque in his invenio quidem decurrentes rectà juxta longitudinem folii canaliculos, abſque ramis lateralibus; ſed tamen omnes pergentes juxta longitudinem membranæ folium inveſtientis, cui ſe firmiſſime innectunt. Porro pulpa illa in foliis parum ſolidæ habet ſubſtantiæ; ſed maxima ineſt copia liquoris pellucidi, viſcoſi, albumen ovi referentis. Servavi hunc liquorem, atque

die

die ſequente obſervavi pulchre purpureum evaſiſſe ita, ut pigmentum illud chartâ exceptum, vel linteo, conſtantem pulchrumque colorem referret. Sed quanta diverſitas obtinet in folio Opuntiæ Spinoſæ Americanæ? Ejus profecto canales ſuccoſi per folia decurrentes, ubique emiſſis ramis lateralibus ſe mutuo inter ſe contexunt, atque præterea coadunantur mirifice ſimul concurrentes in eo loco, ubi formant novum folium, ſi fas eſt folium dicere, & non potius totam novam plantam. certe ibi omnes diſtincti illi canales arctiſſime uniti coëunt, iterumque ex eodem hocce loco egreſſi diſperguntur abeuntes à ſe invicem per novum illud folium: fitque idem illud per totam quidem plantam ubique. Sed & aliud obſervavi in hac Opuntiâ, quod non vidi aliis in foliis. Folia etenim hæc valde adulta, inque ſceleton formata, ſiccataque, in tres, quatuorve lamellas, aut etiam in quinque, quæ ſibi mutuo ſecundum longitudinem incumbunt, ſeparari a ſe invicem poſſunt. Quod & domi meæ ſpectandum ſervatur. Quis itaque ſatis digne laudes dixerit Omnipotentis, ſapientiſſimique Numinis, qui tam mira, varia, utilia, ejus opera conſpicit, unde tot tamque diverſa vegetantia, humanis ſervientia uſibus? unde ædificia, naves, horum ſupellex, cibi, potus, veſtes, ignis pabula, medicamenta denique, parentur nobis. Imo vero eſt, ut credam, ad doctrinam quoque morum proficere ſæpe ſtirpium proprietates: idque ut firmem, rem narrabo ſæpe mihi viſam. Anni ultra quadraginta elapſi ſunt, ex quo in Amſtelædamenſi Horto alebatur planta ex Ægypto delata, quam Colocaſiam veram affirmabant; ſed quum florem fructumve numquam ibi perfecerit, dubitare licet, an non vera fuerit Ari ſpecies. Ornata erat utique foliis latis, per quorum medium decurrebat craſſa compages canalium ſucculentorum, quæ Nervus tum dicebatur. Extremitas hujus ita dicti nervi, ubi pervenerat ad apicem ſui folii, inde emergens progrediebatur ſola, in ſpiras ſe hinc inde torquens, eo fere modo, quo videmus rem ſe habere in Priapo vegetabili, Rumphio deſcripto, titulo Herbæ Cantharifera.

Quando itaque terra in fictili, cui inſita erat hæc planta, arida facta irrigabatur aquâ, obſervabatur, ſimul ac nimium

affunderetur aquæ, ultra quam egebat illa, diſtillare illico abundantem affuſi humoris copiam guttatim ex apice intorti extremi, & quidem velociter, donec ſupereſſet tantum aquæ quantum requirebatur ad ſanitatem, non ultra. Sed mirabilitas ſpectaculi nocuit plantæ: nam affuſâ uberiore aquâ tamdiu irrorata fuit, donec moreretur à colluvie nimiâ; ut & bibonibus fatalis ſic corripitur gradus ad mortem.

Dixi itaque ex demonſtratis haud modo, analogiam maximam inter pulpoſum multorum vegetantium; ſed & comparationem poſſe inſtitui inter noſtra vaſa ſanguifera, & ſuccifera plantarum. etenim quælibet corporis noſtri particula, quæ deſtinata eſt paranda alicui ſingulari humori, ſemper habet diverſos longe canales ab omnibus aliis, & ſic in ſtirpibus obtinet. Magnum hoc arcanum ſuorum operum voluit DOMINUS DEUS revelare hominibus per me, in honorem, gloriamque ſuam. Utique quando hoc primum inveneram abripiebar in admirationem fere ecſtaticam. Certe extrema poſſe vaſorum ſanguiferorum oculis ſpectari, res non eſt parva. fatetur certe Malpighius ſibi id impoſſibile fuiſſe. utinam magnus ille Scriptor, qui ſuo tempore ſibi parem non inveniebat, hoc ſpectaculo potuiſſet oblectari! Longe aliter de quibuſdam ſcripſiſſet rebus. Ut enim tam ingens eſt inter ipſa vaſa ſanguifera diverſitas in corpore humano, ita & in ipſis etiam vegetabilibus videtur, quorum etiam fiſtulæ ultimæ accommodantur efficiendo illi operi, quod ab iis requiritur ex lege Creationis. Hanc enim poteſtatem infudit cuique Creator ipſo in ſemine. Inde igitur tanta diverſitas in ſuccis vegetantibus, horumque poteſtatibus, ut purget hic, alter obſtipet, &c. quin & hoc ipſum levi conſtat & quotidiano experimento. Si eidem terræ in eodem vaſe inſeris Aloën, & Sacchariferam arundinem, eidemque committis aëri, eidem pluviæ, rori, ſoli, feret illa amarum purgantem, hæc ſuavem gratumque ſuccum.

Sed ſi ſpectes utriuſque harum fabricata vaſa, quanta erit differentia? Si autem ultra jam quæſieris, ſcire, nefas, qui vaſa deſcripta operentur, dum tam diverſos ex eâdem materiâ ſuccos conficiunt, dicam fruſtra id quæri; & agere per abdita hæc DEUM, cujus adoranda ſapientia, cujus acquieſcendum

provi-

providentiæ. Et ſufficit, bonitatem NUMINIS nos docuiſſe hoc fieri, licet modum quo fiat huc uſque abſconderit.

III.

De Eruptione Sanguinis per cutem capitis &c.

TErrorem immanem, mulieri ubi incutitur, longe periculoſiorem eſſe, atque multa pejora effecta habere, quam ſi vir eundem pateretur, quotidiana docet experientia.

Viginti abhinc annis accidit, ut puella quædam valde perterrefacta, illicô undique infeſtaretur per totum ſuum corpus exanthematis magnis, quæ degenerabant in ingentes veſicas haud abſimiles illis, quas cantharidum applicatio excitat. Diſparebant hæ deinde pro aliquo tempore, iterumque poſtea apparebant per vices. Medici conſulti ſuper raro hoc ſymptomate aſſerebant, prævidere ſe orituram hoc ex malo facile Apoplexiam, aut Paralyſin, vel forte & Epilepſiam; nec ita diu poſt ſequuta fuit primo particularis paralyſis brachii ſiniſtri. Exercitatiſſimus tum Chirurgus Petrus Plaatman vocatus, ut huic mederetur malo, præſcripſit uſum balnei cum aromaticis herbis, cui dum inſidebat, pars affecta perfricabatur fortiter, fuitque is rei ſucceſſus, ut eouſque reſtitueretur in parte læſâ mobilitas, ut jam aciculam tenuem humo tollere poſſet, ſuaſque rurſum ſibi veſtes induere. Dum gaudet hoc levamine, incidit denuo in novum paralyſeos violentæ malum, quæ totum ferme afficiebat corpus; porro autem & accidebat illi effuſio cruoris ex cute capitis ſupremi, tam improviſo quidem, eaque cum impetus velocitate, ut citiſſime omnia lintea capitis integumenta ab effuſo hoc cruore permadeſcerent. Nullum obſervabat eruptio hæc exacerbationis ordinem, cujus incertitudo atque rei familiaris egeſtas coëgit matrem, ut locum afflictæ filiæ curandæ, atque alendæ, peteret in noſocomio publico; ubi per quatuordecim dum fuit hebdomadas, vix tantum liquidi cibi conſumebat, quantum cochleari prehendi poteſt. Domum redux ad matrem diris corripitur convulſionibus,

inde in furorem incidit, ita ut ſeptem totas hebdomadas ligari funibus, & coërceri debuerit. Toto autem hoc ſpatio ne ſemel quidem alvum evacuavit. Neque haud ita diu poſt plurimum vomuit cruoris. Igitur interdictus fuit balnei, quod rurſum ipſi fuerat commendatum, uſus. Poſt vomitum ſanguinis evenit illi urinæ retentio: quare Chirurgus dictus per integros novem menſes quotidie lotium per immiſſum catheterem educere debuit. Poſtea vero vivum emiſit ſanguinem per aures, os, oculos, umbilicum, mammaſque: & quidem ex his tantum exiliebat ſanguinis, ut neceſſe foret vitris ſupra papillas impoſitis profluentem cruorem excipere. Jam vero uſque adeo emaciata, atque viribus orbata eſt miſerrima hæc virgo, ut languidiſſimam trahat vitam. Acceſſit autem & tumor ad oculum ſiniſtrum valde prominens; imo & lingua ipſi in ore circumtorta jam jacet; inde neque loqui commode, nec edere expedite valet. Atque ita nuperrime eam reliqui. Quamvis autem de calamitatibus deſcriptis plurimæ illam nunc reliquerint, attamen adhuc profluvia cruoris per capitis cutem frequenter patitur. Quando nuper caſum hunc enarrabam Medico Boretio, curioſo certe rerum Anatomicarum & Botanicarum indagatori, uſque adeo ille ardebat deſiderio propriis uſurpandi oculis ægrotam, ut rogare non deſtiterit me, ut adducerem ad illam. Morem ei geſſi. Quum unâ igitur inviſebamus ægram, incepit illico quam oportune tantum effluere ſanguinis; ut intra paucum tempus per omnia capitis integumenta profluens ſpectaretur. Vexat eam nunc temporis perpetua dextri pedis exagitatio, linguaque ad unam oris partem firmiter eſt affixa, atque intorta utcumque. En malorum terribilium ſyndromen, cui ſimilem videre non memini.

Haud ignoro tamen, menſtrua mulieribus retenta varias ſæpe per vias exitum ſibi quæſiviſſe, & per os etiam, aut capitis integumenta, exiviſſe: id enim deſcriptum obſervatoribus dudum fuit. Sed tam multa, ſingularia, & dura ſymptomata accidere uni fœminæ, haud vidi. Anatomici tamen hinc diſcere poterunt, ſanguinem exiviſſe oſculis extremis arteriarum, horumque eminentibus poris. via ergo recta à

corde

corde in epidermidem uſque eſt arterioſa: nam intentis vidimus oculis vivum, coccineum, verum, ſanguinem arterioſum cum impetu veloci expelli ita, ut vividiorem numquam ſanguinem conſpexerim. Quando itaque aſſero ſanguinem deſcriptum de corpore egreſſum fuiſſe per poros, debebunt igitur pori hi eſſe meatus continuati ipſis cum arteriis, adeoque pori illi ipſi conſiderandi ſunt tanquam oſcula hiantia extremarum hic arteriarum. Inde quoque credo, in ſtatu naturali, & bene diſpoſito corpore, ſudorem noſtrum excerni, ut & naturales perſpirationes. Neque video opus eſſe ad negotium hoc, vel glandulas ita dictas ſubcutaneas, aut alios ullos ſudoris fontes: certe enarrati meatus adſunt, alii nondum demonſtrati habentur; atque evici, papillas eſſe nervoſas ſæpe, quæ pro ſudoriferis cutaneis glandulis haberi ſolent falſo.

IV.

De Veſtigio in Ovario poſt imprægnationem relicto ab excuſſo inde ovo.

CLariſſimus Regnerus de Graaf, æqualis quidem, & popularis meus, qui tantâ cum laude ſe geſſit in deſcriptione partium generationi dicatarum in viris fœminiſque, ovarium nobis reliquit depictum bovis imprægnatæ, atque evidenter indicavit locum, unde ovum fœcundatum exiverat in Tubæ Fallopianæ fauces. Locum hunc cicatricem Ille vocat. Attamen, quia locus ille manifeſto apparet inſtar parvæ, excavatæ, globoſæ, cavitatis, quæ ſenſim, & lente, ſucceſſive iterum coït, ut os matricis à partu, abſque ulla interveniente materiâ: ideo puto magis proprie mereri nomen veſtigii, quam cicatricis: cicatriculæ quippe ſemper relationem ponunt ad prægreſſam quandam ſolidarum alicubi partium ſolutionem, quæ in cute obtinet. Hic autem nullà contingit continui ſolutio, neque vulnus, neque crepatura, aut ruptio membranæ ovarium circumcingentis; ſed ſimplex modo eſt apertura dilatata oris antea quidem anguſtioris, ſed tamen vere præexiſtentis; quemadmodum os uteri tempore

par-

partus ita dilatatur: atque inde quidem poſtea veſtigium ovario impreſſum ſpectatur primo, ſenſim rurſum evaneſcens. Neque credendum, quod multi tradunt, in hoc exitu ovi ex ovario, ſeparari omne id, quod appellatur nomine ovi, ab ovario ipſo; neque enim nimis magna hæc moles apertura Tubæ reciperetur: ſed calix ovi manet in ovario, ſolum autem ovum inde ſolutum, cum rudimento Amnii, & Chorii.

Inde igitur tollitur objectio, quam plurimi formant contra hanc Doctrinam, rogantes, quonam pacto tam magnum ovum, adeoque tenaciter ovario adhæreſcens, fœcundatum in anguſtias tubæ uterinae poſſit intromitti. Sed nequaquam fit, quod illi putant. manet calix in ovario, ut & in gallinis, ubi idem ſane ſpectatur. vitellus ſcilicet exit ovario, relicto calice, atque ibi quidem per oſculum rimæ oblongæ inſtar ibi hærens, aliter quam in homine, & quadrupedis, ubi illud rotundum & cavum reperio, Roget hic quis, an modo aſſerta quidem viderim, num vero ex ficta hypotheſi ita rem eſſe putem. Sane, ſi ſemel tantum deſcripta ita vidiſſem, cautius de hac re & parcius loquerer. Sed aliquoties ita inveni in puerperis poſt mortem: nec frequens mihi defuit occaſio, quam ſemper captavi, & uſurpavi, ſedulo. Conſidera, jam integros me tres & ſexaginta annos incubuiſſe huic negotio. Conſidera, quanta mihi opportunitas ſit nata in tam populoſà urbe. Quod ſi quæras porro, an cuique ovulorum una talis deſtinate propria apertura ſit in ipſà ovarii ſuperficie: anque per aperturam hanc genitale fœcundi viri ſemen penetret in ovi meditullia, ut illud ibi fœcundet, atque deinceps ad egreſſum diſponat, utique, ita ſentire me profiteor. Neque enim puto, ſolos maſculini ſeminis exhalantes, volatileſque, ſpiritus eo facere. Novi, in coïtu imprægnante ſemen magnam partem effluens iterum demitti: nam in ipſà tamen matrice remanere ſemen craſſum, fœcundatum ſufficiens, certo ſcio. Quin & mirabitur nemo, rurſus ejici ſemen, qui cogitat, quam ſit magna ſeminis a viro ſano copia, rurſumque quam exigua ſit uteri capacitas, quæ ſæpe minutiorem Amygdalam vix comprehendat. Sed neque video adſtrui illam de ſolis ſpiritibus fœcundantibus ſententiam inde:

de; quia ſemen dicitur haud inveniri poſt copulam in utero vel tubis. Contra enim & cavum uteri, & utramque Fallopianam tubam, recepto plurimo ſemine turgentia inveni, jamque illud ipſum curioſis oſtendere iterum domi meæ poſſum; quod & in Theſauro Cæſaris Ruſſiæ binis in præparatis clare ſpectari poteſt: ut & editis libris dudum deſcripſi. Si ergo ipſo ſemine opus non fuiſſet ad prolificationem, ſane Tubæ Fallopianæ haud forent repletæ craſſo ſemine, quod cuique tamen apud me cernere licet. Sed aliud eſt valde memorabile in conceptis, ut fere videatur in ovario tum partus fieri cum voluptate, qualis poſtea cum dolore fit parturiente matre. Nam fundus calicis in ovario relicti, ſi ſpectatur ſtatim ab imprægnatione, totus profunde rubet, atque in ſuperficie ſuâ interna villoſus, ſcaberque, apparet, prorſus ut in utero videtur, quoties ſuperficies ejus interior inſpicitur ſtatim à partu.

Si inſtat quis, an unquam aperturas tales, quales hic admitto, oculis meis in ovario conſpexerim, fateor, me illas haud ita patulas vidiſſe; verum veluti pori cutanei non ſemper, ſed certis tantum temporibus poſſunt videri, ita quoque hic contigit. ſi vero excutias argumenta, quæ faciunt ita ut ſentiam; & quæ jam ſupra attuli, pro certo habebis, credo, mecum ab ipſo effectu & eventu ſecurus, totam rem ita ſe habere.

V.

De ſuſceptione Inteſtini in fœtu humano.

Malum hoc frequens accidere adultis ſatis ſuperque olim demonſtravi: quum & id ſemel in ipſo viderim colo, & in quatuor diſſectionibus per continuas vices inſtitutis in noſocomio inveneram. Jam vero in infante ante quatuor tantum dies nato, primâ vice in meâ vitâ, per tot diſſectiones exercitatâ, etiam inveni, neque ſine magnâ admiratione. Quis enim tam lethales morbos in tenellis expectaſſet infantibus? Credidi frequentius forte accidere, præcipue ab epilepticis infantum inſultibus; unde poſtea, per diros aſſiduoſque eju-

atus ſe manifeſtat morbus. Demulcentia quidem, emollientia, & anodyna, in eo caſu exhibita, parum juvant, neque vel idonea multum proſunt clyſmata; namque paucas intra horas in æternam recedunt hac ex vitâ quietem.

Fortia ſane purgantia contra hoc malum adultis data ſæpe multum quidem juvant, & multo plus boni efficiunt, quam demulcentia, vel anodyna: attamen, quoties vera eſt ſuſceptio, nihil invenio magis prodeſſe, quam humores ſtatim per epicraſin expurgare, donec levatur & ſanatur malum, Ideoque & in tenellis hiſce corpuſculis idem tentandum puto, & repetendum tamdiu, donec alvi ſequitur exoneratio, atque inde etiam ſequens morbi levamen: ſed talia hic eligenda ſuadeo remedia, quæ ſatis ſint valida pro ratione virium in tenerâ ætate: ut & certo cognovimus adultis quoque in hoc caſu valde fortia ſemper ſubminiſtrari debere purgantia.

VI.

De Exuviis Chryſalidum in imis oſſibus repertis.

NEſcio, an Medici, atque naturalis hiſtoriæ ſtudioſi, invenerint umquam aliquid, quod magis apparet admirandum, quam id, quod jam deſcribam; utique inter ea, quæ reperiuntur in hac tertiâ Decade, primarium habetur, Ego certe, ubi rarum hoc neque creditum mihi umquam ſpectavi phænomenon, obſtupui attonitus, vix mihimet propriiſque oculis credens, dum inſolitam & inauditam rem contemplor.

Suaſerat mihi ſæpe, imo & urſerat, Clariſſimus Boerhavius, ut acriter inquirerem in fabricam interioris partis oſſium, quæ membranas, vaſcula, medullam horum continet, ſemperque dixerat, eſſe ibi multa, quæ diligentiſſimi Malpighii induſtriam, atque Haverſii ſagacitatem, ſubterfugerant ad hoc uſque tempus. Ego, qui maxime occupabar in molliorum partium fabricâ rimandâ, tandem toties inſtigatus ab Amico meo parui, atque perſcrutandis imis oſſium meditulliis totum me dedi per longum ſatis tempus

pus, noctes dieſque impendens his ad intima uſque perſpiciendis. Variis diviſa modis oſſa, fracta, fiſſa, ſubtiliſſimâ ſerrâ artificioſiſſime diſſecta, examinavi, commemoraturus poſtea, quæ immenſo hoc labore reperi. jam modo unum hoc, quod ſe obtulit, libet enarrare. Meminiſti forte, mi lector, me quondam in lucem edidiſſe libellum, Titulo Theſauri Animalium primi. Incuſavere hunc meum laborem aliqui ut inutilem, neque meo congruentem muneri. Errant, qui ita cenſent; niſi enim in tali me quoque ſtudii genere exercuiſſem, forſitan & hoc, quod jam deſcribam, latuiſſet ſemper: nam perſcrutando inſectorum naturam, œconomiam, & metamorphoſes, evaſi aptus, ut rem hanc obſervare, recteque intelligere poſſem, quàm in oſſibus deprehendiſſe dico. Vidi enim reſidua, vel depoſitas exuvias veras, Chryſalidum dictarum, vel Nympharum apud Zoographos. Teſtulas, ut ita loquar, ajo me reperiſſe, quæ integumenta fuerant viventium olim animalium. Erant primò tam exiguæ hæ pelles, quas mihi ibi latentes oſtendebat artifex egregius, cujus utebar dexteritate ad oſſa hæc ſerrâ juxta longitudinem ſecanda, ut facile effugiſſent meos oculos, niſi fuiſſem utcunque peritus hiſtoriæ inſectorum. Incitatus primo hoc caſu ſurrexi animoſior ad introſpicienda oſſa, ſtatimque inveni in cavitate oſſis femoris, & in oſſe humeri, eadem animalcula, ut in aſſervatis his domi meæ cuilibet curioſo oſtendere promptus ſum. Ultra pergens, ſpectavi hæc non modo in oſſibus adultorum, ſed & in oſſe tenelli infantis. Ita quidem, ut in octo diſtinctis oſſibus jam ea oſtendere queam. Id vero memorari quoque meretur, Chryſalidas has non unius modo, ſed triplicis & diverſæ fuiſſe ſpeciei, ut in figurâ depingendas curavi.

Non quidem recentia erant hæc oſſa, attamen omnino undequâque integra ita, ut nihil penitus ineſſet quod corruptionem ullam, aut putredinem referret, ut domi meæ in Theſauro novo videri poteſt. Si quis rogitet, quinam in cavitates has talia ingredi poſſint, ego viciſſim rogabo, per quam viam in Arteriam magnam ſub corde integer faſciculus oblongorum implexorumque inter ſe ver-

mium factus ſit ingreſſus. Hunc tamen vidi, atque deſcripſi. Unde in ovario muliebri ſeries dentium? Unde lumbrici lati & triginta ulnas longi in corpore humano? Unde crus infantis in Atheromate placentæ uteri? Unde ſex pingues, craſſæ, erucæ in cerebro ovillo? Unde animalculum quadrupes, crumenulâ coërcitum, rejectum vomitu? Hæc tamen omnia vidi ſic ibi nata, partimque in nova collectione aſſervo ipſe, partim in Theſauro Imperatoris Ruſſiæ ſervantur. Hæc vix videntur fide digna. Sed legiſti aliud olim quod ſcripſi. Vir egregius implorans meum conſilium accedenti oſtendit multas Chryſalidas parvas, quas cum urinâ ſuâ rejecerat quotidie, quarum mihi nonnullas dabat in pyxide ligneâ, ut in rem inquirerem. Dum die ſequenti pyxidem aperio, multa per eam volitabant exigua animalcula, depicta in Theſaur. Anat. I. Omnia hæc qui ponderat, mecum, opinor, fatebitur, ſcientiam omnem, quam huc uſque de rebus naturalibus habemus, nullo modo attingere poſſe modum, quo tam mira efficiuntur, quæ fieri tamen videmus. Super hâc re legi tractatulum Gallicum de Vermibus, in quo ſcribit auctor, cujus hodie ſententiam plerique ſequuntur; (neque aliter quidam inter veteres ſenſere) nullum animal naſci, niſi ex ovis præexiſtentibus animalium ſimilium, & in maſculino humano ſemine ovula minima plurimorum animalium aliorum latitare, quæ in eo fota, idoneo tandem tempore adoleſcant, & poſt multos ſæpe annos viva hæc animalcula producant. Quidquid hujus rei fuerit, nec aſſero, nec nego, ſed neque conor decidere: quia meum non eſt, de probabilibus conjecturis, ſed de rebus ipſis agere. Sæpenumero conquerentes audivi optimâ fide homines de intolerabilibus in oſſibus femoris, tibiæ, humeri, brachii doloribus, neque tamen eorum atrocitatem augeri, licet affectas partes premant, tundant, tractent; interim ſunt violentiſſimi interni dolores. Dixi ſæpe his, imis hærere malum medullis. Quin & ipſi hi ægri verbis exprimere conantur verum rei ſenſum, dum ajunt, in ipſâ oſſis mole ſedere, quod ſentiunt. Quia tales vero reliquiæ hujuſmodi animalculorum in mediis oſſium cavitatibus deprehendimus; forte liceret credere produci illa tormenta ab inſectis exiguis ibi ſtabulantibus, quæ mor-

dendo,

dendo, rodendo, terebrando, exedant tenuiſſimam membranulam, quæ medullam ibi contentam ambit. Certè defunctis hiſce, nulla eſt occaſio intima horum oſſium perſcrutandi. Attamen certo conſtat, dolores hujuſmodi, uſu Mercurii, ut veri contrà omne vermium genus antidoti, perfecte ſanari. Affirmo bonâ fide, ſanaviſſe me multos homines, qui multos per annos dolores enormes oſſium paſſi, nullam tamen vel minimæ labis à lue Venerea ortæ ſuſpicionem dabant, vel ſignum, idque ope argenti vivi. Forſan tum hæc animalcula occiſa. Sed nec illud ultra modum problematicum dictum eſto. Manet tamen interea certiſſimum, Chryſalidas haſce ibi in cavernulis oſſium latitare. Sed & veriſſimum quoque eſt, oſſa illa undique integra, non raſa, terebrata, carioſa, rupta, fuiſſe. Quin & nulla vel minima in iis ſpectatur apertura, aut rima vel minima præternaturalis. Denique & in oſſe humeri infantis unum modo annum nati reperio eaſdem.

Si autem dubitet quis de rei veritate, cæteriſque memoratis circumſtantiis, hunc ego domum meam invito, huic ajo, Veni, & vide. Spectabit evidenter nihil doloſi, nihil ſubeſſe falſi: tot enim diverſæ, tamque diverſis locis ſitæ, conſpiciuntur, ut penitus ſit impoſſibile per artificium humanum ita ibi locari potuiſſe intra filamentoſo-celluloſam fabricam horum oſſium, tam arctam, tam intricatam. Ipſe etiam peritus Artifex, dum ſerrâ diviſum eſt os, illico mecum vidit. Et quâ improba ratione adductus ego, qui DEI opera, non falſa figmenta, per tot indagavi annos & publicavi, vellem hæc fingere jam octoginta quinque annorum ſenex, & ſic alios fallere, & decipere? Fateor, me, dum jam ultra ſexaginta annos occupatus fui, multa nova, in animalium corporibus detecta, deſcribendo, multos habuiſſe quam frequenter oblocutores: verum quoties me ipſum convenire, atque mea domi meæ contemplari non dedignabantur, ſemper fere confitentes audivi, aliquando etiam invitos, *Id numquam crediliſſem, niſi viderem jam.* aliquando dicebant, *obſtupeſco.* quin & rerum medicarum ſtudioſos frequenter audivi præ indignatione exclamantes, *Itane ergo nobis impoſuere Profeſſores noſtri!* Accidit quandoque, ut, poſtquam deſcripſeram aliquid,

atque per editas quoque icones depinxeram, homines putarent hoc pro falſo tantum & effiсto habendum eſſe. Hinc mihi nata fuit neceſſitas cogitandi de arte, quâ omnia, quæ præparaveram Anatomica, dein non mutata, ſed talia accurate, ut in effigie editâ depinxeram, conſervare poſſem. Idque poſtquam conanti ſucceſſit, jam ea omnia, vel in liquore balſamico ſuſpenſa incorrupta, vel ſingulari encheireſi indurata inſtar lapidis, & tamen priſtinæ figuræ perfecte tenacia, conſervo. hinc dubitantes, negantes, obloquentes, convinco, ſemper ingeminans, *Venite, videte, finis erit dubiorum, erit litium finis.*

VII.

De Meſenterio.

IN alterâ Adverſariorum Anatomicorum decade multa, & quidem ſingularia, attuli de Meſenterio, quibus addere fas eſt ea, quæ deinde circa illud inveni. Cadaver inſpiciebam inciſum edentulæ dudum atque decrepitæ penitus vetulæ. Id mihi primo extrinſecus contemplanti admodum macilentum apparebat. ubi vero aperueram, valde pingue ubique cum admiratione conſpexi, abundantique per omnia pinguedine ſatis conſperſum; muſculos autem emaciatiſſimos, & mire imminutos inveniebam, quales & olim ſic reperire ſæpe memini. In aliis quandoque cadaveribus detexi quidem omne conſumtum penitus pingue, quum interim in iis muſculi toroſi & magni bene ſe haberent. Inteſtina jam ſcrutabar primo ſedulus, meſenterium deinde, meſocolon, & harum maxime partium glandulas. Mirabar ſtatim, tam paucas me illas, eaſque adeo ſimul exiles, invenire: nam in ſpatio meſeræi, palmam manus æquantes duas tantum reperiebam, aut tres ſemine cannabino vix majores. Atque hoc ipſum phænomenon occurrit mihi ſæpius in meſenteriis valde annoſarum anicularum: quod obſervationi meæ materiam dedit aliquam, de quâ tamen nihil proferam, niſi poſt plurima comperta experimenta, quæ opinionem meam ſuper hac re omnino confirment.

An forte glandulae hae meſenterii in certo ætatis termino incipiunt evaneſcere in corpore fœminarum, ut mammae in his adeo delentur, ut ſolae tantum papillae ſuperſint, nihilque praeterea quidquam de toto, & adeo olim magno, mammarum corpore? Sed quid tum chylo eontinget, qui ſolebat prius per venas lacteas deferri ad has in meſenterio glandulas, certos & neceſſarios in uſus? Ibitne forſitan ille jam per venulas meſentericas exiguas ex inteſtinorum cavis abſorptus in ipſum Hepar? Profectô ſaepe ſuper his meditans dubito, an non in vegeta quoque ætate pars chyli venulis meſeraicis ducatur ſemper in Hepar. His ita conſcriptis accidit, ut iterum nanciſcerer cadaver talis decrepitae: in quo tantummodo hinc inde parvam glandulam talem reperi vix grano ſinapi majorem. Contra vero aperienti cadavera eorum, qui in flore ætatis occubuerant, apparuit meſenterium refertum tantâ glandularum copiâ, ut in portione ejus palmae manus aequali ſexaginta vel ſeptuaginta glandulas invenerim quas domi meae poſſim demonſtrare. Inter illas ſunt, quae ſemen cannabinum, aliae quae braſſicae granum, aequant: imo aliae, quae nuci moſchatæ, aut & olivæ minoris fructui ſunt pares; ſed minimæ illæ ſemper viſum fugiunt, niſi prius vaſa meſenterii optimâ arte bene fuerint repleta, ut vaſcula ſanguifera appareant.

Porro detexi hoc valde notabile, quod vaſa ſanguifera repleta in maximis harum glandularum habeant ultimas ſuas extremitates terminatas in ſubſtantiam pulpoſam, ut in hepate. Eſt autem harum arteriolarum reptatus adeo ſingularis, ut ei ſimilis in toto corpore humano non reperiatur. Quid autem hac propriâ fabricâ illis in locis ſuis hæc vaſcula præparent, quid efficiant, nondum adeo clare liquet, ut cum certitudine aliquid hac de re aſſeri poſſet: id ſolum expertus fui aliquoties in his, chylum ab Inteſtinis uſque ad glandulas has appulſum colore eſſe & ſpiſſitate puri lactis, atque, dein ex iis iterum egredientem dilutiorem, ſubtiliorem, & pellucidiorem, apparere. Numquam antea credideram, hanc repletionem uſque adeo profunde penetrare poſſe. Jam vero res ſucceſſit: unde lætus exclamare cogor: Vah quantum eſt, quod neſcivimus ante Repletionis artem!

quan-

quantum didicimus per illam! O mirus naturæ in ultima vaſcula olim inviſibilia appulſus, quo tam abſcondita manifeſtantur! O grata Repletio, numquam contemnenda deinceps, numquam laudanda ſatis!

VIII.

De Epidermide.

QUam multa ſingularia hæreant etiam in extimis corporis humani integumentis, ſoli norunt illi, quos indefeſſos in his perſcrutandis occupavit labor. Sæpenumero certe miratus fui Anatomicos priſcos diſſectionibus publicis multa ſæpe verba feciſſe de tertio corporis integumento communi, Cute ſcilicet: ſiluiſſe autem de binis prioribus hâc cute, Cuticula ſcilicet, & Reticulari membranâ. Quod ſi feſtivi ille ingenii Eruditiſſimus Swalvius viveret, qui tam eleganter ſcripſit Querelam Ventriculi, quid obſtaret, quo minus ſtylum acueret in laudem illorum Integumentorum, in quibus præter merita neglectis tam multa tamque pulchra hodie demonſtrari illi poſſent? Certe qui olim de fabricâ ſcripſere corporis humani, in eâ hærebant opinione, cuticulam eſſe coagulationem ſuperfluorum humorum de corpore humano emanantium, qui ab appellente frigidiore aëre ibi in ſuperficie corporis inſpiſſarentur: ideoque ne quidem partem corporis habendam eſſe cenſebant. Jam vero acrius rem perſcrutati non ſolum videmus has eſſe veras corporis partes, verum etiam neceſſarias, adeoque vitæ humanæ tam vtiles, ut abſque iis miſerrima foret.

Probum bene novi Virum, qui cuticulâ, & membranâ reticulari Malpighiana non quidem plane orbatus eſt, ſed cui hæc tegumenta adeo ſunt ſubtiliter tenuia, ut neque moderato calori, nec frigori tolerando par ſit, ſed ab utroque plurima incommoda, imo & dolores, ſufferat quotidie. Si tertium noſtrum Integumentum generale, Cutis, à binis prioribus deglubitur, ſanguis de corpore dimanat. Quin imo, quando in aëre, & aquâ, hæc duo integumenta dura, craſſa, ſicca, rigida, fiſſa, ſunt, quam moleſti oriuntur morbi,

bi, quamque difficulter curabiles! Sed etiam Chirurgi norunt quam difficile ſemper ſit, per medicamenta epulotica, quæ frigefacientia debent eſſe, & exſiccantia, epidermidem rurſum ſuperducere cuti; quin & ubi per hæc non procedit cicatricis ſuæ productio, cogimur aliquando confugere ad ea emollientia, quæ ſimul humectantia ſunt, ut ad Digeſtivum aureum, & ſimilia. Parco hac occaſione & illos memorare, quibus ab actione incenſi pulveris pyrii cutis decoriata fuit. Certe deinde hac ex cauſâ tanta quotidie puris copia gignitur, ut exhauſti viribus, idoneoque nutrimento privati mortui ſint. Qui caſus aliquoties nobis obvenere. Videtur itaque non decorum, de hiſce integumentis vel centemptim loqui, vel negligenter de iis tractare: neque ſane oblitus rei illius ſum, quæ multos ante annos nihil tale merenti mihi accidit. In publicâ quidem tunc demonſtratione Anatomicâ, coram frequentiſſimâ honoratorum ſpectatorum coronâ, meo more exhibebam tria communia corporis extimi integumenta hæc, atque in his ſolis tantum demonſtrandum habebam, ut iis ſesqui horam integram impenderem. Intererat huic demonſtrationi Medicus Amſtelædamenſis, practicus famigeratiſſimus, una cum Burchero de Volder, Philoſophiæ & Matheſios in illuſtri Academiâ Lugduno-Batavâ Profeſſore Eximio. Hic ille medicus omnibus æque in demonſtrationem intentis per contemptum, finita demonſtratione, in hæc verba erupit: *An igitur vilia hæc merentur, ut iis cognoſcendis ſesquihoram perdamus? An quidem decet Anatomicum noſtrum talibus tractandis nos tanto tempore detinere?* Miratus hominis dictum Egregius Volderus regeſſit: *Itane tu de hoc negotio ſentis? Ego numquam tam ſubtilia, atque vera tamen, in corporis humani partibus ſcivi, aut vidi.* Atque ſic oſtendebat, ſe verum talium ſpectatorem fuiſſe. Sed quânam ratione, & arte, illa integumenta debeant ſeparari, ut rite exhiberi queant oculis, neque ego deſcripſi hactenus, neque alios ſincere deſcribentes inveni: quare meretur hoc artificium ſimpliciter exponi. Olim candente ferro cadaveri applicato, aut aliis veſicatoriis mediis, id efficere conabantur Anatomici: tum vero tam inquinata apparebant hæc, ut vix adſpectum ferrent, certe diſtincti omnino nihil exhiberent. Pertaeſus itaque inepti

D hu-

hujus operis circumſpexi nitidiorem agendi modum, certioremque in ſuo eventu, quam cum Lectore meo libens hic communico. Portionem capio cutis humanæ a cadavere ſeparatae, unde ſollicite pinguedinem aufero, dein fortiter ſuper tabellam ligneam extendo, ut quaquaverſum rigide tenſa ſit, ea tamen lege, ut epidermidis externa ſuperficies exteriora verſus ſpectet. eo facto, totum demitto apparatum in puriſſimam fervidam aquam, quo pacto, cuticula, & reticulare corpus ſe laxare incipiunt à ſubjectâ cute, patiunturque ſe obtuſo cultello accurate inde ſeparari: tum ita ſeparo eouſque, ut volo; atque ſeparata à ſe invicem, ſed in parte adhuc nexu ſuo cohærentia tamen, ſic hæc tria in liquore meo ſuſpendo, aut in aëre aperto exſiccata reſervo. tum vero in iis, quæ ſic præparata ſunt, apparent manifeſte tria integumenta hæc: ut ſic præparata in Æthiope, in Semi-æthiope, & in Europaeo, domi meæ curioſis rerum Anatomicarum quotidie oſtendo. In Æthiope ſemper invenio corpus reticulare totum nigrum, in Semi-æthiope dilutius nigrum, in Europæo ad ſolem in agris exuſto flaveſcens, ſed in candidi, nec ſolis æſtui multum expoſiti hominis cadavere Europæi ita candens, ut vix queat diſtingui. Epidermis autem ſemper à cute in omnibus facillime diſtinguitur, atque ſeparatur. Cutis humana lenta eſt, & valde extenſilis, neque tam facile dilaceratur, quam cuticula, quæ valde eſt fragilis, & quam leviſſima vi dilacerabilis. Quando autem epidermis exſiccata eſt, non facile poterit extenſa in planum retineri, ſed ſuâ ſponte ſtatim in corollas, & phyliras, quaſi circumducta, convolvitur, ſimulac committitur ſibi ipſi. Nulla Epidermis habet vaſcula ſanguifera; quum cutis interim iiſdem quam repletiſſima ſit uſque adeo, ut ſi in vaſa ejus rubra cera feliciter immiſſa ſit, tota ſane explicata cutis nudo oculo conſpecta appareat quaſi unâ homogeneâ rubedine tincta; atque ubi tum radiis ſolaribus à tergo inſpicientis oblique irradiantibus cutis hæc ſic præparata, atque oleo terebinthinæ affuſo madens, per microſcopium rite inſpicitur, videtur certe tota quanta eſt ſolis conſtare vaſis. Interim tamen epidermis, quæ illi cuti adhærebat eo tempore, quo hæc cutis ita repleta fuit, ne minimum quidem,

dem umquam in tot millibus præparatorum, veſtigium ullius vaſculi, vel microſcopiis conſpiciendum exhibuit. Hæc ita ſe habent, mi Lector, ſic inveni ſemper, nec umquam vel in uno caſu aliter. Quare & bonâ ſic fide tibi enarro, qui nudam veritatem ſolam quærere, invenire, exponere, conor.

Quânam ergo me admiratione affectum putas, quando audivi inter plurimas rerum Anatomicarum gnaros eſſe Londini Celeberrimum Anatomes Cultorem, Sancti Andreæ nomine, qui aſſerat non modo verbis, ſed & clara oſtentatione, demonſtrare ſe jactet; totam epidermidem ita ſe præparare, ut infinitis vaſis rubrâ materiâ injectâ diſtentis turgeat ita, ut vaſcula ejuſque canales ubique nudo appareant oculo. Eſt certe vel in errore ipſe hic Egregius Artifex, aut alios fallaciâ quâdam decipere geſtit. Tenuiſſimam enim cutis partem, aut alias quaſdam tenues membranas, vaſculis viſibilibus praeditas, pro epidermide falſo oſtentat. Si autem peritiſſimus ille Anatomicus, hæc ita monitus à me per publicum hoc ſcriptum, tamen hac ſuâ in jactantiâ perſeverat, age, paratus ſum poſito pignore decertare, illum in epidermide vaſcula illa non poſſe oſtendere; eritque hoc meum cum Illo certamen adeo quidem juſtum & æquum, ut cuncti Anatomes cultores modum ejus comprobaturi ſint. Igitur duos aureos Anglicanos (*guinies*) perdam in uſum pauperum Londinenſium, ſi Dominus S. Andreæ idoneis judicibus vera ſe dicere comprobat. ſi vero rem illis demonſtrare nequit, unum tantum ille denarium Anglicum pendet. Si autem illi placet, mihi portiunculam denario æqualem de iſtâ jactatâ atque oſtentatâ epidermide mittere, ego viciſſim ſtatim curabo ut accipiat à me fruſtum humanæ cutis præparatæ, cui epidermis partim adhæret adhuc, partim ſeparata eſt. ibi cernet vaſa cutanea coccineo quaſi pigmento intus pleniſſima. videbit appendentem epidermidem, atque in illâ tota ne minimam notam vaſculi ullius in appendenti propriâ cuticulâ. Age, ne ſubducat ſe certamini, agitur de cute humanâ, agitur de veritate, hic Rhodus, hic ſaltus! Vel convincat me, aut patiatur ſuo ſe liberari errore, & abſiſtat bonos decipere. Ne vero dubitet de pignore depoſito, ſciat, Dominum Brad-

D 2 ley,

ley, membrum Societatis Regiæ Londinenſis, ibique in Archi-tectonicis & Botanicis celebrem, mihi debere duos tales aureos quos ipſi hic commoranti mutuo dedi pro ejus votis, poſtquam ante aliquot annos, multa ipſi officia, hic hoſpiti, præſtiteram, & quos ille oblitus fuit poſtea mihi, ut oportuerat, reddere. Hos igitur nummos publice in hoc certamen jam depono. Eſt enim hæc res mihi cordi, & vidi etiam dolori fuiſſe omnibus noſtræ artis cultoribus, tam craſſos errores in arte utili, & neceſſariâ, commiti, quum tam ingens diſcrimen inter cutem & cuticulam intercedat. Sed prodeat, ut ſevere examinetur, hæc falſo vaſculoſa dicta epidermis: ſatis cito apparebit nulla talia vaſa in eâ conſpicua eſſe: ut neque in tunicà Arachnoideâ cerebri, neque in Amnio fœtus, umquam talia invenire datur. Certè, quum manum, pedem, aliamve corporis humani partem, arte replendi noverim ita vaſis diſtentis rubram efficere, ut inſtar rubri ſanguinis in minimis quibusque vaſis adacta materia ſplendeat, uti in novis meis præparatis unicuique curioſe pronus ſum ſemper oſtendere, & tamen in omnibus illis caſibus epidermis ſemper penitus excolor maneat in omni experimento: quomodo igitur credam, vera eſſe ejus aſſerta? maxime, quum dixerit peritiſſimis in hâc arte Viris, repletionem vaſorum epidermidis adeo facilem ſibi, certamque eſſe, ut eam ne quidem dignam habeat, quæ comparetur aliis majoribus, quæ præſtare queat in arte. Quamvis autem hæc dicta ſufficiant orbi literato, ne fallaci jactantiæ credat; aliud mihi præterea argumentum eſt quo fit ut minus credam rei aſſertæ. Qui nempe â cute humana cuticulam arte recte ſeparavit, exſiccavit, atque intra pagellas chartaceas libello cuidam impoſuit, ut compreſſa ſic explicata teneatur, & explanata, uti facere ſemper ſoleo; videbit, ſimulac libellum aperiens hanc cuticulam à compreſſu liberat, illam ipſo illo momento ſe contorquere, inque ſinuoſa volumina arcte convolvere, ut in voluminibus conſcriptis veterum fiebat. Id autem numquam fiet in cute. Audivi ab autoptis, neque ita ſe convolviſſe epidermidem illam, quam ita appellatam Batavis noſtris eum inviſentibus ille oſtendebat, ſed illam in planum exporrectam manſiſſe. Deſinat igitur Batavis hoſpitibus talia proponere; certe eſt & illis perſpicax ad hæc animus, ſunt fide-

les

les oculi, eſt & in cerebro ſalis quid. Ut autem dicam, quid ego putem decepiſſe hoc in argumento Virum Anatomicum, quem data opera velle fallere haud facile credo: ajo, cutem in recens natis infantibus, certis in locis, ſi cum cura ſeparata eſt ob omni pinguedine, adeo eſſe ſubtilem, tenuemque, ut exilitate hac ſuæ craſſitiei epidermidem adultorum æmuletur; & tamen ſic pleniſſima eſt vaſis facile replendis. Hoc ut demonſtrem domi meæ, habeo vexilla, & apluſtria, quæ inde confeci. Imo & libellos curavi compingendos, quibus loco alterius corii obducitur, ſic præparata cutis infantum, dum inter paginas libelli portiones varias diſpono diverſarum membranarum corporis humani, ut in illis arte meâ repletis mirabilis diverſitas appareat; quæ in reptatu vaſculorum occurrit: qui vix duobus diſtinctis in locis idem videtur, ſed in quolibet ferme alius & diverſus, prout aliud, aliudque, hoc vel illo loco conficiendum Omnipotens Creator juſſerit ſecundum legem latam in primâ creatione.

IX.

De Oſſibus,

JUvenis quondam tam ſedulo inquirebam in oſſa humana, tantoque ea cum ardore luſtrabam, ut perſuaderem mihimet, me eorum abſolutam mihi comparaſſe cognitionem; ſed quam procul à vero ita cenſui! Poſtquam oſſa, ſummâ cum arte diviſa per ſerram, examinavi, dum vaſa eorum injectu cera implevi, dum Infantum oſſa inſpexi, imo dum ſceleta ex his formavi digito minimo haud quaquam majora, longe aliter, quam putaveram prius, rem ſe in his habere deprehendi. Atque obſervatorum in his partem magnam jam expoſui, atque inſerui tam Obſervationibus meis quam Theſauris, & Adverſariis Anatomicis; ſed quæ recens detexi, en jam aperio. Invenio & infantibus epiphyſes tam ſuperiores, quam inferiores, corpori oſſis præcipui ſe applicantes, maximum & firmiſſimum ſuum nexum cum eo nanciſci inprimis à perioſteo: ideoque nudatas ejus involucro facile inde decidere.

 Aſſe-

Aſſeritur quidem vulgo, uniri epiphyſes corpori oſſis ope & interventu cartilaginei medii, ſed hoc ita intelligendum eſt; quod non per cartilaginem, ut mediam inter hæc oſſa, tanquam per tertium corpus uniantur; ſed ipſa oſſa principalia æque ac epiphyſes illæ in infantibus ſint adhuc ipſa cartilaginea; ſicque cartilago unius alterius applicetur cartilagini, tumque ſic ope perioſtei uniantur inter ſe. Hinc quoque fit ut in partu difficili infantes recens nati gerant os humeri, brachii, aut alterius cujuſdam partis fractum. Quæritur & hinc, an queat tempus definiri ætatis humanæ, quo cartilago amiſſâ ſuâ naturâ in oſſeam tranſeat. Nego, id fieri poſſe: in uno citius, tardius fit in altero: hominum enim vidi corpora poſt viginti à nativitate annos adhuc cartilaginei quid gerentia. Dixi igitur epiphyſes oſſeas corpori oſſium alligari per perioſteum; ſed antequam cartilago penitus oſſeſcit, apparent in loco mutuæ appoſitionis, ubi ſuo contactu inter ſe coëunt, multi eminentes tumores, rurſumque excavati alveoli, quibus illi excipiantur, immiſſu ſuo ita firmante unionem: quoniam inter concreſcendum omnis aër arcetur; ut & liquet, ſic duo invicem oppoſita tam accurate, nullus ut aër intercedere queat, difficillime a ſe mutuo avelli poſſe, ſed tenaciſſime cohærere. Idem illud hic quoque ita fit. Quam mirandum autem eſt, ubi quis modum contemplatur, quo oſteogeneſia in ipſis oſſibus perficitur, incipere ſcilicet illam mediâ parte corporis oſſis, ſed in oſſe frontis, primo circa orbitam oculi! In figura hic appoſitâ depinxi os femoris infantis ſex, aut ſeptem, annorum: ubi clare cernitur oſteogeniam inchoari in eâ parte ejus oſſis, ubi os omnium denſiſſimum craſſiſſimumque habetur; atque deinde ab hac parte ſurſum, & deorſum, ſenſim de loco in locum adſcendendo, & deſcendendo gracileſcunt illi emiſſi radii oſſei, donec tandem compacta hæc denſitas amittitur. interim autem quo magis gracileſcit denſitas oſſis, eo & latius excreſcit magis, magiſque; unde & oſſa ejuſmodi longe rarius & difficilius franguntur in medio, quam non nihil altius aut declivius. Quin & omnino ſingulare aliquid obſervo in oſſe Styloïde dicto: ſcilicet numquam fere id inveniri poſſe in craniis ex publicis cœmeteriis collectis. omnia

enim

enim talia crania oſſe hoc Styloïde fere ubique orbata ſpectantur. Atque hoc quidem ideo ita fit, quia oſſiculum illud in juvenili corpore nectitur oſſi temporum per articulationem, non vero per ſymphyſin aut ſynchondroſin: quamquam in valde ſenilibus corporibus contra naturalem conſuetudinem ita aliquando fit. Verum in decrepitis penitus hominibus plerumque quaſi per anchyloſin, aut ſymphyſin concreſcit ad os petroſum. Hinc os hoc in craniis talibus quidem ſuperſtes eſt, licet ex ſepulchretis colligantur, ſi modo ex maxime ſenibus crania contigerit reperire, ſed quia raro ad ſummum perveniunt ſenium homines, hinc & raro hoc os integrum. An igitur hoc oſſiculum, ut fere ſemper ſolet fieri, habendum erit pro apophyſi oſſis Petroſi? nequaquam. Nam in initio eſt cartilagineus proceſſus, poſtea vero quando oſſeſcit, articuli ope committitur, quæ arthrodia diarthroſios vocatur. Id autem quam evidentiſſime apparuit in cranio, quod donavi Clariſſimo Boerhavio. Contingit quândoque, ut oſſiculum hoc oſſi Yoidi naturaliter junctum per ligamenta, cum eo concreſcat ita, ut unum cum eo os fiat. Porro per ſuperiora & poſteriora oſſis femoris Trochanteres accreſcunt major, & minor. Patior hos apophyſes appellari ea conditione, ut addatur, ſpurias eſſe. Neque enim & hi ex ipſâ oſſium ſubſtantiâ porrectâ fiunt, qui creſcendi modus ad naturam veræ apophyſios exigitur. imo cohærent contactu cartilaginearum ſuperficierum, non tertiâ cartilagine media: quod liquet evidenter; quia diuturnâ coctione in junioribus inde decidunt. In ſenilibus, cartilagine hac unita oſſeſcente penitus, per ipſam oſſeam ſubſtantiam inter ſe quidem concreſcunt ſic, ut unum appareat continuatum os; eoque tum ſenſu apophyſes appellari queunt, partim quod eas referunt tum temporis, partim quia eundem uſum habent: attamen ſpuriæ modo habendæ erunt. Hæ autem ſpuriæ apophyſes olim cartilagineæ penitus, oſſeam ſuam indolem plerumque primo accipiunt in medio ſuo, ubi primo punctum aliquod oſſeum ſe manifeſtat, quod aſſidue auctum magis, magiſque, tandem totam facit oſſeam ſubſtantiam hujus ſpuriæ apophyſios. Sed & vidi

ma-

magnam obtinere ſemper diverſitatem in cavis oſſium humanorum: nam in quibusdam inveni quidem, utrimque, circa extrema oſſium per ſerram diviſorum internam ſubſtantiam oſſeo-ſpongioſam, in aliis majorem, minorem in aliis; ſed interim illud oſſeo-ſpongioſum multum in variis differt, ratione denſitatis, tenuitatis, craſſitiei, & fabricæ ipſius. Quin etiam reperio, præter oſſeo-ſpongioſam in multis oſſeo-filamentoſam compagem, quæ refert texturam ex filamentis oſſeis mire intertextam, in qua reſidua chryſalidum quædam inveni. At neque os femoris, aut tibiæ, in omnibus hominibus eſt æqualiter cavum interius: imo vero inveni talia oſſa, quæ perfecte clauſa, ne minimam quidem cavitatem in ſe haberent, ita ut manubria cultrorum inde conficienda curaverim; ut videre eſt in Theſauris Anatomicis meis.

Eſt autem bene obſervandum, quando inveniuntur omni cavo deſtituta, illa oſſa adipiſci hanc conſolidationem poſt morbum quemdam prægreſſum. Neque à ſtructura oſſium in brutis ſpectatorum argumentandum eſt ad fabricam oſſium humanorum. Eſt enim in brutis fere ſemper longe abundantior copia medullæ, & quidem etiam omnino craſſioris, quam umquam in hominibus datur reperire. Dubito etiam, an non Anatomici liberaliter nimis loquantur de membrana, quam putant ipſam medullam ambire. nam hiſce diebus ſtrenue occupatus in replendis arteriis, quæ ars optime nos docet naturam membranarum, detexi poſt aperturam talium oſſium, non ubique eodem modo ibi ſe habere. Multae enim horum cavitates ſunt intus ut plurimum totae oſſeo-ſpongioſae, quaedam oſſeo-filamentoſae, quaedam vix cavae, contra quam in brutis videtur. Quo circa in illis, ubi tota cavitas plena eſt ſubſtantiâ oſſeo-ſpongioſâ, aut oſſeo-filamentoſâ, materiâ, ibi non invenitur membrana una communis medullae, ſed illa materia tantum habet ibi id, quod in ea reperitur, atque ibi hæret æque tuto defenſa, atque ſucculentum, & medulloſum illud, quod ſedet in epiphyſium oſſeo-ſpongioſâ compage. Ut autem clare patere poſſit, quam magna ſit analogia inter medulloſum oleum quod in fungoſâ epiphyſium ſubſtantiâ abſconditur, & inter medullam

lam oſſium ipſam, atque inter pinguedinem aliam noſtram, obſervavi, has tres diſtinctas habitas pinguedinum ſpecies, in cadaveribus, quæ per viginti aut triginta annos hæſerunt in ſepulchris, abire in eandem naturam craſſi & perfecti ſebi, aut albi cujuſdam durique adipis. Quod expertus confirmo, & jam ante ſcripto tradidi. Cartilagines oſſium penitus eſſe exſangues partes, ubique aſſeritur; id tamen aliter ſe habere dudum probavi. Jam verò & oculis demonſtrare valeo, vaſcula ſanguifera vera dari in ipſis cartilaginibus, quæ arte meâ jam detecta ſunt circa ſplendentem potiſſimæ cruſtæ cartilagineam ſuperficiem in capite oſſis femoris, etiam ad margines cartilaginum mobilium, quæ inter oſſium articulatim commiſſorum extrema interponuntur. Has autem quandoque penitus deficere, quod nulli, quod ſcio, obſervatum, affirmo per experimenta edoctus. Id autem elegantiſſimum in hoc apparatu eſt, quod arteriolæ illæ, quæ ad cruſtas illas cartilagineas tendunt, haud quaquam valeant emergere, aut penetrare uſque in ipſam ſuperficiem ſupremam cartilaginis, ſed tantum in altitudinem quaſi duarum linearum, ubi tum ſiſtuntur, ne procedant ultra, quum in aliis locis uſque in ultima ſemper adſcendant; quod amœniſſimum præbet oculis ſpectaculum: quum videatur ibi ipſis tantam opponi reſiſtentiam, ut omni ſuo molimine haud queant ulterius ſibi aperire vias.

X.

De Nervoſis Papillis Ventriculi.

SIquis multiplices perpendit dolores, quibus multi hominum diu obnoxii languent, ſive eorum cauſa in ſtomacho hæreat, aut in inteſtinis, conjiciet facile exinde, plurimos ibi nervos horumque acute ſentientes hærere papillas. Id autem jam ita ſe habere ex autopſia ipſa affirmo. Quando enim Ventriculi arterias cera replevi rubrâ: poſteaque in liquore idoneo ita prius præparatas partes haſce macero, experior tum ſuperficiem interiorem Ventriculi & Inteſtini jejuni tunicâ quaſi quadam papilloſa veſtitam eſſe. Fateri tamen debeo, haud

ita evidenter quidem in ſtomacho humano has papillas apparere, ut quidem in ovillo: quemadmodum hâc in figurâ expreſſi. Inde itaque & tanto facilius inducimur credere, & in homine ita obtinere, quum obſcurius quidem ſimilitudo accedens & in homine obſervetur. Ut autem papilloſa hæc in ovium ventriculis ſtructura rite cernatur, oportet eam ſumere ex eo portionem, quæ lieni accumbenti nectitur. Maneat tum portio hæc in tepidâ tamdiu, donec tunica, quam papillo-villoſam appello, à papilloſâ ſecedit, quando papillæ hæ, magnitudine capitulorum acicularum, protuberant in ſuperficie tunicæ ſecundæ, ſub primâ laxatâ hærentes; aut & idem effici poterit partem ovilli ventriculi in pluviâ macerando tamdiu, donec membrana ventriculi prima, epithelia dicta, ſe à ſubjectâ papilloſâ ſeparat. Offendet forte aliquem, quod papillas vocem hæc in ventriculo ovium tubercula: quoniam auctores Anatomici ſæpe pingunt has pyramidalis figuræ papillas nervoſas. Sed poſſum jam quam evidentiſſimé oſtendere, multas harum papillarum rotundulas eſſe, quatenus ſcilicet eminent extra ſuperficiem illius membranæ, cui inhærent. Id autem manifeſtiſſime apparet in papillis cutaneis, præcipue in papillis mammarum fœminarum, quæ etiam plurimis papillis cutaneis ornantur. Contrarium expertus ſum in papillis cutaneis balenarum, & maximè papillis cutaneis, quæ ſunt in papillis mammarum in hoc animali, quæ in acutos exeunt conos; ut in Theſauris Anatomicis jam olim demonſtravi. Quin & ipſæ papillæ, quæ in noſtris prolabiis conſpiciuntur, atque aliæ multæ, ſunt oblongæ, ita quidem, ut & hæ ipſæ, pro vario uſu, differant. Rem autem hanc dum accuratiſſimè jam indago, aliud multo rarius in papillis his nervoſis adhuc detego, dum eas in ſtomacho ovillo contemplor. Quando nimirum abſcindo portionem de Ventriculo remotius à liene, eamque tracto ita, ut ſtatim deſcripſi, tum invenio ibi loci papillas omnino alias, quoad figuram. Neque enim tum amplius has rotundulas conſpicio, ſed exiguas oblongas, intricatim inter ſe confuſas inſtar minutiſſimarum aſcaridum, atque eodem penè modo eas conſpexi in jejuno inteſtino humano intricatiſſimè etiam implexas. Igitur,

tur, quum re ipſâ certi ſimus, papillas nerveas in uno eodemque ſubjecto variè figuratas eſſe, veluti in ſtomacho ovis docui ſe rem habere, cui non & liceret dubitare, an non forte unus idemque nervus in varios ſe dividens, habeat deinde hos ramos valde diverſos, dum papillas formant, ut hæ quoque hâc ipſa diverſitate variatæ diſtinctis effectibus producendis aptæ evadant; quemadmodum in vaſis ſanguiferis jam inveni prius. Id dogma Anatomicum probabile fit ſpeculanti auditorium nervum qui in ramum mollem durumque diviſus, abit dein, diſtinctiſſimos ad uſus, in ſua diſtincta loca; unus in canales ſemilunares, cochleam, veſtibulum, alter per muſculos faciei. Nequid adferam nunc de papillis nervoſis linguæ, harum magno inter ſe diſcrimine, & multis adhuc indagandis magis, quam hucuſque exactè perſpectis.

Corollarii loco ſequentia adjicere viſum eſt.

Veſicam urinariam conſtitutam eſſe ex innumeris fibris motricibus ad eliminandam foras urinam in confeſſo habetur.

Uterum mulieris gravidæ, tempore geſtationis, duobus gaudere objectis diverſæ naturæ palam eſſe nemo inficias ibit, ſc. fætu humano, & placentâ uterinâ, quæ, in ſtatus laudabilis nixu, velociter alternatim in lucem prodeunt. Uteri fabrica non minus quam veſica ſibi vindicat ſubſtantiam fibroſam, craſſam, motricem, ſuntque hujus fibræ diverſæ conſtitutionis & reptatus, nec non uſus. Circa uterum gravidæ mulieris, illud conſideratione dignum eſſe cenſeo, placentam in ſui expulſionem non ſolum in uſum revocare dictas uteri fibras motrices, diverſimode reptantes, quæ fœtum expellunt, verum etiam peculiaribus gaudere fibris motricibus in orbem poſitis, & quidem eo loco, ubi placenta in ſtatu naturali ſeſe utero applicat, nempe in uteri fundo, id quod in nova collectione mea viſui exhibeo & demonſtro.

O quam mirifice benigniſſimus Creator proſpexit hiſce omnibus, ne quid deficeret ſexui imbecilliori, in partu verſanti! Cum autem iſthæc obſervatio auſpicato luculenter in conſpectum veniret, non inconſultum fore duxi, ſi eam per iconem illuſtrarem, ut firmius memoriæ inhæreret illorum, qui artes obſtetricias exercent. Ex hiſce non difficile eſt conci-

pere ; ſi contra naturæ leges , in placentæ conformatione, loco perverſo placenta à latere dextro vel ſiniſtro, ubi tales fibræ motrices circulares haud exſtant, ſeſe applicuit, ſc. alterutri lateri, longe difficilius uterum deſerturam eſſe placentam quam, ſi loco naturali, qui eſt, ut dixi, fundus uteri, ſeſe applicaret.

Quid in tali caſu perverſo facere conveniat, hauriri poteſt ex Decade ſecunda Adverſariorum, ad quam B. L. relego.

Cum in tertiæ hujus Decadis tabula tertia ſpatium ſupereſſet, replevi illud figurâ, quæ eſt portio Veſicæ felleæ ovillæ, in qua viſui occurrunt Venæ Portæ rami, rarius ſecundum longitudinem decurrentes (id quod proprium eſt gemellis Venis veſiculæ felleæ) ſed verò uberius ab utroque latere provenientes, & ſurſum repentes, id quod numquam ante me vidiſſe in veſica fellea profiteor. De hac re, ubi Deus voluerit, fuſius in poſterum.

E X P L I C A T I O

Figurarum Decadis tertiæ Adverſariorum.

T A B. I.

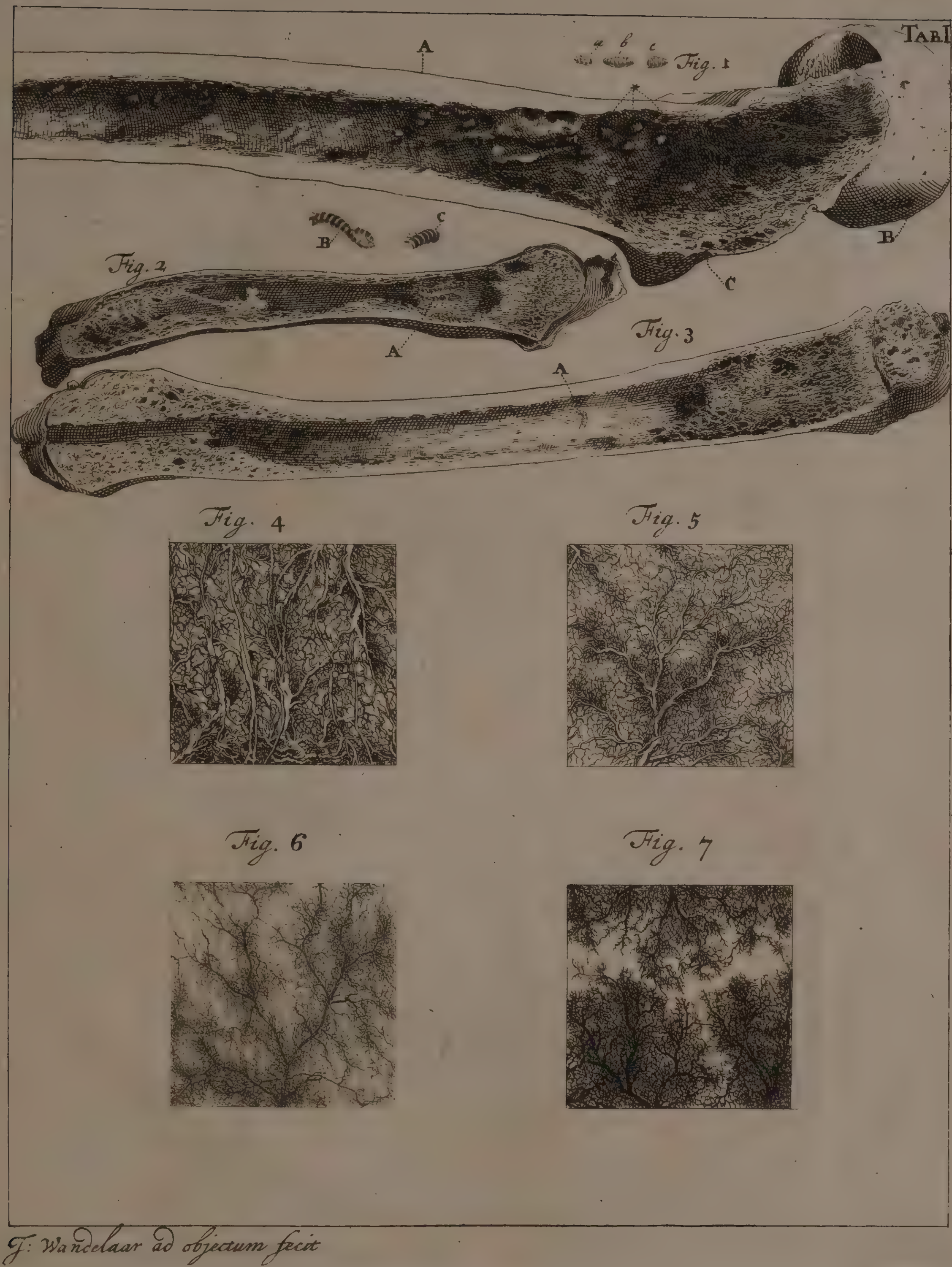
Fig. 1. Exhibet os femoris humani , ſerræ ope in duas partes diviſum , in cujus cavo plurimæ chryſalides, ſeu nymphæ, ut illarum reliquiæ reperiuntur , &c.

A. Os femoris humani.
B. Caput ejus.
C. Trochanter minor.
* Denotat chryſalides , ſeu nymphas in oſſis cavo hærentes.
a. b. c. eas , quæ ex oſſis cavo deſumptæ ſunt , ut luculentius in oculos incurrant.

NB. Chryſalides , quæ nobis hic repræſentantur, magnam habent Analogiam cum iis , quæ nobis occurrunt in primo Theſauro Anatomico meo, quamvis non uno eodemque loco ſitum habuerint ; hæ enim hærent in oſſis cavo , illæ verò in Theſauro deſcriptæ & delineatæ , quotidie magno numero per vias urinarias prodibant ex viro nobili.

Fig. 2. Os humeri ex infante, in cujus cavo inveniebantur poſt apertionem exuviæ vermiculi alterius formæ, & conſtitutionis.

A. Exuviæ in dorſo decumbentes , oculis non nihil armatis viſae; fruſtum à la-

TAB. I
Fig. 1
a
b
c
A
B
C
Fig. 2
A
B
C
Fig. 3
A
Fig. 4
Fig. 5
Fig. 6
Fig. 7
J: Wandelaar ad objectum fecit

J. Wandelaar ad objectum fecit

à latere ſitum reſervo quoque in alio oſſe, id quod conſiderandum.

B. Exuviæ ejuſdem vermiculi integræ, in alia corporis parte inventæ, & inſertæ, ut luculentius oculos incurrerent.

C. Fruſtum dictarum exuviarum, in alio oſſe inventum.

Fig. 3 Pars brachii, in cujus cavo hæſit vermiculi reſiduum, ſicuti hic repræſentatur, ſed vero poſt factam à ſculptore iconem decidit in terram, ita ut objectum ipſum nunc haud poſſim demonſtrare.

A. Objectum.

Fig. 4. Segmentum Inteſtini jejuni facie interiore, cujus repletio facta per arteriam.

NB. Juga hic ablata ſunt, ut arteriarum reptatus luculentius in conſpectum venirent.

Fig. 5. Idem objectum facie exteriore.

Fig. 6. Segmentum inteſtini Ilei, facie exteriore; hujus repletio facta per venam.

Fig. 7. Idem objectum, facie interiore viſum.

TAB. II.

Fig. I. Demonſtrat ſemi-os femoris pueri octo circiter annorum ſerrâ diviſum, ut interiora pateant.

A. Caput oſſis femoris.

B. B. Cartilago undulata ſynchondroſeos, cujus ope cervix conjungitur capiti eâ ætate.

C. Cervix.

D. Trochanter major, partim cartilagineus.

E. Oſſificatio in ſui medio.

F. Animalculum ſcarabæum æmulans, inter oſſium filamentoſum tam profunde hærens, ut intuentibus facile ſit conjicere, tale quid per fucum nequiviſſe perfici. Præterea ſculptor dictum objectum in totum haud potuit exprimere, ſine ablatione alicujus particulæ oſſeo-filamentoſæ. Si quis hancce animalculi teneritatem conſiderat, facile calculum appoſiturus erit, ortum ibi loci duxiſſe, & non alibi; ne quis autem hæreat aut fidem dictis deneget, veniat & videat.

G. Animalculum ſcarabæum æmulans.

* Idem per microſcopium viſum.

Quod oſſeo-filamentoſa ſubſtantia, in qua animalculum hoſpitatur, hic à ſculptore non eſt expreſſa, ejus in objecto ipſo nulla alia ratio eſt, quam quod illud propter teneritatem exprimere haud potuerit. Quare & hic quoque dico, veni & vide.

H. Extremitas inferior oſſis femoris, ubi epiphyſis inferior ablata.

I. Exterior, durior & compactior ſubſtantia oſſis femoris, Belgice vulgo Ivoor dicta, quæ nuſquam craſſior, quam in ſui medio,

 ubi

MICHAELIS ERNESTI
ETTMULLERI,

Phil. & Med. Doct. in Academia Lipſienſi Anat. & Chir. P. P. Extraord. Facult. Med. Adſeſſoris, & Naturæ Curioſorum Collegæ

EPISTOLA
PROBLEMATICA,

Ad Virum Clariſſimum

FREDERICUM RUYSCHIUM

M. D. Anatomiæ & Botanices Profeſſorem,

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS, 1729.

Clariſſime & Experientiſſime

V I R.

TUas denuo pulſo fores, cujus cognita ſatis atque perſpecta eſt in admittendis non minus quàm benevolè excipiendis quibuſvis diſcere cupientibus promptitudo. De Cortice Cerebri Tecum ante hos 14 annos agere, benignè permiſiſti; jam a Cœlo ad Terram Microcoſmi, a ſumma ad imam corporis partem me confero. Uterus ſcilicet in ſcenam jam producendus eſt, ad quem ſerenum, ut ſoles, *Vir Clariſſime*, vultum convertere ne dedigneris, obnixè rogo.

In generationis negotio, utut ſummo adhuc myſterio, à Recentioribus tantum non omnibus creditum hactenus fuiſſe, noſti, ſub fœcundo coitu ſive ipſum ſemen virile, ſive auram ſolummodo ejus genitalem per vaginam in uterum immiſſam ex hoc vel mediante ſanguinis circulo, vel immediatè per tubas Fallopianas ad ovarium ſeu teſticulos muliebres penetrare, ibidemque unum alterumque ovulum actuare ſeu impraegnare. Ante 7 annos vero Diſſertationem conſcripſit hic loci Dominus D. MARTINUS NABOTH, Vir in ſecandi arte peritiſſimus; in qua commune hoc aſſertum non ſolum labefactare, quin & novum illudque verum ſe inveniſſe ovarium dicit. Ut igitur diſtinctè rem proponam, quomodo Medici ſuum hactenus invenerint ovarium, primum narrabo; hinc quomodo Dominus Dr. NABOTH hoc ipſum deſtruere, novumque ei ſubſtituere conatus ſit, exponam; tum pro quo Veteres æque ac Recentiores ovulum hoc Nabothianum habuerint, ediſſeram; ac denique quo applauſu hactenus novum hoc ovarium fuerit exceptum, palam faciam.

Communis Veterum erat diſtinctio inter animalia Ovipara & Vivipara: quibus ultimis quoniam genus humanum accenſebatur, non ſolliciti erant Medici de ovis humanis inveſtigandis. Ex quo vero HARVEUS ductu FABRICII *ab* AQUAPENDENTE, hanc diſtinctionem ad excluſionem tantum, non vero ad primam formationem fœtuum eſſe reſtringendam, docuerat, omnia omnino

animalia ex ovo naſci adſtruxerat, atque analogiam inter pennatorum aliorumque animalium ova oſtenderat, nullus non humana ova inveſtigandi omnes animi nervos intendebat. Primus tamen omnium JOHANNES *van* HORNE in *Epiſtola de Genitalibus* Anno 1668. *quod eſt ovarium in oviparis, teſtes eſſe muliebres*, diſertè enuntiabat, utpote qui perfecta ova intra ſe contineant, humore ſcatentia, & pellicula propria circumcincta. Quem ſequebatur NICOLAUS STENO *in Elementorum Myologiæ Specimine*, & JOHANNES SWAMMERDAMMIUS *in Miraculo Naturæ*, atque REGNERUS de GRAAF de *Mulierum organis generationi inſervientibus*, aliique ſucceſſu temporis plures. Quanquam primam hujus inventionis gloriam CAROLUS DRELINCURTIUS *in Lucubrationibus Hiſtoricis & Phyſicis de Fœminarum ovis* ſibi tribuere maluerit. In qua ſententia eo magis confirmabantur, cum THEODORUS KERCKRINGIUS Anno 1671. in *Anthropogeniæ Ichnographia* foetus humani rudimenta in illis ovulis inveniri demonſtraret, & foetus trium aut quatuor dierum, quindecim dierum, trium ſeptimanarum, unius menſis, & ſex hebdomadum ex illis ante oculos poſuiſſet. Ex quo denique Dominus *de* S. MAURICE in *Epiſtola ad Dominum de la Cloſure* Anno 1682. Pariſiis perfectum fœtum in dextro ovario poſt matris mortem ſe vidiſſe teſtabatur, teſticulos muliebres genuina continere ovula, a nullo Medicorum negatum iri, omnes confidebant.

Negavit tamen id ipſum Dominus D. NABOTH, cujus mentem ut plenius aſſequaris, *Vir Clariſſime*, haud ægrè feres, ſpero, quod ipſiſſima ejus verba ex ſupra laudatæ Diſputationis §. XI. XII. & XIV. allegem. Sunt autem iſta hujus valoris: § XI.
„ Quoniam varia obſtant, cur in teſtium veſiculis, veluti ovulis
„ veris, conceptionem haud fieri mihi perſuadeam, è diverſo a-
„ liud ovarium genuinius in utero ipſo vidiſſe viſus mihi fuerim,
„ veniam merebor, ſi morbos tubarum & teſticulorum, non ve-
„ rò ovarii novi, ſterilitatis inter cauſas neglexero. Conceptio-
„ nem namque fieri poſſe abſque ullius in teſticulis fœmineis veſi-
„ culæ ſubſidio, docent eæ mulieres, quæ conceperunt atque pe-
„ pererunt, veſiculis tamen omnibus in teſtibus caruerunt. Pro-
„ voco primum ad puerperam à Domino D. JOHANNE CHRI-
„ STIANO SCHAMBERGIO, Profeſſore in hac Academia ſu-
„ perioribus annis celeberrimo Anno 1703. Menſe Decembri diſ-

„ ſectam

„ ſectam, cum mox a partu difficili vitam cum morte commutaſ-
„ ſet, In hac, abdomine inciſo, ingens ſtatim in oculos incurrebat teſtium moles, ordinarium quadruplo exſuperans, atque intra ſe non veſiculas & glandulas, ſed multam pinguedinem cum pilis intermixtis comprehendens: pilorum alii erant longiores, longitudinem digiti adæquantes, alii breviores, in extremitate una radicem, in altera cuſpidem inſtar perfectorum pilorum obtinentes, nulli tamen tunicæ, ſed ſoli pinguedini inhærentes. Provoco dein ad fœminas, quæ liberorum extiterunt matres, etiamſi teſtes habuerint ſcirrhoſos & omnibus veſiculis vacuos. Sic Anno 1701. multis Medicinæ ſtudioſis præſentibus, fœminam 34. annorum diſſecui, cujus uterque teſtis, magnitudine fere pugni, totus cernebatur ſcirrhoſus, nequicquam veſicularum vel glandularum exhibens, ſed inſtar cartilaginis fere ſe habens. Sic in fœmina honeſta, 36. ætatis annum agente d. 29. Jul. Anno 1704. inciſa, uterque pariter teſtis pomi majoris magnitudine ſuperficiem ſatis inæqualem, & ex viginti quaſi nucibus avellanis coagmentatum oſtendebat, nec alia corpuſcula ſubſtantiæ perquam duræ ac fermè cartilagineæ internam eorum molem conſtituebant.

§. XII. „ Tubas vero Fallopianas nec ſemini virili ad teſtes, nec ovulo etiam ab hiſce ad uterum transferendo inſervire, facile comprobabunt fœminæ omnes, quarum poſt partum & obitum, tum ab aliis, tum à me apertarum, tubas cum teſtibus ſtrictiſſime coaluiſſe, aliquoties obſervavi. Comprobabunt idem non minus canes fœmellæ, quæ feliciter fœtus conceperunt, conceptoſque ediderunt, poſtquam tubæ Fallopianæ juxta ornamenta foliacea utrinque ante congreſſum ita conſtrictæ eſſent, ut ſic latera ipſarum ſucceſſive potuerint coaleſcere. De novo autem ovario cogitando anſam præbuit Anatomia publica, quam ex ſpeciali mandato Electorali Experientiſſimus JOHANNES FRIDERICUS ORTLOB, Anat. & Chir. Prof. Extraord. (nunc beatus) Anno 1694. Menſe Januario adminiſtrabat. Etenim cum viſcerum præparatio mihi concrederetur, inter reliquas partes corporis cervicem uteri teretem, craſſum atque exterius contactu durum & turgidum, interius vero, cum eum inciderem, veſicularum ſive ovulorum plenum ita obſervare contigit, ut ovula ipſa multum pariter turgerent, atque duritiem externam cervicis formarent, humorem continentes, qui coctione levi

„ concreſceret. Quales veſiculas, pro ovulis genuinis a me re-
„ putatas, etiam poſtmodum in quamplurimis ſexus ſequioris ca-
„ daveribus tum publicè, tum privatim & hic & Halæ Magde-
„ burgicæ diſſectis non ſolum annotavi, ſed & Domino D. FRI-
„ DERICO HOFMANNO, Conſiliario & Archiatro Regio
„ Pruſſico ac Prof. Publ. Medicinæ Primario in Academia Fri-
„ dericiana celeberrimo, Domino D. JOHANNI WILHELMO
„ PAULI, Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academia Lipſienſi
„ celeberrimo, Domino D. JOHANNI CHRISTIANO
„ SCHAMBERGIO, Lipſiæ quondam Anat. & Chirurg. Prof.
„ Publ. celeberrimo, multisque Medicinæ alumnis demonſtravi.
„ Ovarii ſiquidem muliebris novi nomine nihil aliud intelligo,
„ quam veſicularum, ceu verorum ovulorum, in cervice cumpri-
„ mis uteri, conceptioni quam maximè deſtinatorum conge-
„ riem.

§. XIV. „ Ovarium ſiquidem novum in commodo deprehen-
„ ditur loco, in ipſa videlicet, prout jam indigitatum, cervicis
„ uteri ſuperficie interna, quam omnem fere ad infimam uſque
„ cavitatis fundi uterini partem occupat, egregiè imprimis veſicu-
„ lis in fœmellis viro maturis turgens. Aliquando tamen veſicu-
„ læ etiam nonnullæ limbum ſive circulum orificii interni, quo
„ cum vaginam reſpicit, excurrunt interdum, licet rarius in cavi-
„ tate quoque fundi uterini una vel altera occurrit. Et licet ova-
„ rium tale ſit ſimplex, ſubinde nihilominus in circumferentia cer-
„ vicis interna fere inſtar binarum arbuſcularum cum ramulis ex-
„ panſarum atque fructibus conſpicitur. Cujuſlibet veſiculæ figu-
„ ram rotundam ſeu ovalem quodammodo præ ſe ferentis, pars
„ tertia circiter extra internam cervicis uterinæ ſuperficiem promi-
„ net, duæ vero partes ſubſtantiæ cervicis immerguntur, cum
„ eadem veluti continuatæ. Magnitudine non minus ac numero
„ veſiculæ dictæ ſatis variant, dum earum aliæ piſum majus, aliæ
„ minus, nonnullæ ſemen cannabis, plures grana milii, magnitu-
„ dine æmulantur; in ſubjectis junioribus veſiculas plures & mi-
„ nores, in natu majoribus majores & germen promptius, in ſenio-
„ ribus eaſdem pauciores videre licuit. Propter veſicularum au-
„ tem protuberantiam æque ac propter fibroſam ſive celluloſam
„ cervicis figuram non poteſt non ovarium integrum apparere in-
„ æquale.

Omnem

Omnem interim Anatomicorum conſpectum non effugerunt hactenus hæc corpuſcula Nabothiana, modo ipſis tam felicibus eſſe licuerit, ut pro ovulis illa habuerint. Sic primo loco REGNERUS de GRAAF loc. cit. cap. 8. *Notandum*, inquit, *hic in uteri collo inter rugas ſeu fibras potius ſæpenumero hydatides diverſæ magnitudinis reperiri.* Poſt eum audiendus eſt Dominus *des* NOUES, qui in ZODIACI MEDICO-GALLICI ANNO III. *pag.* 20. *ſqq.* hæc habet verba: *A me obſervatum eſt, uteri illam partem, quæ in vaginam deſinit, vocaturque orificium internum, non modo ſtructuram obtinere eo modo conformatam, ut maſculino ſemini introitum facilem concedat conceptionis tempore, concepto fœtui tempore partus exitum permiſſura, ac præterea, ſi ita lubet, ſanguini menſtruo, id quod ab Anatomicis omnibus eſt proditum; ſed & etiamnum ideo conſtitutam eſſe, ut conceptaculi vicem præbeat ſpeciei ſingulari materiei ſpermaticæ, quam neceſſitatis tempore eundem in locum effundat, in quem effunditur coitus tempore ſemen maſculinum.*

Obſervationem hanc conſecutus ſum mediantibus tribus ex ordine diſſectionibus trium cadaverum muliebrium, rei veritatem confirmantibus, atque has ideo exhibeo circumſtantias:

I. *Mediocri facta expreſſione prædicti orificii illius membrana exterior variis in locis inæqualiter turgebat, effingens quosdam tumores ſubrotundos.*

II. *Fortiori adhibita compreſſione materia prædicta guttatim prodibat per foraminula quædam ex prædictis protuberantiis vel tuberibus propemodum magnitudine & forma illa referentia, quæ conſpiciuntur in parte virili, Veromontanum dicta.*

III. *Leviter ſcarificata parte illa cuſpide ſcalpelli falcati, adhibitaque vehementiſſima expreſſione, illico exiliere inſignes flocci ejuſdem materiæ ſupra unamquamque ſcarificationem.*

IV. *Paucis, nequaquam diſſidebat ab illa, quæ ſe in virilibus teſtibus exhibet, colore, conſiſtentia, ac proinde omnino alia erat ab humore oleoſo, quem in libidinis ſtimulis profundunt mulieres, cujus originem vulgo deducunt a quibuſdam glandulis infra glandulam vaginalem ſitis.*

Denique in ſcenam produco JOHANNEM BAPTISTAM MORGAGNUM, qui in *Adverſariis Anatomicis primis* Anno 1706. publicatis §. 32. ita dicit: *Sive ego mulierum, ſeu vaccarum uteros ſecem, eadem mihi quæ innumeris quoque proſectoribus;*

bus, lenti muci & limpidi, niſi quod ad flavum nonnihil vergit in ſumma vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem ſuccus in ſuprema cervicis parte eſt, reliquoque utero, quique eſt in tubis Fallopianis, is vero mihi ſatis diſſimilis videri ſolet, ut illius propterea deſcripti muci ſcaturigines & fontes in ipſa cervice, oſculoque uteri quærendos credam. Quos dum aſſiduè perquiro, ecce quaſdam veſiculas animadverto, varia magnitudine, omnes vero ſubrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo obſervatæ ſunt; namque eas ibidem ſæpenumero comperiri, auctor olim fuit GRAFIUS *de Mulierum organis* cap. 8. *quas poſtea* BARLIUS, vid. *les Nouvelles decouvertes &c. Tom. III. Lib. II. c.* 2. atque ORTLOBIUS *Hiſtor. Part. & Oecon. &c. Diſſert.* 34. *confirmavére, & Præſtantiſſimus quoque* LITRIUS *Memoires de l'Acad. Royal. des Scienc.* 1701. *pag.* 294. *obſervavit. Attamen ſuſpicatus interdum ſum, easdemne iſti, quas ego, veſiculas conſideraverint, cum plerique eorum hydatides eſſe, judicent, addatque* ORTLOBIUS, *eum, qui inerat, humorem ab inflicto iiſdem vulnere non ſine ſaltu prorupiſſe. Utut eſt, certè ego, lentum ſemper iſtum humorem, ſeu potius mucum eſſe, obſervavi, quem ex iis veſiculis multum exprimo, quemque ſicuti cum liquore hydatidum, quæ circa teſtes, tubasque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni diſſimilem, ita ejus muci, qui in cervice, & ſumma vagina eſt, nunquam non ſimillimum animadverti. Porro eæ veſiculæ nunc plures, alias pauciores intimæ cervicis tunicæ ſunt intertextæ, ita ut ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus ſubſtantiam ſeſe recondant; Et veſiculæ quidem in plurimis hæ ſunt. Minus ſæpe autem in ſuprema cervice, circumque uteri orificium inveni, etſi aliquando hoc ipſum vidi confertiſſimis agminibus exornatum. An autem in hiſce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque deſiderantur, multo eæ veſiculæ ſint minores, anne potius altè intus conditæ ſint, merito aliquis ſuſpicetur. Ego quidem ex uteri oſculo, nullis apparentibus exterius veſiculis, multos circumquaque globulos deſcripti muci aliquando expreſſi, vidique præterea veſiculas aliquot intra cervicis ipſius ſubſtantiam penitus latentes; quas & Clariſſimum* MERGUM *Hiſtoire de l'Academie Royale des Sciences* 1701. *pag.* 40. *intra oſculi uterini ſubſtantiam comperiſſe, non ignoro: ſuntque eædem*

facile

facile ea ſeminis conceptacula, quæ nempe Mr. DES NOUES *obſervatione paulo ante referebam. Quæ cum ita ſint, veſtræ eſt peritiæ, Academici, utrum eæ veſiculæ ſint veræ hydatides, judicare. Ego ſane non multum ab eo abſum, ut eſſe glandulas concipiam, unde is lentus & glutinoſus mucus deſtillet, qui præter cæteras, quas ſupra attigimus, utilitates, hanc etiam præſtet, ut in prægnantibus, ſive ea concepti ſeminis vis ſit, ſive primo contractum, ut multi volunt, ipſius uteri orificium morari cogat, atque concreſcere; certe longe denſior & ſpiſſior factus, cum poſtea ulterioribus geſtationis menſibus orificium id diducatur, ſubeuntis aëris injurias oportuniſſime defendat. Cæterum an ad muci ejusdem ſeparationem is quoque glanduloſus plexus conducat, quem aliqui infra uteri orificium ſtatuunt, me vero nunquam animadvertiſſe, confiteor; imprimis autem, an eæ veſiculæ ſint hydatides, anne ſint glandulæ, veſtrum, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil certi propono.*

Et meam ſi allegare experientiam fas eſt, hæc corpuſcula frequentius circa cervicem uteri, imo aliquando unum alterumque in ipſa Tuba Fallopiana, quotieſcunque hactenus cadaver fœmininum ſecandi copia in noſocomio noſtro concedebatur, vidi, meisque Auditoribus demonſtravi.

Ad applauſum denique ordo me ducit, quo ovula Nabothiana hactenus fuerunt excepta. Primum igitur ſiſto Dominum Dr. BENJAMINUM BENEDICTUM PETERMANNUM, qui in Decadis II Obſervatione IX. ita loquitur: „ Duo reperiri in „ ſexu ſequiori ovaria, communis eſt Anatomicorum ſententia. „ His autem tertium adhuc addere nonnullis placet, de quo Diſputatio de ſterilitate, ſub Domini D. NABOTH, Exercitatiſſimi alias Anatomici, præſidio habita, conſulenda. Utrum autem „ experientia & ratione hoc ipſum confirmari poſſit, impræſentiarum non diſputabo. Nihilominus ex principiis Anatomico-Pathologicis demonſtrari poſſe confido, in affectibus cachecticis, „ hydropicis, & tumoribus œdematoſis internorum viſcerum glandulas ſtatum quendam præternaturalem induere: ſiquidem has „ in non paucis cadaveribus diſſectis quam maxime ſcirrhoſas, & „ ad hydatides Galeni referendas, obſervare nobis licuit. Memorabile jam referre lubet exemplum in cadavere meretricis hydrope extinctæ, in noſocomio annotatum. In hoc enim ab extra „ deprehendimus glandulas circa cervicem uteri, ovariorum ma-

 „ xime

„ xime ſimiles. Illis autem diſſectis nihil aliud ſe offerebat, quam „ lympha, uti aliàs in glandulis hydropicorum, viſcida, rugæque „ ſimul vaginæ uterinæ partim excreſcentiis carnoſis, partim glan- „ dulis ſcirrhoſis inſtar globorum minorum refertæ conſpicieban- „ tur. Orificium uteri internum ſatis erat amplum, ut digiti craſ- „ ſioris cuſpidem excipere poſſet. Ovarium dextrum lapillis non- „ nullis inſtar granorum milii turgidum conſpiciebatur. Quibus „ circumſtantiis rite perpenſis ex principiis Anatomico-Phyſiolo- „ gicis concludimus, glandulas jam dictas ſcirrhoſas neutiquam „ pro ovario illo novo ac tertio haberi poſſe. Interim diffiteri „ haud vereor, interdum ovulum, aut fœcundatum aut ſterile „ ſede ſua naturali delapſum, per tubam Fallopianam in mulieri- „ bus, fluore albo laborantibus, partim propter lubricitatem fi- „ brarum motricium ad cervicem uteri usque deferri, partim hu- „ jus peripheriæ propter viſciditatem annecti, imo fœtum ipſum „ in tuba Fallopiana concipi poſſe: uti talis tubaria conceptio non „ ſolum ordinario fit in brutis, cornibus nempe horum uterinis, ſed „ etiam extraordinario modo in hominibus præter experientiam „ ELSHOLZII in eleganti Tract. de Conceptione Tubaria, „ RIOLANI, ISBRANDI DIEMERBROEKII in A- „ natomia, MATTHIÆ TILINGII, aliorumque, mihi „ ipſi ſub B. Parentis directorio in aliquot cadaveribus diſſectis, „ ſine ullo novi ovarii conceptu animadvertere licuit.

Cui adjungo Dominum *CHRISTIANUM FRIDERICUM BUTTIGER*, Medicinæ Doctorem, qui in *Diſputatione*, in qua *fœtum non ante conceptionem in ovulo præexiſtere*, ſed poſt eandem formari docet, anno 1708. hîc loci publice defenſa hæc habet verba:

§. VII. „ Quæ cum ita ſint, liceat mihi modeſte diſſentire à „ ſententia negante, teſtes vera ovaria eſſe. Neque enim, quæ „ objicitur, obſervatio, qua puerperæ alicujus cadavere inciſo, te- „ ſtes omnibus veſiculis privati, e contrario autem multa pingue- „ dine cum intermixtis pilis referti animadverſi ſunt, mulieres abs- „ que teſtium ope concipere poſſe, probat ideo quod fœminæ il- „ lius teſtes intra illius temporis ſpatium, quo in utero geſſit, ve- „ ſiculis orbari, aut antea jam ex parte quidem morboſi, unam „ tamen alteramque veſiculam adhuc integram comprehendere „ potuerunt, indeque non mirum, quod fœmina illa, etſi puer- „ pera fuerit, nullas tamen in teſtibus poſt obitum oſtenderit ve- „ ſiculas; nec illico efficitur; quod ideo ſine teſtium ope conce-

„ perit.

„ perit. Multo autem minus inde aſſerto robur accedit, quod „ non paucæ fœminæ poſt fata ſcirrhoſos habere teſtes obſervatæ „ fuerint; cum tamen, ipſas complurium antea liberorum matres „ fuiſſe, conſtiterit. Poteſt enim hoc facile uſu venire, nec ta- „ men ulla nos urget neceſſitas inferendi, quod ideo conceperit „ fœmina ſine veſiculis. Nam, ſi aliquem hepatis, lienis, aut „ alius cujuſdam viſceris ſcirrho laborare, poſſibile eſt, qui tamen „ ante unum alterumve annum proſpera valetudine uſus fuit; quid- „ ni etiam fœminæ, liberorum antea matres factæ, intra illud „ temporis ſpatium, uno nempe alteroque ante obitum anno, „ ſcirrhum contrahere poſſint. Quamobrem nullum mihi relinqui- „ tur dubium, quin hæ omnes fœminæ utero conceperint, dum „ adhuc veſiculas in teſtibus incluſas continuerunt, poſtquam au- „ tem omnis illorum ſubſtantia ſcirrho occupata eſt, parere etiam „ deſierunt. Idque eo lubentius mihi perſuadeo, quo certius con- „ ſtat, quod pleræque fœminæ, quas ſcirrhoſos aliove morbo vi- „ tiatos teſtes habere, in vivis conjectura, in demortuis autem „ anatomia detexit, ſteriles ſemper repertæ ſint, eamque ob cau- „ ſam teſtium morbi non immerito ab omnibus recentioribus æque „ ac veteribus Medicis inter veras ſterilitatis cauſas numerentur.

§. VIII. „ Quare haud equidem magis nobis veriſimile ſit, con- „ geriem illarum veſicularum, quæ interdum in cervice uteri re- „ peritur, verum ac genuinum ovarium eſſe, cum rationes, qui- „ bus hoc ipſum ſtabilitur, ad accuratioris judicii lancem appen- „ ſæ, non debitum habere pondus momentumque deprehendan- „ tur. Sic enim non, ut dicitur, interna cervicis uteri ſuperficies „ locus ovarii commodus eſt, ſed incommodiſſimus, ovulorum- „ que conſervationi plane adverſus. Siquidem inter omnes con- „ ſtat, quod partus tempore nulla fere pars uteri magis injuria „ afficiatur, quam ipſa ejuſdem cervix; quippe cui egreſſum mo- „ liens fœtus vehementer capite innititur, eandemque mirum in „ modum diſtendit, ut facilis ſit conjecturæ locus, quod vix ali- „ ter fieri poſſit, quam ut hâc ratione ovula ibi hærentia multum „ lædantur, penituſque intereant. Quod ipſum quoque dicen- „ dum foret de iis ovulis, quæ ſuperioris orificii uterini limbum, „ vaginam reſpicientem, occupant. Hæc profecto ovula, cum „ jam extra cavitatem uteri conſtituta ſint, à ſemine virili fœcun- „ data non ſurſum ad uterum adſcenderent, ob arctiſſimam uteri „ conſtrictionem, ſed proprio potius pondere in vaginam delapſa

„ inutiliter excernerentur. Quin ſi viris fide dignis credere fas
„ eſt, talis novi ovarii locus matri quoque perniciosus eſſet. Di-
„ citur enim Clariſſimus Dominus FASCHIUS aliquando ob-
„ ſervaſſe, quod honeſta quædam & nobilis fœmina propter ovu-
„ lum, nimis profundè ad uteri cervicem demiſſum, ibique in-
„ crementum capiens, vita privata ſit, idque ideo, quoniam tan-
„ tæ extenſioni inſueta pars hæcce ac increſcente fœtu tandem ru-
„ pta eſt, fœtusque in abdomen transmiſſus, quem poſt cada-
„ veris inciſionem inteſtinis quaſi inſtratum invenerunt. vid. BER-
„ TUCHII Diſſert. de ſterilitate, ſub præſidio Dn. FASCHII ha-
„ bita. Quomobrem ſi natura præter ſolennem legem, quam in
„ reliquis omnibus animalibus perpetuo ſervat, in ſolo homine o-
„ varium cavitati uteri includere voluiſſet, exiſtimaverim, quod
„ potius fundum uteri, ubi naturaliter ovula accreſcere ſolent,
„ tanquam ſedem aptiorem delegiſſet, nec ovula in eo poſuiſſet
„ loco, unde poſt fœcundationem iterum divelli, ac ſurſum ab-
„ lata fundo demum uteri adfigi neceſſario debeant. Quod ſi igi-
„ tur inter præcipua genuini ovarii requiſita aptitudo loci non ul-
„ timas tenet, multo potiori jure, teſtes mulierum vera ovaria
„ eſſe, contendere poſſumus, utpote qui ejusmodi aliquem locum
„ nacti ſunt, quem ſive tuendorum ovulorum ratione, ſive alio quo-
„ cunque reſpectu conſideres, aptiſſimus ſemper eſt, atque miran-
„ dam Summi Numinis providentiam non obſcurè prodit. Quæ
„ de conceptione canis, cujus tubæ in fimbriatis extremitatibus li-
„ gatæ fuerunt, referuntur, fidem pene ſuperant, & quoniam
„ alia exempla in contrarium adduci poſſunt, nihil evincunt.

§. IX. „ Sicut autem novi ovarii locus parum congruus eſt;
„ ita etiam veſiculæ, è quibus conſtat, non, ut perhibetur, pla-
„ centæ uterinæ, chorii ac amnii, nec non vaſorum umbili-
„ calium rudimenta habent. Quodſi enim à vaſorum ſanguifero-
„ rum præſentia ad placentæ rudimentum argumentari liceret,
„ eodem jure perhibere poſſemus, quod & hydatides & veſiculæ
„ in teſtibus contentæ, quas ſupra cum Clariſſimo MALPI-
„ GHIO principium glanduloſi corporis appellavimus, placen-
„ tæ primordiis gaudeant, utpote quas copioſa vaſa ſubire ac per-
„ reptare laudatiſſimus Auctor, aliique docent. Quinimo cum
„ placenta uteri nunquam in adultis duas tertias; ſed vix tertiam
„ occupet partem, rudimentum quoque iſtud valde dubium at-
„ que incertum redditur, ſiquidem magnam res veritatis ſpeciem

„ habet

„ habet, quod, ſi pars illa veſiculæ verum eſſet placentæ principium, eandem quoque in recentioribus pariter ac adultis ovis proportionem ſervaret, neque in his tertiam duntaxat, in illis autem tres omnino occuparet partes. Simili ratione tertia illarum veſicularum pars, quæ à connexione libera prominet, & membranoſa eſt, neutiquam ideo pro chorii & amnii rudimentis haberi poteſt, quoniam in ovis præſertim majoribus non difficulter in duas lamellas diſcerpi obſervatur. Nam & veſicularum, in teſtibus comprehenſarum, tunicæ adhibito ſtudio in lamellas dividuntur, neque tamen ideo in verorum ovulorum numerum, ut ipſi contrariæ ſententiæ Authores fatentur, ſunt referendæ; & hydatides docente Domino de GRAAF de Mulier. Ovar. duplici ordinarie tunica conſtant, quarum interior, licet tenuiſſima ſit, ab exteriori haud difficulter ſeparatur, cum tamen nemo facile, has veris ovulis eſſe annumerandas, adfirmare audebit. Quin, ſi expertis credere fas eſt, eam ipſam ob cauſam, quoniam facile in lamellas dividuntur veſicularum illarum tunicæ, vera ovula non ſunt, & conſequenter nullum habent chorii & amnii rudimentum, ſiquidem laudatiſſimus de GRAAF hoc ipſum intercedere diſcriminis inter vera ova atque hydatides, quod harum membranæ facile, illorum autem difficulter in lamellas diſpeſcantur, ibidem adfirmat.

§. X. „ Eodem fere modo comparatum eſt funiculi umbilicalis rudimentum, quod ovulorum ſuorum liquori innatare atque fibrillæ ſpeciem præ ſe ferre dicitur. Non enim aliam invenio hujus rei probationem, niſi hanc; fibrilla innatat veſiculæ, ergo fibrilla illa eſt funiculi umbilicalis rudimentum. Certe etiam hydatidibus interdum aliquid fibrilloſi aut heterogenei innatat, quod tamen æque minus pro funiculi aut foetus rudimento haberi poteſt, ac fibrillæ ſanguini innatantes. Accedit, quod fibrilla illa, in ovuli colliquamento obſervata, adeo ſubtilis fuerit, ut oculis uſurpari vix potuerit, adeoque utrum ejus ſtructura cum funiculo umbilicali conveniat, nec ne, penitus ignoremus. Ad contrarium itaque potius amplectendum, partim præſens diſſertatio, qua nullam fœtus ante conceptionem præexiſtere delineationem, probaturi ſumus, hortatur, partim quoque obſervationes, primordium fœtus funiculi rudimento prius in conſpectum venire, teſtantes, ſuadent. Nullum enim eſt dubium, quin, ſi fibrilla, quam ſe obſervaſſe contendunt, verum fuiſſet funiculi umbilicalis rudimentum, non prius, quam

„ ipſum corporis primordium in oculos incurriſſet, quod ta-
„ men factum ipſi referunt, dicentes, ſe illud duntaxat ocu-
„ lis detexiſſe, hoc autem non difficulter mente concipere po-
„ tuiſſe. Neque vero eſt cur aliquis ſibi perſuaderi patiatur,
„ majoris momenti eſſe, quod veſiculæ illæ inſtar albuminis
„ ovi coctione inſpiſſari dicantur. Tametſi enim mihi non-
„ dum occaſio obtigerit, in rem hancce inquirendi, libenter
„ tamen iſtud largiar, probe gnarus, quod non omnis vero-
„ rum ovulorum formalitas in inſpiſſatione conſiſtat, ſed alia
„ præterea requirantur. Id quod contrariæ ſententiæ defen-
„ ſores nolentes quaſi fateri coguntur, utpote qui negant, te-
„ ſtes muliebres vera ovaria eſſe, aut genuina complecti ovu-
„ la, cum tamen, illa coctione inſpiſſari, certiſſimum ſit, &
„ quotidiana experientia confirmetur. Quodſi autem teſtium
„ veſiculæ, quæ tamen igne inſpiſſantur, vera ovula non ſunt,
„ firmiſſima quadam conſequentia efficitur, quod & novi o-
„ varii veſiculæ neutiquam ideo vera ovula appellari queant,
„ quoniam illarum liquor inſtar albuminis ad ignem conden-
„ ſatur, adeoque hoc etiam argumento nil probant. Quo-
„ rum de novo ovario, in cervice uteri poſito, ſententiam pe-
„ nitus evertit elegans NUCKII experimentum, qui referen-
„ te excellentiſſimo Domino BERGERO Lib. de Natura
„ humana p. 457. in cane fœmina tertio poſt congreſſum die
„ extraxit per vulnus, abdomini inflictum, ſiniſtri lateris cor-
„ nu, cujus ovarium jam duobus ovulis majuſculis notabiliter
„ conſpicuum vidit, idemque deinde inter ovarium & vagi-
„ nam medio loco ligatura arctiori conſtrictum, repoſuit, ac
„ vulnus obligatum intra octiduum ad cicatricem perduxit.
„ Vigeſimo primo ab injecta ligatura die canem ſecuit, & cor-
„ nu ſiniſtri partem ligaturam inter & vaginam vacuam & ina-
„ nem deprehendit. Quo profecto experimento nil clarius
„ eſſe poteſt, ſiquidem nemo non inde intelligit, quod, ſi ova-
„ rium in cervice eſſet poſitum, fœtus quoque neceſſario intra
„ ligaturam & cervicem inveniri debuerint, ſpatio, quod teſtes
„ reſpicit, inani relicto.

Hunc excipit Dominus ANDREAS OTTOMARUS GOELICKE Med. Doctor ejuſdemque antehac in Fridericiana P. P. Extraordinarius, nunc vero in Academia Regia, quæ eſt Duisburgi Clivorum Medicinæ Profeſſor ordinarius, qui

Anno

Anno 1708. Halæ Magdeburgicæ Diſputationem habuit Medico-Forenſem, qua demonſtratur, *Partum octimeſtrem vitalem eſſe & legitimum*, & inter alia his uſus eſt verbis.

§. XI. „ Tria imprimis ſunt, quæ pro confirmatione ſen-
„ tentiæ ſuæ urgere videtur Dominus D. NABOTH. Pri-
„ mum eſt, quod novum iſtud ovarium in omnibus fœmellis
„ ſemper & ſine diſcrimine temporis reperiatur. Multum
„ ſane negotii ſibi faceſſeret Author, ſi propoſitionem hanc
„ maxime univerſalem in omnibus ſubjectis ſemper & ſine
„ diſcrimine temporis ipſa autopſia comprobare deberet.
„ Fuerunt per totidem ſecula & adhuc ſunt multi perſpi-
„ caciſſimi, & ſi ita loqui fas eſt, ipſo Argo oculatiores A-
„ natomici, qui in totidem uteris cultro ſuo ſubjectis pro-
„ cul dubio veſiculas illas, utpote quarum aliæ piſi majoris,
„ aliæ minoris, nonnullæ ſeminis cannabini, plures granorum
„ milii magnitudinem ſecundum ejus obſervationem æmulan-
„ tur, obſervaturi fuiſſent. Profundiſſimum vero eorundem
„ de his rebus ſilentium propoſitionis hujus univerſalitatem ma-
„ xime dubiam & ſuſpectam reddit, potiſſimum cum ad cor-
„ puſcula tantæ capacitatis videndum non requiratur oculus
„ microſcopio Lewenhoeckiano aut Muſchenbroekiano de-
„ mum munitus, ſed vel ſemicœco, etiam invito & tale quid
„ non quærenti, manifeſte ſeſe palpanda obtrudant. Et ne
„ quid diſſimulem, contigit etiam mihi ante biennium, pu-
„ ellam quandam decem annorum in ſuburbio Hallenſi exa-
„ mini Anatomico ſubjicere, & cum jam tum temporis de
„ novo ovario Lipſiæ invento muſſitarent Studioſi Medicinæ,
„ cupiditas inceſſit animo, negotium iſtud rimandi curatius,
„ adeoque non difficulter a matre puellæ obtinui, ut uterum
„ cum annexis tubis domum mecum deferrem; ſed ingenue
„ confiteor, me totam internam ejus ſuperficiem glabram,
„ nullis tuberculis aut veſiculis aſperam aut inæqualem depre-
„ hendiſſe, etiamſi vel microſcopiis accuratiſſimis, quibus non
„ deſtituor, uterum undiquaque luſtrarem: an oculorum he-
„ betudo, an ovulorum parvitas, an vero, quod probabilius,
„ eorundem abſentia in cauſa fuerit, ex his facillimum eſt diju-
„ dicare.

§. XII. „ Alterum, quod ipſum ad novam hanc hypotheſin
„ ſtatuminandam commoviſſe videtur, eſt ovarii hujus ſim-
„ plici-

„ plicitas, ſive, quod ſolitarium ſit ſeu unicum, licet paulo poſt „ non obſcure ſibi contradicere videatur, dum aſſerit, quod „ licet ſit ſimplex, ſubinde nihilominus in circumferentia cer- „ vicis interna fere inſtar binarum arbuſcularum cum ramulis „ expanſarum atque fructibus conſpiciatur. Quod tamen hac „ vice non admodum urgebo, illud tantum breviter monitu- „ rus, iſtam organorum corporeorum ſimplicitatem providam „ ac ſolertem naturam ſedulò ſemper ac ſtudioſè ubivis evi- „ taſſe, adeoque homini binos oculos, binas aures, duas na- „ rium pinnas, duos renes, totidemque vaſa ſpermatica, duos „ teſticulos, duo ovaria, plures lobos pulmonum ac hepatis, „ paria ſemper nervorum tam ex cerebro, quam ex medulla „ ſpinali prodeuntia liberaliter indulſiſſe, idque eandem non „ niſi ſumma providentia feciſſe, ut altero horum organo- „ rum læſo vel corrupto, alterum nihilominus ſalvum eſſet ac „ ſuperſtes. Tantum igitur abeſt, ut imaginaria illa ovarii ſic „ dicti ſimplicitas aliquam fœmellis prærogativam ſit allatura, ut „ potius iiſdem in procreatione ſobolis ſummè noxia futura „ ſit. Tali enim ovario ſimplici ſemel deſtructo nulla ampli- „ us generationis actui medicina ſupereſt: cum econtra in du- „ plici ovario antiquo, altero læſo, alterum adhuc integrum „ ſit, & talis fœmella felix adhuc multorum liberorum poſſit „ eſſe mater, uti mulier apud Cyprianum, evidenter pro- „ bat.

§. XIII. „ Sed tertium, idque princeps argumentum impri- „ mis ſuppeditat commodus ſitus ſeu locus, in quo ovarium „ novum deprehenditur, occupans quippe omnem internam „ cervicis uteri ſuperficiem, ad infimam uſque cavitatis fundi „ uterini partem, licet etiam nonnullæ iſtarum veſicularum „ limbum orificii interni excurrant, & nonnunquam in cir- „ cumferentia cervicis interna inſtar binarum arbuſcularum „ cum ramulis expanſarum atque fructibus eleganter conſpi- „ ciantur. Ecce quam pulcrum ovarium, in quo puſiones „ creſcunt, non aliter ac pira & poma in arbuſculis. Lubens „ tamen agnoſco commodum iſtum ſitum ad immediatum ſe- „ minis maſculini contactum vividius ſuſcipiendum multum „ conferre. Sed quis non videt, ex tali fœcundo congreſſu „ non unnm vel alterum puſionem, ſed integram eorum co- „ loniam eſſe prodituram, ſicuti non ſine ſingulari delectatio-

„ ne

„ ne a bombycibus ſæpenumero multas oculorum ſeries centuriatim ſemine illorum profico conſperſas & fœcundas redditas fuiſſe, obſervavi. Sed mulieres tamen ordinario non ſunt multiparæ.

§. XII. „ Aſt duriora adhuc fata miſerorum puſionum cervicibus imminent, quia patria illorum, hoc eſt, veſiculæ ulterius deſcribuntur, tanquam duabus partibus ſubſtantiæ cervicis immerſæ, & cum eadem veluti continuatæ, parte circiter tertia extra internam cervicis uterinæ ſuperficiem prominente. Doleo merito illorum ſortem: quis enim ipſos ex foveis iſtis profundiſſimis, quibus immerguntur, liberabit? Quis credet, hoc pacto ullum partum naturalem eſſe futurum, qui non bipalio effodiendus, aut cultris inciſoriis ex uteri cervice, cum qua non tantum continua, ſed etiam ad duas tertias partes immerſa ſunt ovula, exſcindendus ſit? Et unde conſtat tantum placentæ uterinæ vicem explere, quantum ultra duas tertias ſubſtantiæ cervicis eſt immerſum? Annon hinc ſequeretur, placentam uterinam ut plurimum cervici uteri debere eſſe agglutinatam, adeoque non leve fœtui exituro objicere obſtaculum, quod tamen eſt contra inſpectionem ocularem? cum placenta uterina fundo uteri conſtanter adhæreat, licet in eo varius obſervetur naturæ luſus, dum interdum in ſiniſtra, nonnunquam in poſteriore fundi uterini parte hæſiſſe deprehenſa eſt, quemadmodum in nuperrima ſectione, quam in muliere quadam ruſtica, præſentibus quibuſdam auditorum meorum adminiſtravimus, eandem parti uteri dextræ adhæſiſſe, clare conſpeximus. Unde vero porro probabit D. Author, in veſiculis uterinis contineri germen, id eſt, totum fœtus corpuſculum, cum ipſemet fateatur, ſingulas fœtus partes nullum oculum, optimis licet vitris armatum, diſcernere poſſe? Iisdem difficultatibus premuntur, quæ de amnio & chorio tanquam membranis fœtum involventibus & funiculo umbilicali profert. Hæc vero omnia ſi dubia ſunt, incerta & ex rationis tantum ſpeculantis conceptibus profecta, uti ipſemet non negat, nemo nobis vitio vertet, ſi quæ juxta leges hujus hypotheſeos adhuc reſtarent dubia circa conceptionem, & inchoandam & perficiendam, exponenda, in aliud tempus remittamus.

Atque hanc ſuam ſententiam de ovario Nabothiano iterum reperit

perit Clariſſimus GOELIKE in *Hiſtoria Anatomiæ* ſuperiori anno in lucem divulgata, tandemque concludit pag. 183. *Verſatur autem in eo totius rei cardo & veſicularum iſtarum, quas nonnullis abuſive ſeminales vocare placet, certitudo & univerſalis exiſtentia, in quibuſcunque ſubjectis fœmineis Anatomice demonſtratur, qua demonſtratione hactenus deficiente, irritum ſane eſt, quicquid de uſibus & conſectariis in Phiſiologiam & Pathologiam inde reſultantibus diſſeritur. Stabunt ſane duæ illæ rationes in contrarium allatæ inconcuſſæ, quamdiu primo per obſervationes ſæpius iteratas & experientiam magis univerſalem non oſtenditur, veſiculas iſtas ſemper & in omnibus promiſcue fœmellis, tam brutis quam humanis, & id quidem ſecundo non in ſtatu extraordinario ſeu morboſo, ſed quam maxime ſecundum naturam.*

Hæc duo quamdiu ſolide non præſtantur, non poterunt, qui talia ſero objiciunt, accuſari, fruſtra eſſe, quod veritatem rei Anatomicam ſollicitent, vel penitus univerſalem iſtarum veſicularum exiſtentiam negando, vel earundem naturalitatem, (*ut ſic barbare cum aliis loquar*), *infringendo.*

Habes hic, Vir Clariſſime, Hiſtoriam Ovuli Nabothiani: ſupereſt, ut pro ea, qua polles Authoritate, Judicem Te nunc præſtes, nec in ambiguo ulterius relinquas ordinem Medicum. De cætero ex animo opto, ut Supremum Numen ſufficientes corpori animoque vires largiri velit clementiſſime, quo in perpetuum Artis ſalutaris ornamentum & emolumentum, quicquid Curioſi adhuc condunt pretioſi Tui Theſauri, cum orbe Literato communicare valeas, quod animitus optat

Clariſſimi Tui Nominis

Cultor indefeſſus,

Dabam Lipſiæ,
die 6. Maji 1714.

D. MICHAEL ERNESTUS ETMULLERUS.